

**VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET
ENERGIEDECREET VAN 8 MEI 2009, HET DECREET VAN 19 APRIL 2024
OVER DE OPERATIONALISERING VAN EEN VLAAMSE NUTSREGULATOR,
WAT BETREFT EEN VLAAMSE ENERGIETAXSHIFT VAN ELEKTRICITEIT
NAAR FOSSIELE ENERGIEBRONNEN**

Samenvatting

Door de Vlaamse energietaxshift zullen vanaf 2028 beleidskosten in de elektriciteitsfactuur geleidelijk verschuiven naar fossiele brandstoffen voor de verwarming bij burgers en ondernemingen. Aldus brengt deze hervorming een correctie aan op de huidige situatie waarbij de kosten voor de energietransitie (ondersteuning milieuvriendelijke energieproductie en rationeel energiegebruik) uitsluitend rusten op de energievector “elektriciteit”. Daarbovenop wordt een energietaxcut uitgevoerd: de elektriciteitsfactuur wordt bijkomend verlaagd door de teruggave van inkomsten uit ETS2. Zo wordt de Vlaamse energietaxshift budgetneutraal voor huishoudens met een doorsnee energieverbruik.

Deze energietaxshift en -taxcut strekken ertoe de decarbonisatie en elektrificatie van verwarmingsprocessen substantieel en structureel aantrekkelijker te maken, ten einde de broeikasgasuitstoot te verminderen in lijn met de klimaatdoelstellingen en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen met bijhorende geopolitieke risico's en onzekerheden op het vlak van bevoorradingszekerheid en prijsvolatiliteit, te beperken. Concreet zorgt de energietaxshift ervoor dat warmtepompen de meest voordelige oplossing worden voor de verwarming van meer en meer gebouwen, zowel op vlak van operationele kosten als op vlak van *Total Cost of Ownership (TCO)*.

De energietaxshift wordt bovendien gecombineerd met een versterkt renovatiebeleid dat een rechtvaardige transitie ondersteunt. Voor niet-residentiële afnemers wordt hij gecombineerd met een systeem van degressiviteit naar analogie met bestaande degressieve systemen.

De federale wetgeving werd in de vorige legislatuur aangepast om een gewestelijke taxshift via energiebelastingen mogelijk te maken, maar intussen velde het EU Hof van Justitie het 'Disa'-arrest (EU HvJ 30 mei 2024) dat subnationale verschillen in energiebelastingen in tegenspraak met de Energiebelastingsrichtlijn acht. De enige mogelijkheid die rest om kosten die zich situeren binnen de bevoegdheden van de gewesten te verschuiven van elektriciteit naar fossiele brandstoffen is het schrappen van kosten op elektriciteit, zoals de kosten t.g.v. openbare dienstverplichtingen voor elektriciteitsleveranciers en elektriciteitsnetbeheerders en de bijdrage Energiefonds, en deze ten laste leggen van leveranciers of netbeheerders van fossiele brandstoffen.

De Vlaamse energietaxshift bestaat uit drie verschuivingen:

- De quotumplicht voor de opkoop van warmtekrachtcertificaten (WKC) ten laste van de elektriciteitsleveranciers wordt verschoven naar de leveranciers van fossiele brandstoffen bestemd voor uitsluitend of nagenoeg uitsluitend verwarmingsdoeleinden. De minimale steunverplichting wordt verschoven van de elektriciteitsnetbeheerders naar de aardgasnetbeheerders;
- De openbare dienstverplichtingen inzake rationeel energiegebruik (REG) in hoofde van de elektriciteitsdistributienetbeheerders die momenteel worden gecompenseerd vanuit het Energiefonds worden gedeeltelijk ten laste gelegd van de aardgasdistributienetbeheerders en gedeeltelijk

gefinancierd door een vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten van het aardgasnet (zie infra).

De sociale openbare dienstverplichtingen inzake aardgas zullen niet langer worden vergoed vanuit de Vlaamse begroting, waardoor deze kosten ook door de aardgasdistributienetbeheerders zullen moeten worden gedragen.

De vrijgekomen middelen van de REG-ODV's en de sociale ODV's in het Energiefonds worden voor hetzelfde bedrag gebruikt om de nettokosten van de minimale steunverplichting met betrekking tot groenestroomcertificaten in hoofde van de elektriciteitsdistributienetbeheerders te compenseren en op die manier het elektriciteitsdistributienettarief te verlagen. Het gaat dus om een voor de overheid budgetneutrale maatregel. Voor deze maatregel is een wijziging van het Energiebesluit nodig. De maatregel is dus niet uitgewerkt in dit decreet;

- De bijdrage Energiefonds op afnamepunten van elektriciteit voor midden- en hoogspanning wordt gedeeltelijk vervangen door een bijdrage Energiefonds op niet-residentiële afnamepunten van aardgas met een kaliber van minstens 16 m³/u.

Betrachting is daarbij om - in functie van het behoud van competitiviteit - de bestaande degressiviteit van deze kosten volgens verbruiksschijven zoveel als mogelijk te benaderen.

Om het draagvlak voor een Vlaamse energietaxshift te ondersteunen wordt deze operatie nettoneutraal gemaakt voor een gezin met een doorsnee verbruik van 3,5 MWh elektriciteit en 17 MWh aardgas per jaar. Dit betekent heel concreet dat voor een gezin met een doorsnee verbruik de daling van de elektriciteitskosten even groot is als de stijging van de kosten voor aardgas. Naarmate gezinnen minder aardgas verbruiken dan dit doorsnee verbruik (door isolatie, gedragsmaatregelen, overschakeling op fossielvrije verwarmingstechnieken, ...) doen ze een nettovoordeel met deze Vlaamse energietaxshift.

Om voorgaande te realiseren wordt de elektriciteitsfactuur verder verlaagd door de inzet van 174,6 miljoen aan beschikbare ETS2-middelen, voorzien in de meerjarenbegroting voor een energietaxcut.

Indien de inkomsten uit ETS2-emissierechten hoger zouden liggen dan wat werd gebruikt om de inkomsten te begroten, wordt de meerinkomst hiervan additioneel gebruikt om de kosten op elektriciteit bijkomend te verlagen wanneer de meerkost van ETS2 in de fossiele factuur zal doorgerekend worden (dus eveneens vanaf 2028). Dit heeft een bijkomende positieve impact op de elektriciteitsfactuur en dus op de decarbonisatie en elektrificatie.

De benodigde wijzigingen in decreten en besluiten zullen ingaan in functie van een opstart op 1 januari 2028.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Het Vlaamse regeerakkoord 2024-2029 wijst onder het hoofdstuk 4 - Klimaat en Energie op het belang van een Vlaamse energietaxshift.

- a) Onder het luik gebouwen wordt dit belang als volgt geduid:

Een belangrijke hoeksteen van ons beleid is de renovatie van het Vlaams gebouwenpark. We zetten daarom Mijn VerbouwPremie, Mijn VerbouwLening en Mijn VerbouwBegeleiding verder, we hervormen ze, en maken werk van een Vlaamse taxshift die budgetneutraal is voor de overheid. Die taxshift maakt elektriciteit geleidelijk goedkoper ten koste van fossiele brandstoffen. Samen met de Europese invoering van ETS2 (voor zover die maatregel niet wordt teruggeschroefd op Europees niveau) zorgen we zo dat er sneller zal worden gekozen voor investeringen in isolatie, warmtepompen... We brengen eventuele federale maatregelen ter zaken in rekening.

- b) Onder het luik residentieel wordt dit als volgt geduid:

We stimuleren de klimaat- en energietransitie door werk te maken van het verlagen van de elektriciteitsfactuur door een voor de overheid budgetneutrale taxshift.

- *We zorgen dat de Vlaamse component in de elektriciteitsfactuur niet verder toeneemt als gevolg van eigen Vlaams beleid in deze legislatuur.*
- *De Vlaamse beleidskosten in de elektriciteitsfactuur worden geleidelijk verschoven naar fossiele brandstoffen voor de verwarming bij burgers en ondernemingen, rekening houdend met federale initiatieven op dit vlak. Dat doen we om klimaatvriendelijke investeringen substantieel en structureel aantrekkelijker te maken. Die maatregel wordt gecombineerd met een renovatiebeleid dat een rechtvaardige transitie ondersteunt en voor niet-residentiële afnemers een systeem van degressiviteit naar analogie met bestaande degressieve systemen.*
- *Het Vlaams Sociaal Klimaatplan (als bijdrage aan het nationale Sociale Klimaatplan) ondersteunt onder meer met middelen uit het Sociaal Klimaatfonds de sociaal kwetsbare doelgroepen bij die taxshift.*

2. De Beleidsnota Energie en Klimaat gaat onder luik OD 5.2: "We zorgen voor een verbeterde prijsverhouding voor elektriciteit ten opzichte van fossiele brandstoffen" verder in op het in het regeerakkoord voorziene voornemen om de Vlaamse beleidskosten in de elektriciteitsfactuur geleidelijk te verschuiven naar fossiele brandstoffen voor de verwarming bij burgers en ondernemingen.
3. In het definitief geactualiseerd Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 worden de krachtlijnen van de Vlaamse energietaxshift verder uitgewerkt in

paragraaf 2.3.1 Vlaamse taxshift. Daarbij worden de drie onderdelen van de energietaxshift toegelicht (zoals reeds aangehaald in de samenvatting) en wordt aangekondigd dat die nader onderzocht zullen worden.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Probleemstelling

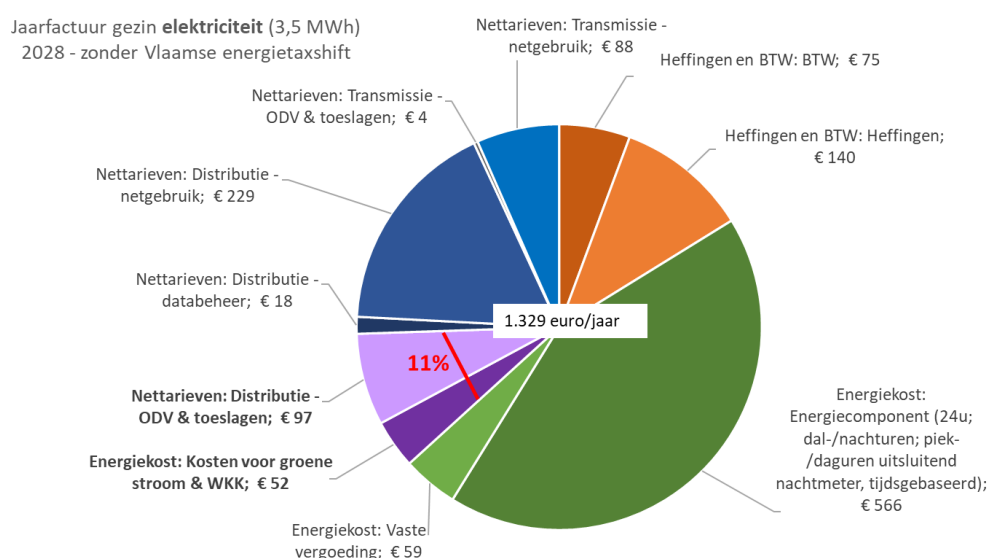
4. De verwarming van gebouwen en (industriële) productieprocessen heeft een groot aandeel in de Vlaamse broeikasgasuitstoot. In 2023 werd ongeveer 31% van de Vlaamse broeikasgasemissies onder de Effort Sharing Regulation (12 Mton CO₂-eq) uitgestoten door de gebouwensector en het energetisch gebruik van de ESR-industrie.
5. Het terugdringen van fossiele brandstofverbruik voor verwarmingsdoeleinden vormt dus een belangrijke stap in het behalen van de Vlaamse klimaatdoelstelling om 40% van de ESR-broeikasgasuitstoot te reduceren tegen 2030 (uit het VEKP 2021-2030). Daarnaast draagt de elektrificatie van verwarmingsprocessen bij aan het behalen van de Vlaamse streefwaarde van 35.647 GWh hernieuwbare energieproductie in 2030, aangezien warmtepompen gebruik maken van omgevingswarmte en dus het aandeel hernieuwbare energie in de energiemix vergroten.
6. Uit cijfers van het VEKA en Fluvius blijkt dat momenteel ongeveer 9% van de gebouwen in Vlaanderen ter plaatse geen fossiele brandstoffen meer gebruikt voor verwarming.
7. Om deze klimaatdoelstellingen te realiseren moet de decarbonisatie en elektrificatie van verwarmingsprocessen substantieel en structureel aantrekkelijker worden gemaakt. Daarom verlaagt de Vlaamse energietaxshift de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen door het verminderen van beleidskosten op elektriciteit en het verschuiven van beleidskosten van elektriciteit naar fossiele brandstoffen. In onderstaande punten worden deze beleidskosten en het belang voor de elektriciteitsfactuur toegelicht.
8. De Vlaamse beleidskosten in de elektriciteitsfactuur bestaan uit de bijdrage Energiefonds¹ en Vlaamse openbare dienstverplichtingen, ofwel ODV's.
 - a. De ODV's zijn een reeks verplichtingen die worden opgelegd aan leveranciers, distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit (Elia). Deze verplichtingen verzekeren doelstellingen van algemeen belang, zoals energiebesparing, meer decentrale productie, bescherming van huishoudelijke afnemers wanneer zij hun energiefactuur niet kunnen betalen, ... Momenteel wordt het gros van de kosten van de openbare dienstverplichtingen doorgerekend in de elektriciteitsfactuur.
 - b. De vergoeding van deze ODV's ten laste van de elektriciteitsfactuur verloopt deels via het inleveren van steuncertificaten, zijnde groenestroomcertificaten (GSC's) en warmtekrachtcertificaten (WKC's), die in de energiekosten van de leverancier worden

¹ Bijdrage Energiefonds op afnamepunten van elektriciteit

verrekend², deels via de nettarieven en deels via een vergoeding vanuit de Vlaamse overheid.

- c. Strikt genomen zijn deze ODV's dus geen heffingen en is het verschuiven van ODV's dus geen taxshift in de strikte betekenis van het woord.

9. In onderstaande figuur wordt de verwachte energiefactuur in 2028 weergegeven zonder Vlaamse energietaxshift. Zoals uit de figuur blijkt, worden de meeste Vlaamse openbare dienstverplichtingen (en tevens ook de bijdrage Energiefonds) doorgerekend via de elektriciteitsfactuur (11% Vlaamse beleidskosten in de elektriciteitsfactuur vs. 1% in de aardgasfactuur voor een gezin met doorsnee gebruik)³.

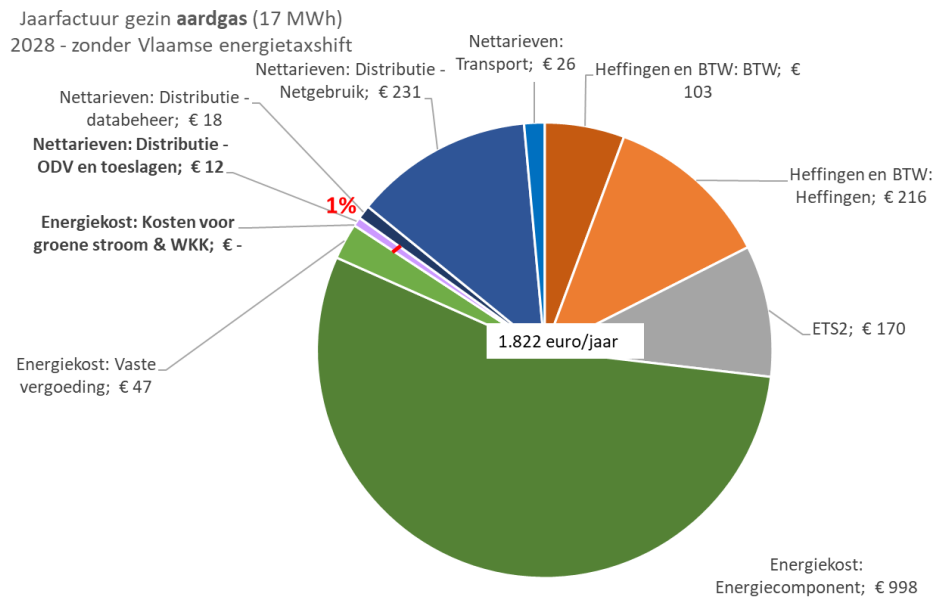
Figuur 2 – Verwachte prijscomponenten jaarprijs voor elektriciteit voor gezinnen in 2028 (zonder Vlaamse energietaxshift) – Woning met elektriciteitsverbruik 3.500 kWh⁴. Deze werden berekend op basis van de gegevens van het dashboard voor elektriciteitsafnameprijzen van de Vlaamse Nutsregulator. De energiekost werd bepaald door het gemiddelde te nemen van alle maandelijkse jaar Prijzen van 2023, 2024 en 2025 om rekening te houden met de variatie van de energiekost in de tijd. Voor de nettarieven, heffingen (accijnzen) en kosten voor groene stroom en WKC werden de bedragen van januari 2026 overgenomen.

² De leveranciers zijn niet wettelijk verplicht deze kosten door te rekenen, maar rekenen deze kosten uiteraard vaak door omwille van economische redenen.

³ Kost Vlaamse ODV's in euro / MWh in 2026 (bron: Dashboard VNR 'Vlaamse openbare dienstverplichtingen in de factuur (excl. btw):

- 149 euro / 3,5 MWh = 43 euro / MWh voor elektriciteit
- 12 euro / 17 MWh = 0,71 euro / MWh voor aardgas

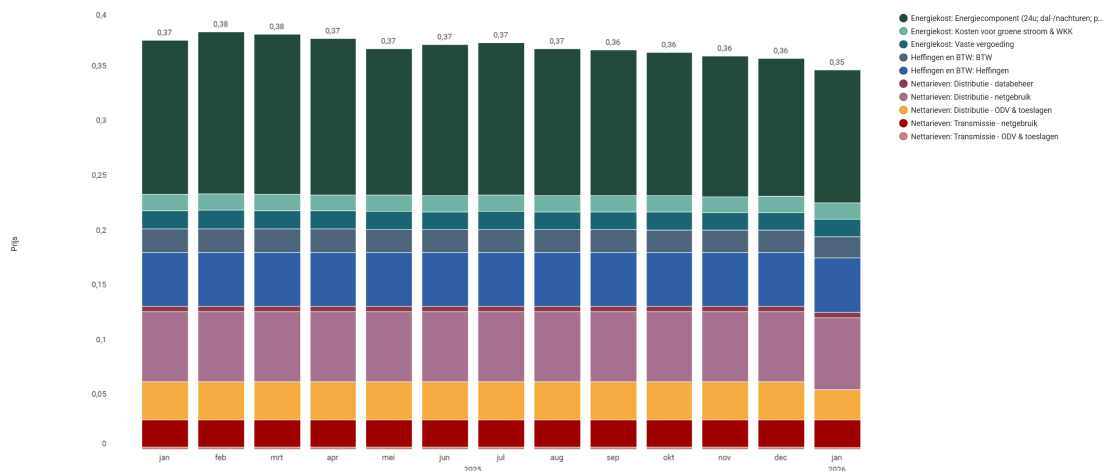
⁴ [Dashboard | Afnameprijzen elektriciteit - Vooruitblik | Vlaamse Nutsregulator](#)

Figuur 4 – Verwachte prijscomponenten jaarprijs voor aardgas voor gezinnen in 2028 (zonder Vlaamse energietaxshift) – Woning met verbruik van 17.000 kWh⁵. Deze werden berekend op basis van de gegevens van het dashboard voor elektriciteitsafnameprijzen van de Vlaamse Nutsregulator. De energiekost werd bepaald door het gemiddelde te nemen van alle maandelijkse jaarprijzen van 2023, 2024 en 2025 om rekening te houden met de variatie van de energiekost in de tijd. Voor de nettarieven, heffingen (accijnzen) en kosten voor groene stroom worden de bedragen van januari 2026 overgenomen.

10. Mede door de doorrekening van het gros van de ODV's via de elektriciteitsfactuur, wordt de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen negatief beïnvloed⁶.

a. Onderstaande figuur toont de geschatte evolutie van de jaarprijs voor elektriciteit voor gezinnen (in euro per kWh) voor een woning met verbruik 1.600 kWh dag en 1.900 kWh nacht.

Figuur 5 - Geschatte evolutie jaarprijs voor elektriciteit voor gezinnen – In euro / kWh – Woning met verbruik 1.600 kWh dag en 1.900 kWh nacht⁷

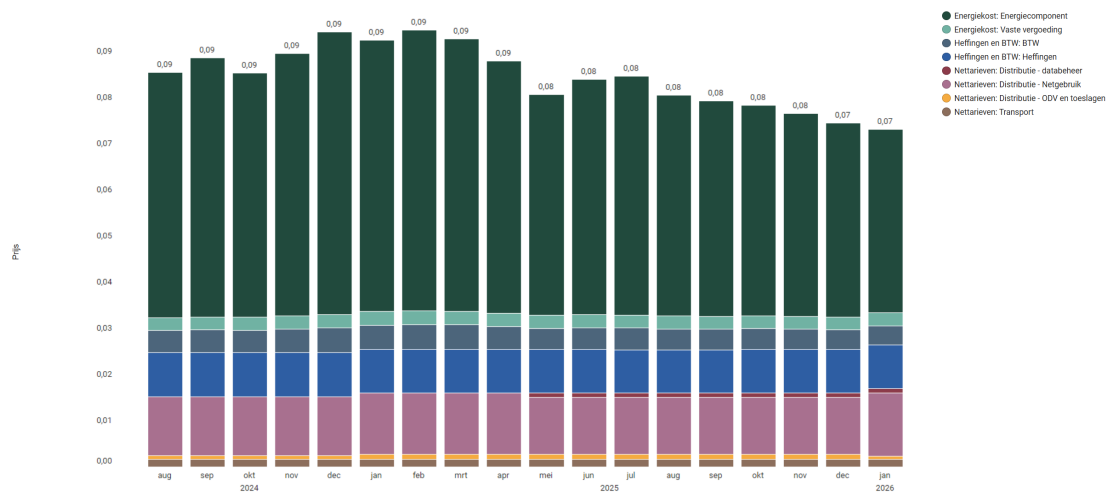
⁵ [Dashboard | Afnameprijzen aardgas - Vooruitblik | Vlaamse Nutsregulator](#)

⁶ Naast ook het verschil in federale heffingen (Bijzondere accijnzen, Bijdrage op de energie) in euro / MWh

- 46 euro / MWh voor elektriciteit in 2026 en 38 euro / MWh in 2029
- 10,31 euro / MWh voor aardgas (tot 12 MWh in 2026) en 14,45 euro / MWh in 2029

⁷ [Dashboard | Afnameprijzen elektriciteit - Vooruitblik | Vlaamse Nutsregulator](#)

- b. Onderstaande figuur toont de geschatte evolutie van de jaarprijs voor aardgas voor gezinnen (in euro per kWh) voor een woning met verbruik van 17.000 kWh.

Figuur 6 - Figuur - Geschatte evolutie jaarprijs voor aardgas voor gezinnen – In euro / kWh – Woning met verbruik van 17.000 kWh⁸

11. De prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen (gemiddeld 4,1 tussen 2023 en 2025 voor aardgas) heeft een belangrijke impact bij het maken van investeringsbeslissingen voor bijvoorbeeld de installatie van een warmtepomp op basis van de "Total Cost of Ownership"-benadering, ofwel TCO. Deze benadering neemt niet enkel de initiële investeringskost in rekening, maar houdt ook rekening met de operationele- en onderhoudskosten tijdens het gebruik.
12. Hoe meer de prijsverhouding voor de operationele kosten in het voordeel van fossielvrije oplossingen evolueert, des te meer gezinnen en bedrijven voor deze oplossingen zullen kiezen. Dit is niet enkel van belang voor de keuze van het type gebouwverwarming, maar ook voor investeringsbeslissingen voor verwarming in andere sectoren zoals in de landbouwsector of bij industriële processen.
13. De prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas (E/G) voor een gemiddeld gezin schommelde de laatste jaren tussen de 3,3 en de 5,8. De prijsverhouding van elektriciteit en aardgas was tussen 2023 en 2025 gemiddeld gelijk aan 4,1 voor gezinnen. De gemiddelde prijsverhouding van elektriciteit en stookolie was gelijk aan 4,4. Dit is te hoog om investeringen in warmtepompen financieel aantrekkelijk te maken. Een verhouding van ten hoogste 2 à 2,5 is nodig om de warmtepomp economisch voordeliger te kunnen maken tegenover een gasketel⁹. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat bovenstaande prijsverhouding uitgaat van standaardcontracten (dus geen dynamische tarieven, waarbij warmtepompen kunnen worden ingeschakeld op momenten van lage prijzen) en abstractie maakt van type profielen die bijvoorbeeld eigen elektriciteit opwekken via zonnepanelen.

⁸ [Dashboard | Afnameprijzen aardgas - Vooruitblik | Vlaamse Nutsregulator](#)

⁹ Zie de studie 'Analyse over de verhouding tussen de kostprijs voor de verwarming met warmtepompen en andere duurzame technologieën en de kostprijs voor de verwarming met fossiele brandstoffen' (CREG, 21/05/2024) <https://www.creg.be/nl/publicaties/studie-f2786>

Warmtepomp	Benodigde maximale prijsverhouding	Ratio moyen de prix observé
Prijsverhouding elektriciteit en aardgas	1.73 - 2.06	4.15 - 6
Prijsverhouding elektriciteit en stookolie	2.37 - 2.58	3.6 - 4.66
Prijsverhouding elektriciteit en propaan	1.72 - 2.05	4.47 - 6.31

Tabel 1 - Benodigde maximale prijsverhouding elektriciteit en fossiele brandstoffen om investeringen in warmtepompen financieel aantrekkelijk te maken (CREG, 21 mei 2024)

14. Uit een recente studie van VITO¹⁰ blijkt dat warmtepompen in de meeste B- tot F-woningen nog steeds een hogere TCO hebben dan gascondensatieketels bij een prijsverhouding E/G van 2,9. Pas bij een E/G-verhouding van 2,2, worden warmtepompen voor de meerderheid van de B- en C-woningen economisch aantrekkelijker, zonder rekening te houden met de investeringspremies voor warmtepompen. Bij een E/G-prijsverhouding van 1,7 wordt de installatie van een warmtepomp aantrekkelijk voor alle woningcategorieën (VITO, 2025).
15. De bijdrage Energiefonds op afnamepunten van het elektriciteitsnet heeft geen invloed op de elektriciteitsprijs per kWh en dus ook niet op de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele verwarmingsbrandstoffen. De bijdrage penaliseert inherent wel bedrijven die een nieuw of substantieel verzaamd afnamepunt op het elektriciteitsnet aanvragen (met een switch van laag- naar middenspanning, hetzij van midden- naar hoogspanning, bv. in het kader van elektrificatie van de productieprocessen).

Gedragenheid

16. In het Landenverslag 2025 - België (Belgium 2025 Country Report¹¹) wijst de Europese Commissie op de hoge prijsratio tussen elektriciteit en aardgas in België ten opzichte van andere landen en het belang van het verlagen van de prijsverhouding:

Relatief hoge elektriciteitsprijzen voor huishoudens belemmeren de transitie naar elektriciteit. De kleinhandelsprijzen voor elektriciteit voor huishoudens in België behoren tot de hoogste van de EU, en de verhouding van de elektriciteitsprijs tot de gasprijs is het hoogst. Na belastingen en heffingen kost elektriciteit bijna vier keer meer per eenheid dan gas, wat de overschakeling op groenere verwarmingssystemen belemmert. Uit een recente studie (34) blijkt dat, om het gebruik van warmtepompen aan te moedigen, de elektriciteitsprijs niet meer dan 2,1 maal de prijs van gas en 2,5 maal de prijs van stookolie zou mogen bedragen. De elektriciteitsprijsratio's liggen in Frankrijk en Nederland onder deze drempels, maar liggen in België ruim boven deze drempels (zie kaart 3.1), ondanks maatregelen die de Belgische autoriteiten hebben genomen om de elektriciteitsrekening te verlagen. Door accijnzen te verschuiven van elektriciteit naar stookolie en gas zou elektriciteit betaalbaarder worden dan fossiele brandstoffen."

¹⁰ Zie de studie 'Economische afweging van lucht-water warmtepomp en gasboiler zonder verbouwing' (VITO, november 2025) <https://vito.be/nl/nieuws/nieuwe-studie-warmtepomp-gasboiler-wat-vandaag-economisch-de-slimste-keuze>

¹¹ Commission Staff Working Document. 2025 Country Report – Belgium. 4/6/2025. Accompanying the document Recommendation for a COUNCIL RECOMMENDATION on the economic, social, employment, structural and budgetary policies of Belgium

17. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) stelde in het Advies 'Schuivers voor een energiek en harmonieus VEKP 2021-2030' van 5 februari 2025:

*Verlaag de Vlaamse ODV's zeker in de nettarieven. De SERV waardeert de in het regeerakkoord en beleidsnota vermelde inspanningen om de **prijsverhouding tussen fossiele brandstoffen en elektriciteit te verbeteren via dalende openbare dienstverplichtingen in de elektriciteitsfactuur en een taks shift.***

In het 'Advies Gebouwenrenovatieplan 2050. Balanceren in een wankel klimaat' van 2 maart 2026 beveelt de SERV opnieuw aan om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen te verlagen:

Voorzie een oplossing voor de fluctuerende en ongezonde prijsverhouding. Hoewel de Vlaamse en federale overheden inspanningen leveren om de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen te verbeteren, is de prijsverhouding nog ongezond en bij de slechtsten in Europa⁶⁵. Deze prijsverhouding is mee bepalend voor het rendement van elektrificatie-investe ringen zoals in warmtepompen⁶⁶

18. Ook in het Advies van de Minaraad 'Maatregelen voor het definitieve VEKP' van 20 maart 2025 werd gewezen op het belang van een Vlaamse energietaxshift:

*Om duurzaam verwarmen economisch aantrekkelijk en dus betaalbaar te maken (t.a.v. fossiele alternatieven zoals de gasketel), zou de **prijsverhouding tussen elektriciteit en gas (prijsratio) verschoven moeten richting 2 (...).***

*Zet Vlaams beleid in dat gericht is op **elektriciteit aantrekkelijk te maken ten aanzien van fossiele brandstoffen.** (...) Daarom vraagt de Minaraad in eerste instantie om maximaal kosten uit de elektriciteitsfactuur te halen die hier eigenlijk niet in thuis horen, zoals bijdragen voor sociale maatregelen, subsidies voor hernieuwbare energie en historische schulden van netbeheerders. Indien dan nog steeds blijkt dat de prijsratio te hoog ligt, dan dient de Vlaamse overheid te garanderen dat het gebruik van een warmtepomp minstens economisch rendabel is ten aanzien van alle andere fossiele verwarmingstechnologie. De mogelijkheden in dit verband zijn onder andere: herverdelen van deze lasten over alle energiedragers, verschuiven van deze lasten naar de algemene middelen of compenseren van deze lasten door het invoeren van een (klimaat)taks.*

Evaluatie bestaande maatregelen

19. Bij het bestaande beleid is de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen te hoog om een overstap naar warmtepompen financieel aantrekkelijk te maken voor de meeste gezinnen, zoals hierboven al toegelicht.
20. Ook met het toekomstige federale en Europese beleid zal nog steeds een Vlaamse energietaxshift nodig zijn om de prijsverhouding voldoende te verlagen.
- a) In 2028 zal het Europese emissiehandelssysteem voor onder andere gebouwen, wegtransport en kleine industrie (ETS2) in werking treden. Dat zal leiden tot een verhoging van de fossiele brandstofprijzen. De verwachte prijs van ETS2-bedraagt 55 euro/ton

CO₂ in 2028 en 69 euro/ton CO₂ in 2030¹². De inkomsten van dit ETS2 systeem worden opnieuw ter beschikking gesteld van de lidstaten, maar onder een vaste verdeelsleutel. In de mate dat gezinnen en bedrijven van lidstaten hun afhankelijkheid van fossiele brandstoffen in de betrokken sectoren verhoudingsgewijs sneller kunnen afbouwen, dragen ze dus minder bij tot het systeem, in de mate dat dit niet zou lukken is hun bijdrage groter

- b) In het federale begrotingsakkoord van november 2025 werd een geleidelijke en gedeeltelijke verschuiving van de federale accijnzen van elektriciteit naar fossiele brandstoffen beslist tussen 2026 en 2029.
 - a) Het accijnstarief op elektriciteit voor gezinnen zal geleidelijk dalen van 49,41 euro/MWh¹³ naar 40 euro/MWh in 2028 en 38 euro/MWh in 2029.
 - b) Het accijnstarief op aardgas zal geleidelijk stijgen van 9,23 euro/MWh naar 12,47 euro/MWh in 2028 en 13,60 euro/MWh in 2029.
 - c) Het accijnstarief op stookolie zal geleidelijk stijgen van 17,26 euro/1000 liter naar 25 euro/1000 liter in 2028 en 26 euro/1000 liter in 2029.
- c) Als gevolg van ETS2 en de federale accijnzenshift wordt verwacht dat de prijsverhouding E/G voor gezinnen zal dalen van 4,2¹⁴ naar 3,5 in 2028 en naar 3,4 in 2030, en de prijsverhouding van elektriciteit en stookolie van 4,7 naar 3,7 in 2028 en 3,5 in 2030.
- d) ETS2 en de besliste federale shift van de accijnzen zullen dus niet volstaan om de vereiste prijsverhouding E/G van maximaal 2 tot 2,5 voor gezinnen te bereiken. Hiervoor zal minstens een Vlaamse energietaxshift nodig zijn.

Internationale context

Energieprijzen voor huishoudens

21. Hierna worden de energieprijzen voor Belgische huishoudens in een Europese context geplaatst.
- a. Er kan worden vastgesteld dat de elektriciteitsprijs boven - en de aardgasprijs onder - het EU-gemiddelde zit. Dit heeft logischerwijs ook negatieve gevolgen voor de prijsratio tussen elektriciteit en gas vergeleken in een Europese context: tussen 2019 en 2024 was de Belgische prijsratio tussen elektriciteit en gas voor gezinnen bijna elk jaar de hoogste van de Europese Unie.
 - b. In Figuur 5 wordt de totale elektriciteits- en gasfactuur afgezet ten opzichte van het gemiddelde beschikbaar inkomen en vervolgens vergeleken met de buurlanden. Ook hieruit blijkt dat Belgische gezinnen t.o.v. de buurlanden verhoudingsgewijs meer betalen voor elektriciteit dan voor gas.
 - c. Uit onderstaande figuren kan evenzeer worden afgeleid dat er binnen een EU-perspectief nog ruimte is om lasten richting de aardgasfactuur te verschuiven.

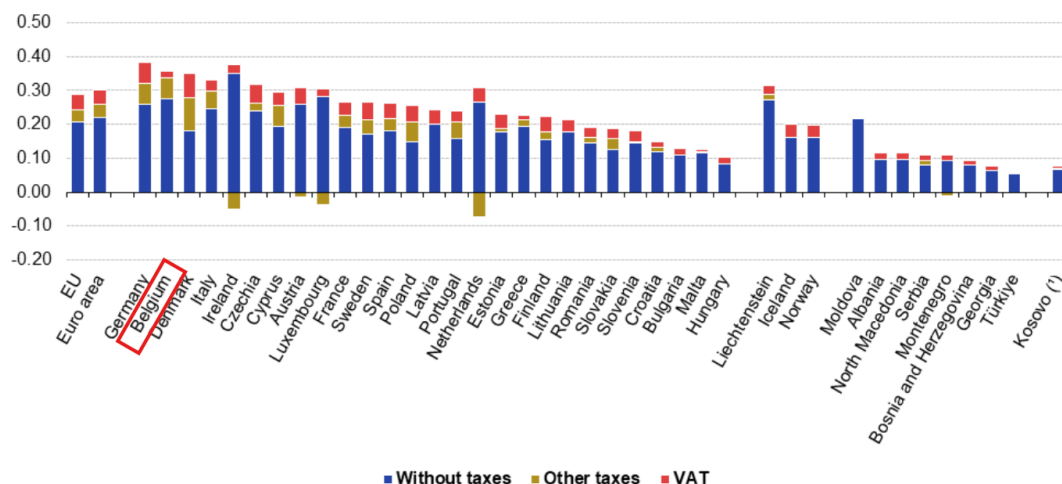
12 Europese Commissie - Recommended parameters for reporting on GHG projections in 2025 - Update of June 2024

¹³ Voor een verbruik onder 20 MWh.

¹⁴ Zowel de elektriciteitsprijs als de aardgasprijs voor de bepaling van de startprijsverhouding werden berekend o.b.v. de gemiddelde energiecomponenten tussen 2023 en 2025, zodat fluctuaties van de energiecomponent zoveel mogelijk worden uitgevlakt, en de heffingen en nettarieven van januari 2026, zodat voor deze componenten rekening gehouden wordt met de meest recente tarieven vóór de federale accijnzenshift.

- d. Dit wordt ook aangetoond op basis van een 5de en 6de figuur die de elektriciteits- aardgasprijzen voor een residentiële gebruiker afzetten tegenover de prijzen in de buurlanden.

Electricity prices for household consumers, first half 2025 (€ per kWh)

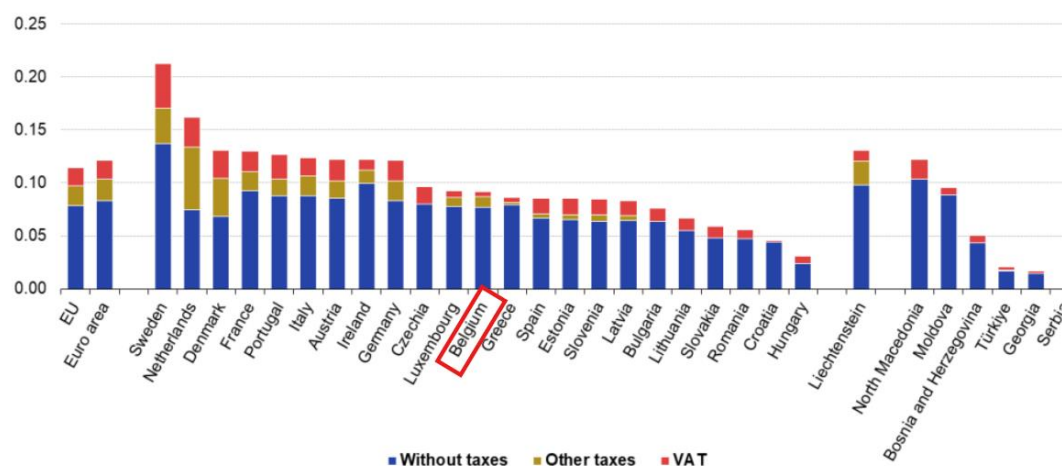
(*) This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo Declaration of Independence.

Source: Eurostat (online data code: nrg_pc_204)

eurostat

Figuur 7 – EU-vergelijking van prijzen van elektriciteit voor huishoudens in eerste helft van 2025
(Bron: Eurostat)

Natural gas prices for household consumers, first half 2025 (€ per kWh)

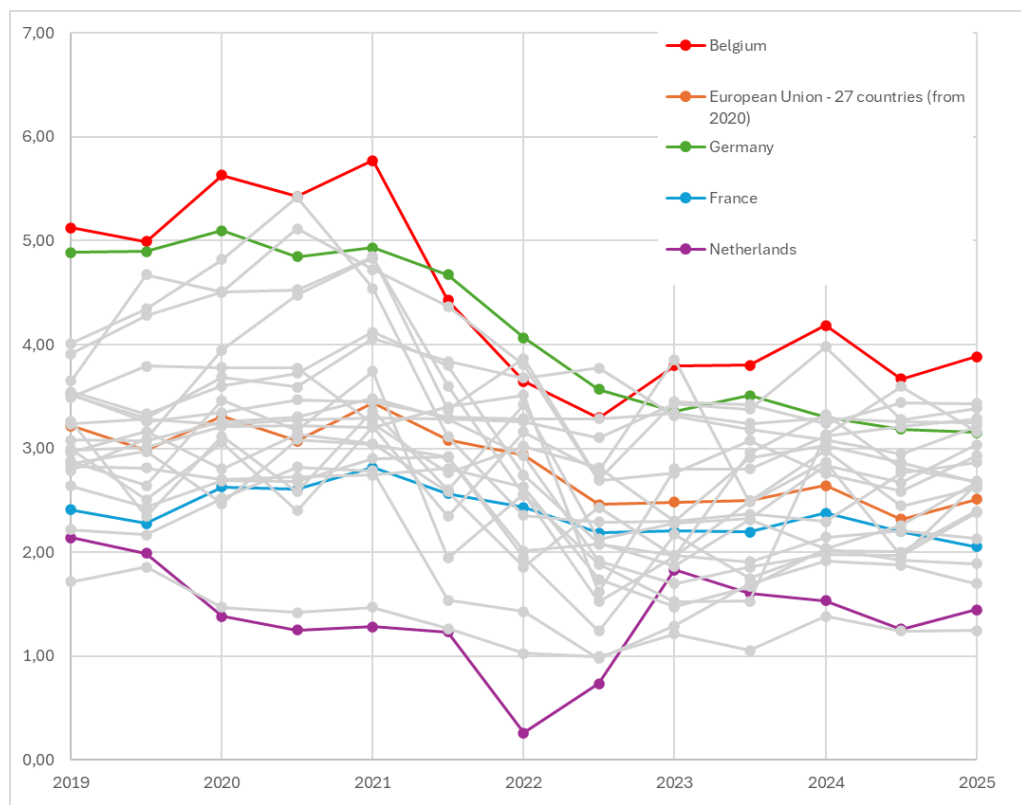

Note:
Cyprus, Malta and Finland do not report natural gas prices for household consumers.
Data for Poland are confidential.

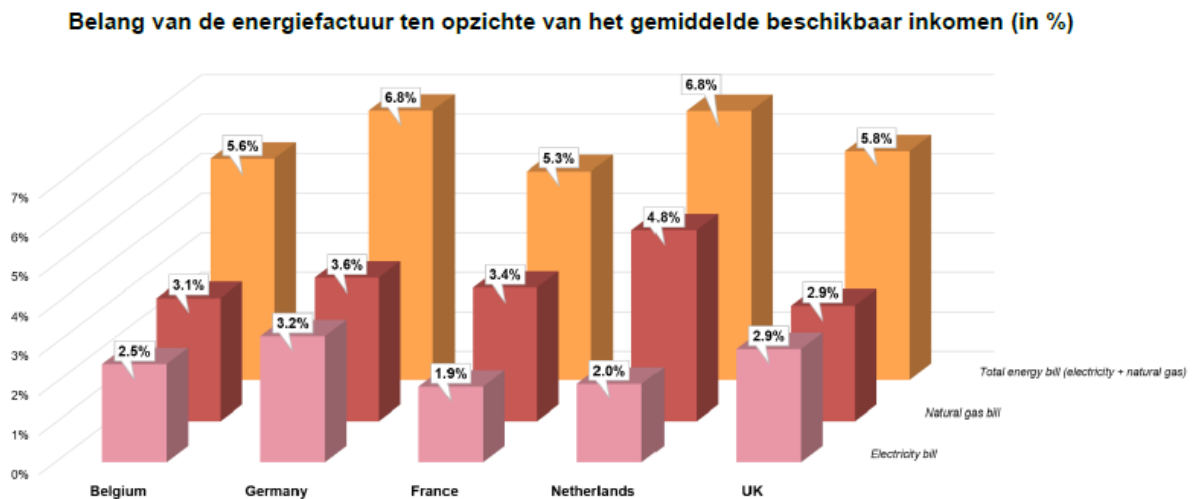
Source: Eurostat (online data codes: nrg_pc_202)

eurostat

Figuur 8 – EU-vergelijking van prijzen van aardgas voor huishoudens in eerste helft van 2025
(Bron: Eurostat)

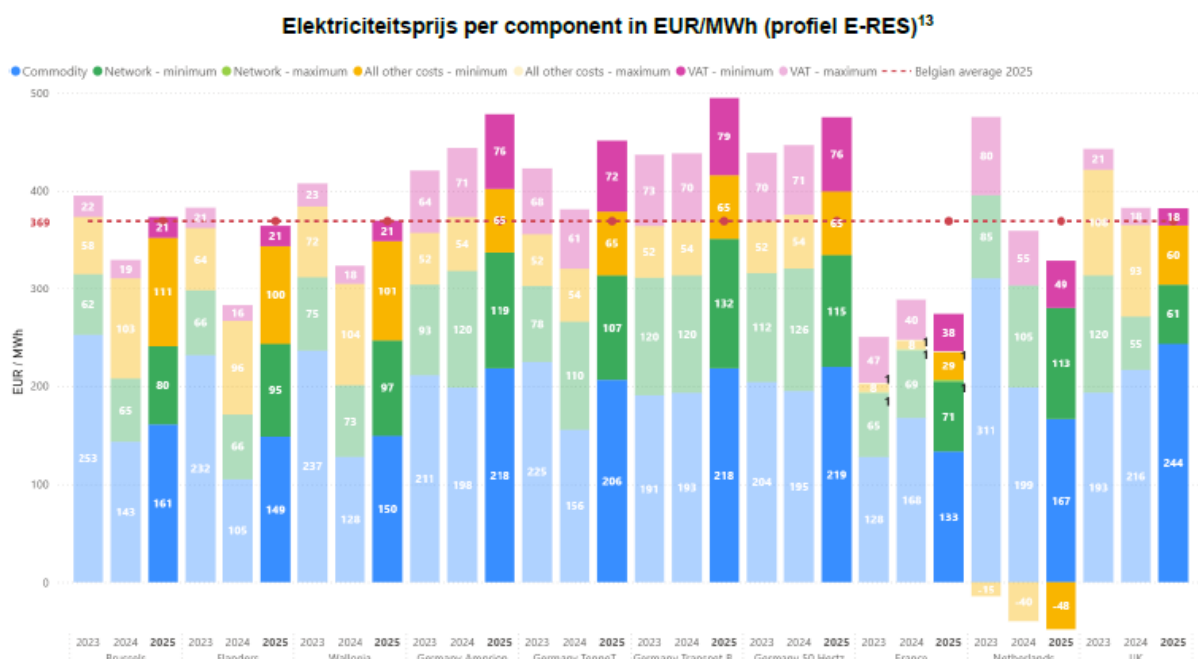

Figuur 9 – Verhouding van de elektriciteitsprijs vs. de aardgasprijs voor huishoudens: Europese vergelijking (opgehaald van Eurostat)¹⁵

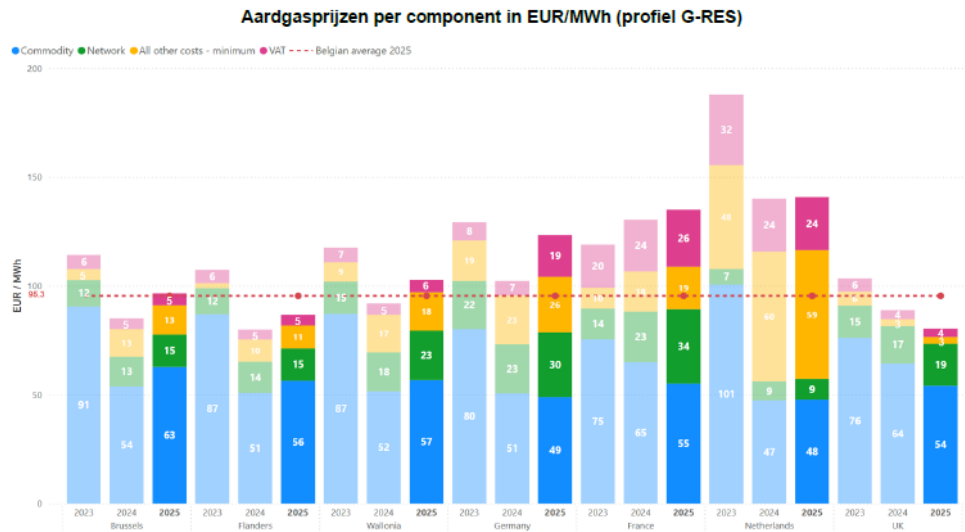

Figuur 10 - Totale elektriciteits- en gasfactuur afgezet ten opzichte van het gemiddelde beschikbaar inkomen en vergeleken met de situatie in de buurlanden (FORBEG-studie; CREG, 2025)

¹⁵ <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Category:Energy>

Figuur 11 - Elektriciteitsprijzen per component in euro / MWh voor residentiële afnemers in vergelijking met de buurlanden (FORBEG-studie; CREG, 2025)

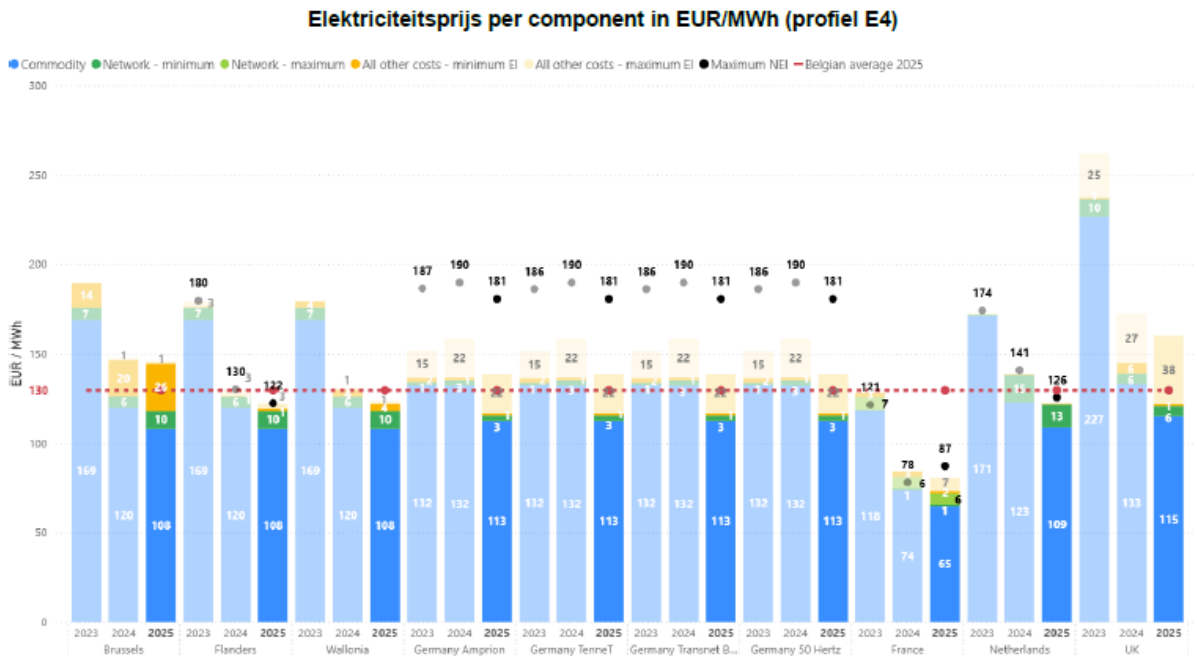

Figuur 12 - Aardgasrijzen per component in euro / MWh voor residentiële afnemers in vergelijking met de buurlanden (FORBEG-studie; CREG, 2025)

Energieprijzen voor ondernemingen

22. Het Vlaamse regeerakkoord stelt dat Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid opneemt en hierbij een ambitieus én pragmatisch klimaat- en energiebeleid wil voeren. Hierbij wil Vlaanderen sterke inspanningen leveren richting een klimaatneutrale samenleving met behoud van zowel de koopkracht van burgers als de competitiviteit van de ondernemingen. Ook bij het uitwerken van een Vlaamse energietaxshift moet er m.a.w. aandacht besteed worden aan de concurrentiepositie van niet-residentiële afnemers. Het regeerakkoord stelt in dat verband dat voor niet-residentiële afnemers een systeem van degressiviteit naar analogie met bestaande degressieve systemen moet behouden worden.
23. De huidige concurrentiepositie van Vlaamse industriële consumenten t.o.v. de buurlanden wordt jaarlijks geëvalueerd in de FORBEG-studie.
 - a. M.b.t. de elektriciteitsprijzen blijkt dat Vlaanderen door de lage basis van "overige kosten" competitief blijft t.o.v. Nederland en Duitsland. De FORBEG-studie verwijst voor de Vlaamse situatie naar de mogelijke verminderingen op de groenestroom- en WKC-certificaatverplichtingen (zie infra onder "degressiviteit"). Alle kostencomponenten in ogenschouw nemend, heeft Frankrijk op het vlak van elektriciteitsprijzen momenteel een competitief voordeel.

Voor de E3- en E4-profielen vertoont België lage commoditykosten, enkel Frankrijk heeft een nog lagere prijs, en de tarieven zijn vergelijkbaar met Nederland. Voor deze profielen ligt de component "alle overige kosten" in België hoger dan in de buurlanden. De voordelen van elektro-intensiteit via reducties of vrijstellingen leiden in Wallonië en Brussel niet tot evenveel reducties als in Vlaanderen, waar deze component lager ligt dan in de andere regio's. Over het algemeen blijft België in nauwe competitie met Nederland voor niet-elektro-intensieve profielen, net achter Frankrijk. Hoewel België slechts beperkte reducties aanbiedt voor elektro-intensieve verbruikers in Wallonië en Brussel, zorgt de lage basis van "overige kosten", vooral in Vlaanderen, voor een gunstig energieklimaat voor niet-elektro-intensieve verbruikers.

Figuur 13 - Elektriciteitsprijzen per component in euro / MWh voor industriële afnemers met consumentenprofiel E4¹⁶ in vergelijking met de buurlanden – Zie FORBEG – Mei 2025

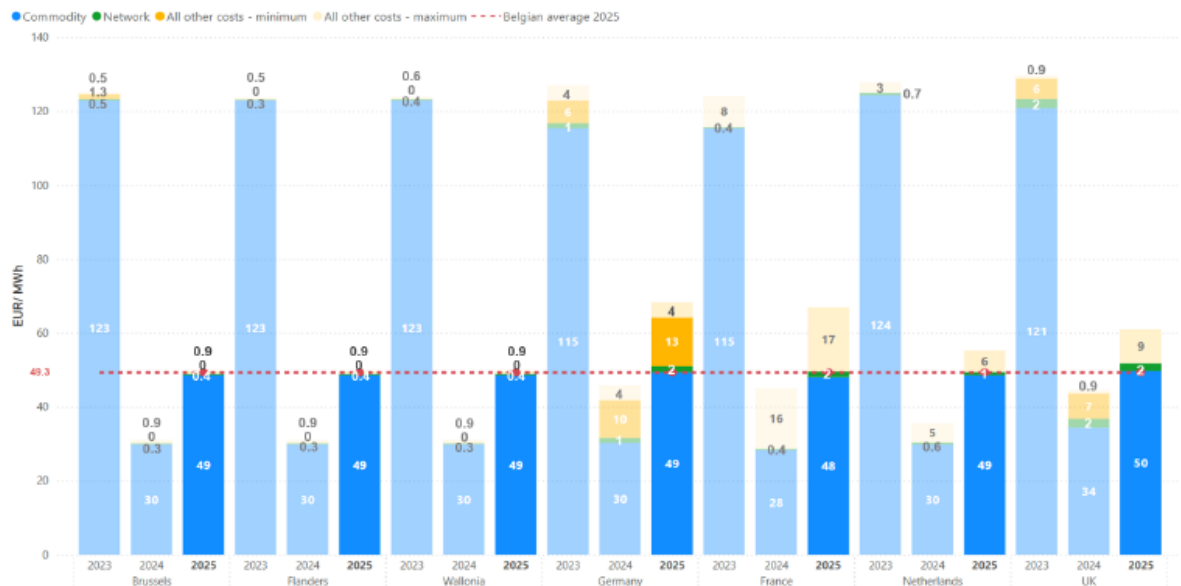
- b. M.b.t. de aardgasprijzen blijkt Vlaanderen (en België als geheel) momenteel 1 van de meest competitieve regio's (landen) t.o.v. de buurlanden te zijn. Meer specifiek kan hierbij gewezen worden op de zeer beperkte netwerkkosten en de heel beperkte accijnzen.

¹⁶ Consumptieprofiel E4 = 500.000 MWh afname / jaar -> Zie FORBEG mei 2025 p. 82

Voor het G2-profiel tenslotte neemt de concurrentie aanzienlijk toe, aangezien de commodity kosten grotendeels gelijk zijn tussen landen en de netwerkkosten slechts een beperkte rol spelen. Daardoor wordt de competitieve positie van een land voornamelijk bepaald door de beschikbaarheid van vrijstellingen of verminderingen op belastingen binnen de “alle overige kosten” component. G2-verbruikers halen aanzienlijk voordeel uit volledige vrijstellingen op de TICGN-taks in Frankrijk, de energiebelasting in Nederland en de climate change levy in het Verenigd Koninkrijk, wat leidt tot hevige concurrentie tussen deze landen en België wanneer dergelijke verminderingen worden toegepast.

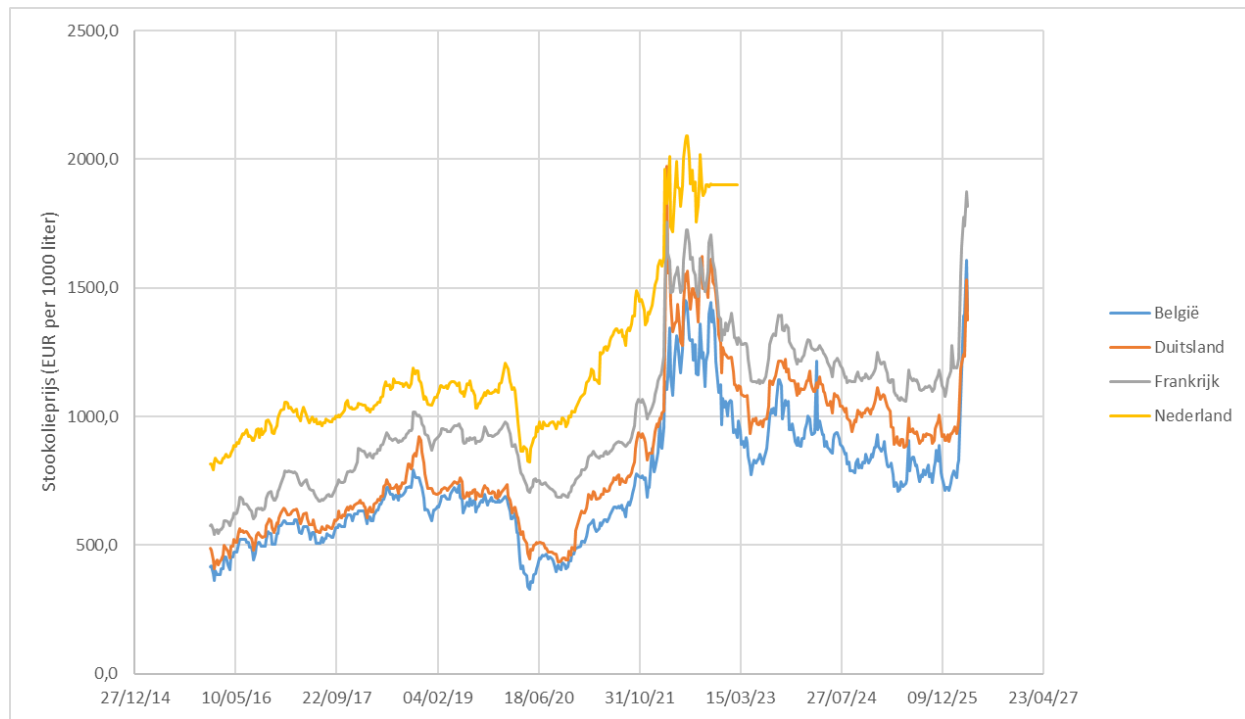
Ondanks dit competitieve landschap blijft België zijn positie als meest competitieve land behouden, met slechts minimale verschillen tussen de regio's. Duitsland is daarentegen het minst competitieve land in de vergelijking geworden, aangezien het enkel een verlaagd tarief aanbiedt – en geen volledige vrijstelling – op de energiebelasting (“Energiessteuer”), wat resulteert in een relatief hoog aandeel “alle overige kosten”.

Aardgasprices per component in EUR/MWh (profiel G2)

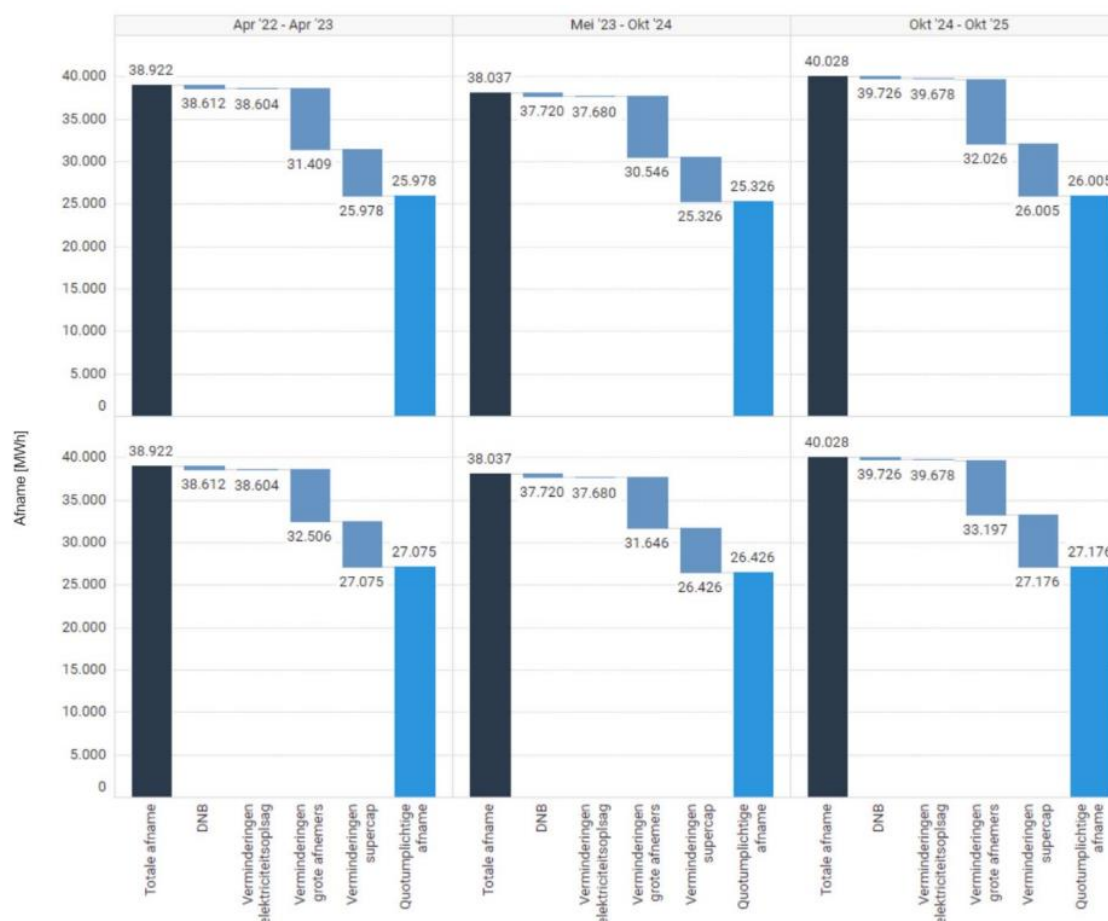
Figuur 14 - Aardgasprices per component in euro / MWh voor industriële afnemers in vergelijking met de buurlanden – Zie FORBEG – Mei 2025

24. De Belgische stookolieprijs was de afgelopen jaren bijna altijd lager dan de prijzen in de buurlanden volgens de gegevens van de Europese Commissie.

Figuur 15 - Stookolieprijzen in België en buurlanden sinds 2016 (bron: Weekly Oil Bulletin, Europese Commissie)

25. Zoals hierboven reeds aangegeven zijn de verminderingen op de Vlaamse groenestroom- en WKC-certificaatverplichtingen, maar ook de doorrekening van openbare dienstverplichtingen in de nettarieven t.a.v. grootverbruikers momenteel belangrijk om de elektriciteitsprijzen competitief te houden t.o.v. de buurlanden. Deze verminderingen nemen diverse vormen aan. Het feit dat de kosten in euro per MWh door deze verminderingen afnemen in functie van een groter verbruik, vertaalt zich onder de noemer "degressiviteit". Onderstaande punten gaan dieper in op de diverse degressiviteitsmechanismen die zowel aanwezig zijn in de certificatenplicht, de doorrekening van de ODV-verplichtingen voor beheerders van het transmissie-, lokaal vervoers- als distributienet in de nettarieven en de opbouw van de Vlaamse bijdrage Energiefonds.
26. In de certificatenplicht zijn er verminderingen voorzien t.o.v. het verplichte quotum op basis van verbruiksschijven en via een supercapsysteem.
 - a) Zie hiervoor volgende artikelen van het energiedecreet: 7.1.10 (verminderingen GSC-plicht grote afnemers tot 98%), 7.1.11 (verminderingen WKC-plicht grote afnemers tot 85%) en 7.1.11/1 (supercap met een alternatieve aanrekening en dus impliciet verminderingen tot 100% op de GSC- en WKC-plicht).
 - b) De effecten hiervan op de globale certificatenplicht worden hierna weergegeven:

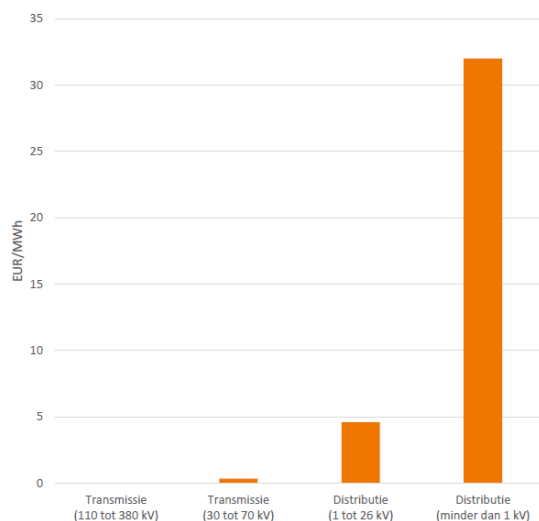
Figuur 16 - Berekening certificatenplicht GSC en WKC – Werking verminderingen en supercap – In GWh¹⁷

27. Met betrekking tot de manier van doorrekening van openbare dienstverplichtingen van netbeheerders zijn de CREG (Elia) en de VNR (distributienetbeheerders) bevoegd. In onderstaande grafiek wordt een overzicht gegeven van de doorrekening van de GSC/WKC-kosten¹⁸ die ten laste van de nettariëven voor elektriciteit vallen (omwille van de minimale steunverplichting). Merk hierbij op dat:

- Gebruikers van het transmissie- en lokaal vervoersnet van Elia enkel GSC/WKC-kosten betalen die Elia maakt;
- De CREG een vrijstelling geeft voor klanten op het transmissienet;
- De CREG degressiviteit toepast voor klanten op het lokale vervoersnet;
- Het merendeel van de GSC/WKC-kosten dus wordt doorgerekend aan de distributienettariëven (via het cascadeprincipe);
- Er binnen de distributienettariëven ook nog een substantieel verschil in doorrekening van de kosten per MWh tussen midden- en laagspanning zit.

¹⁷ Voor meer info het Rapport van 5 februari 2026 van de VNR - Certificatenmarktrapport 2024-2025 (<https://assets.vlaamsenutsregulator.be/2026-02/RAPP-2026-04.pdf?VersionId=VlI55G2hu0FsbS0WdRp4J0oIZUDjYdVW>)

¹⁸ In de tariefmethodologie 2025-2028 worden de nettokosten van REG-premies op dezelfde manier behandeld als de nettokosten van GSC/WKC (enkel voor de sociale ODV's gelden andere bepalingen)

- ▶ Transmissienetgebruikers betalen enkel voor de GSC/WKC-kosten die Elia maakt (door het cascadeprincipe eigen aan de nettarieven)
 - 9 mEUR in 2025 (~ 2% netto-kosten DNB's)
- ▶ Bovendien geeft CREG een vrijstelling voor klanten op 110 tot 380 kV en geldt een degressiviteitsregel voor de klanten op 30 tot 70 kV.
- ▶ Het merendeel van de GSC-kosten bij Elia wordt dus doorgerekend aan de distributienetgebruikers.
- ▶ Zij betalen ook de GSC/WKC-kosten bij Fluvius.

Figuur 17 - GSC/WKC-kosten in de elektriciteitsnettarieven in 2025 – In euro/MWh (Bron: VNR)

28. Momenteel zijn er ook beperkte ODV's ten laste van (momenteel enkel) de distributienetbeheerders voor aardgas. De sociale ODV's waarvan sprake worden hierbij aan een vlak tarief per kWh doorgerekend over alle aardgasafnemers van het distributienet die minder dan 1 GWh per jaar afnemen. Van zodra een aardgasafnemer meer dan 1 GWh per jaar afneemt, wordt die volledig vrijgesteld van de ODV, ook voor het verbruik onder de 1 GWh. Inherent is dit ook reeds een vorm van degressiviteit.
29. Met betrekking tot de Vlaamse bijdrage Energiefonds (ofwel heffing op de afnamepunten van elektriciteit), zit de degressiviteit inherent verwerkt in de tariefzetting op basis van vaste vergoeding per spanningsniveau. Het tarief is progressief t.a.v. het spanningsniveau, maar degressief indien men deze tarieven op hun beurt afzet t.o.v. het onderliggend (potentieel) verbruik dat met het spanningsniveau gepaard gaat. In onderstaande figuur gaat de huidige tariefstructuur.

Categorieën		Tarief in euro per maand (2022)	Tarief in euro per maand (2023)	Tarief in euro per maand (2024)	Tarief in euro per maand (2025)	Tarief in euro per maand (2026)
Afnemers op laagspanning	Residentiële afnemer	0,45	0,00	0,00	0,00	0,00
	Niet-residentiële afnemer	8,49	9,54	9,57	9,88	10,07
	Beschermde klanten	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Afnemer op middenspanning		161,98	181,85	182,51	188,35	192,11
Afnemer op hoogspanning		944,91	1.060,83	1.064,64	1.098,73	1.120,66

Figuur 18 - Tarief van de bijdrage Energiefonds per spanningsniveau (met verdere indeling per type afnemer op laagspanning).

Juridische context

Bevoegdheid en decretale grondslag

30. Op het vlak van de verdeling van bevoegdheden tussen de diverse overheden van ons land, ligt de bevoegdheid tot het heffen van accijnzen exclusief bij de federale overheid.
31. Bijkomend moet worden geduïd dat conform artikel 170 van de Grondwet de primauteit van het federale belastingrecht geldt, wat inhoudt dat de gewesten geen belasting mogen heffen op een materie waarvoor al een gelijkaardige federale belasting geldt, in casu een verbruiksbelasting.
32. De **wet van 23 januari 1989 betreffende de in artikel 170, §§ 1 en 2, van de Grondwet bedoelde belastingbevoegdheid** is juridisch op dat vlak dan ook een vreemde eend in de bijt: het is volgens het Grondwettelijk Hof in uitvoering van artikel 170 Grondwet een bevoegdheidsverdelende regel die bij wet kan worden vastgesteld. Die wet houdt een fiscale non bis in idem in: de gewesten en gemeenschappen kunnen ondanks hun brede belastingsbevoegdheid geen materies belasten waarop al een gelijkaardige federale heffing bestaat. Het is om deze redenen dat het Grondwettelijk Hof een eerdere versie van de Vlaamse bijdrage Energiefonds vernietigde als zijnde strijdig met die bevoegdheidsverdelende regels omwille van de toenmalige tariefzetting op basis van verbruikscategorieën.

De federale wet van 2 juni 2024¹⁹ heeft echter in de wet van 23 januari 1989 'betreffende de in artikel 170, §§ 1 en 2, van de Grondwet bedoelde belastingbevoegdheid' een tweede uitzondering ingevoerd op de fiscale non bis in idem, waardoor de gewesten via een samenwerkingsakkoord een belasting op het verbruik van fossiele brandstoffen zouden kunnen invoeren. Deze mogelijkheid zou gewesten toelaten om als onderdeel van een taxshift eigen verbruiksbelastingen te heffen op fossiele energie.

¹⁹ BS 12 juni 2024

Het **arrest C-743/22 (DISA)** van het **Hof van Justitie** van 30 mei 2024 heeft evenwel belangrijke gevolgen voor de fiscale autonomie van gewesten en autonome regio's binnen de EU. In dit arrest oordeelde het Hof dat de **Energiebelastingrichtlijn 2003/96/EG** zich verzet tegen regionale differentiatie van tarieven voor *eenzelfde product* en *eenzelfde gebruik*, tenzij in de richtlijn zelf expliciet een uitzondering staat. Het Hof stelt vervolgens dat slechts vier limitatieve uitzonderingen bestaan waarin gedifferentieerde belastingniveaus *wél* zijn toegestaan, en dat deze uitzonderingen uniform op het volledige grondgebied van de lidstaat moeten worden toegepast. Deze interpretatie sluit elke regionale differentiatie uit, omdat de lijst van artikel 5 volgens het Hof "exhaustief" is.

Artikel 5 van de Energiebelastingrichtlijn legt niet enkel een beperking op voor *accijnstarieven*, maar geldt voor elk "belastingniveau" dat wordt geheven op energieproducten en elektriciteit, voor zover het gaat om een indirecte belasting gekoppeld aan verbruikseenheden (liter, kWh, MJ, enz.). Het begrip "belastingniveau" omvat immers "het totaal van alle indirecte belastingen (BTW uitgezonderd), rechtstreeks of niet-rechtstreeks berekend over de hoeveelheid energieproducten en elektriciteit op het tijdstip van uitslag tot verbruik". Hierdoor vallen alle regionale heffingen die rechtstreeks of onrechtstreeks aan verbruik zijn gekoppeld, onder de werking van artikel 5 EBR.

Concreet betekent dit dat een lidstaat geen systeem mag hanteren waarbij verschillende regio's (zoals gewesten) verschillende heffingen zouden opleggen op identieke energieproducten en identiek verbruik, tenzij de EU-richtlijn dat uitdrukkelijk toestaat.

Deze uitspraak heeft zodoende directe implicaties voor België. Door het DISA-arrest wordt de nieuw via de wet van 2 juni 2024 gecreëerde beleidsruimte zodoende "de facto terug gesloten", omdat regionale of gewestelijke verbruiksbelastingen onvermijdelijk de door het Hof geviseerde verschillen in tarieven zouden creëren.

33. De decretale grondslag voor zowel bovenvermelde 'Vlaamse openbare dienstverplichtingen', ofwel 'ODV's', als voor de 'bijdrage Energiefonds' bevindt zich in het zogenaamde 'Energiedecreet', ofwel het 'Decreet van 8 mei 2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid'. Sommige van deze verplichtingen worden voorts verder geconcretiseerd in het Energiebesluit van 19 november 2010.

34. M.b.t. de ODV's is de decretale grondslag te vinden in *TITEL VI. SOCIALE ENERGIEMAATREGELEN VOOR HUISHOUDELIJKE AFNEMERS* en *TITEL VII. MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE EN RATIONEEL ENERGIEGEBRUIK*.

a. Merk hierbij op dat er krachtens hoofdstuk I en hoofdstuk V van titel VII zowel verplichtingen t.a.v. de leveranciers, de transmissienetbeheerder, de beheerder van het vervoersnet en de netbeheerders voor zowel het elektriciteits- als het aardgasnet (kunnen) worden opgelegd, zoals:

- het GSC-quotasysteem;
- het WKC-quotasysteem;
- de REG-ODV's.

b. Artikelen 7.6.1 en 7.6.2 voorzien verder ook reeds in een decretale grondslag voor eventuele verplichtingen van de

brandstofleveranciers ter stimulering van het rationeel energiegebruik en het gebruik van de hernieuwbare energiebronnen.

35. M.b.t de bijdrage Energiefonds is de decretale grondslag te vinden in *TITEL XIV. HEFFINGEN - HOOFDSTUK I. Heffing op de afnamepunten van elektriciteit.*

a. Deze bijdrage Energiefonds is momenteel louter geënt op afnamepunten voor elektriciteit.

Prejudiciële vraag Marktenhof m.b.t. het doorrekenen van Openbare Dienstverplichtingen

36. De toenmalige VREG (nu: VNR) nam op 19 juli 2024 een beslissing over het vaststellen van de tariefmethodologie voor de berekening van de distributienettarieven voor de periode 2025-2028. De Vlaamse distributienetbeheerders (Fluvius) zijn het niet eens met de door de VNR vastgestelde methodologie voor 2025-2028 en begonnen een vernietigingsprocedure bij het Hof van Beroep te Brussel (Marktenhof). In de loop van de procedure wierp de VNR op dat alle ODV's die géén betrekking hebben op de uitbating van het elektriciteitsdistributienet te beschouwen zijn als 'ongerelateerd' (in de zin van artikel 18, lid 1 Elektriciteitsverordening) en dus niet door de distributienetbeheerders mogen worden doorgerekend in de tarieven. Dit in contrast met wat er in de praktijk door de distributienetbeheerders wordt gedaan en door het Energiedecreet wordt voorzien. Het Marktenhof heeft naar aanleiding van deze stelling van de VNR op 19 februari 2025 een tussenarrest gevelde waarbij enkele prejudiciële vragen worden gesteld aan het EU Hof van Justitie in Luxemburg m.b.t. de compatibiliteit van artikel 4.1.32 Energiedecreet (waarin Vlaamse richtsnoeren voor het opstellen van de tariefmethodologie zijn opgenomen) met artikel 18, lid 1 Elektriciteitsverordening, dat oplegt: "deze tarieven omvatten geen ongerelateerde kosten ter ondersteuning van ongerelateerde beleidsdoelstellingen". Met andere woorden, het Marktenhof heeft de vraag of de openbardienstverplichtingen mogen worden doorgerekend in de tarieven verschoven naar het Hof van Justitie. Daarnaast stelt het Marktenhof ook de vraag – indien het verrekenen van de ODV's in de tarieven strijdig wordt bevonden met de Elektriciteitsverordening – of de gevolgen van de strijdige regeling tijdelijk mogen gehandhaafd worden om zo rechtsonzekerheid te vermijden. De procedure voor het Marktenhof is voorlopig geschorst tot dat het Hof van Justitie uitspraak doet over de prejudiciële vragen.

37. In het kader van de procedure voor het Hof van Justitie dienden zowel de betrokken partijen, als België, Finland en de Europese Commissie schriftelijke opmerkingen in. Deze procedure loopt momenteel nog. Indien de ODV's ten gevolge van een arrest van het Hof echter niet meer zouden mogen worden doorgerekend in de elektriciteitstarieven, rest natuurlijk de vraag op welke manier die kosten dan wel zullen worden opgevangen.

38. De Vlaamse energietaxshift kan mogelijks een gedeeltelijk antwoord bieden op de voorliggende problematiek wanneer deze zich zou stellen. Immers, de energietaxshift verschuift de ODV-kosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders naar de aardgasdistributienetbeheerders. Hierdoor zouden de ODV-kosten die momenteel worden verrekend in de elektriciteitsnettarieven en dus op de elektriciteitsfactuur komen te staan, voortaan opgenomen worden in de aardgasfactuur. De in de Elektriciteitsverordening opgenomen bepaling

inzake het niet kunnen doorrekenen van 'ongerelateerde kosten' is niet opgenomen in de Europese aardgasverordening. Een doorrekening van deze kosten in de aardgasdistributienettarieven kent m.a.w. geen gelijkaardige specifieke belemmering.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

39. De Vlaamse energietaxshift brengt een correctie aan op de huidige situatie waarbij de kosten voor de energietransitie (ondersteuning milieuvriendelijke energieproductie en rationeel energiegebruik) uitsluitend rusten op de energievector "elektriciteit". Deze energietaxshift strekt ertoe de decarbonisatie en elektrificatie van verwarmingsprocessen substantieel en structureel aantrekkelijker te maken ten einde de broeikasgasuitstoot te verminderen in lijn met de klimaatdoelstellingen en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en dus ook de geopolitieke risico's op vlak van bevoorradingszekerheid en prijsvolatiliteit te beperken.
40. Naast bovenstaand uitgangspunt vormen de volgende principes de basis voor de uitwerking van de Vlaamse energietaxshift:
- a. Voor de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen voor de residentiële en andere sectoren wordt zoveel mogelijk toegewerkt naar de in de definitieve actualisatie van het VEKP 2021-2030 vermelde illustratieve prijsverhoudingen. In het VEKP 2021-2030 werd opgenomen dat de Vlaamse energietaxshift – samen met de implementatie van ETS2 - toewerkt naar een prijsverhouding tussen elektriciteit en gas van 2,9 als indicatieve streefwaarden. Voor de niet-residentiële gebouwensector en de ESR-industrie werd een indicatieve prijsverhouding tussen elektriciteit en gas van resp. 2,5 en 2,8 nagestreefd;
 - b. een interne shift van lasten tussen residentiële en niet-residentiële afnemers wordt maximaal vermeden;
 - c. voor gezinnen en ondernemingen wordt de elektriciteitsprijs verder verlaagd door de gedeeltelijke teruggave van ETS2-middelen, teneinde een energietaxcut te realiseren en de energietaxshift budgetneutraal te kunnen invoeren vanuit het perspectief van gezinnen met een actueel standaardverbruik (*i.c. een doorsnee verbruik*) van elektriciteit en aardgas²⁰;
 - d. de energietaxshift wordt gecombineerd met een renovatiebeleid dat een rechtvaardige transitie ondersteunt, met een bijzondere focus op de ondersteuning van de plaatsing van warmtepompen;
 - e. er wordt blijvend aandacht besteed aan de concurrentiepositie van niet-residentiële afnemers;
 - f. voor niet-residentiële afnemers behoudt de energietaxshift een systeem van degressiviteit naar analogie met bestaande degressieve systemen (exclusief de supercap-regeling).
41. De Vlaamse energietaxshift bestaat uit drie verschuivingen die een shift van Vlaamse beleidskosten onder voorgaande uitgangspunten en ambities mogelijk kunnen maken.
- a. Verschuiving 1: de quotumplicht voor de opkoop van warmtekrachtcertificaten (WKC) ten laste van de elektriciteitsleveranciers wordt verschoven naar de leveranciers van fossiele brandstoffen bestemd voor uitsluitend of nagenoeg

²⁰ En indirect ook voor stookolie

uitsluitend verwarmingsdoeleinden. De minimale steunverplichting wordt verschoven van de elektriciteitsnetbeheerders naar de aardgasnetbeheerders;

- b. Verschuiving 2: de openbare dienstverplichtingen inzake rationeel energiegebruik (REG) ten laste van de elektriciteitsdistributienetbeheerders die momenteel worden gecompenseerd vanuit het Energiefonds worden gedeeltelijk ten laste gelegd van de aardgasdistributienetbeheerders en gedeeltelijk gefinancierd door een vervangende heffing voor de huidige bijdrage Energiefonds.

De sociale openbare dienstverplichtingen inzake aardgas zullen niet langer worden vergoed vanuit de Vlaamse begroting, waardoor deze kosten ook door de aardgasdistributienetbeheerders zullen moeten worden gedragen.

De vrijgekomen middelen in het Energiefonds worden voor hetzelfde bedrag gebruikt om de nettokosten van de minimale steunverplichting met betrekking tot groenestroomcertificaten ten laste van de elektriciteitsdistributienetbeheerders te compenseren en op die manier het elektriciteitsdistributietarief te verlagen. Voor deze maatregel is een wijziging van het Energiebesluit nodig. De maatregel is dus niet uitgewerkt in dit ontwerp van decreet;

- c. Verschuiving 3: de bijdrage Energiefonds op afnamepunten van elektriciteit voor midden- en hoogspanning wordt gedeeltelijk vervangen door een bijdrage Energiefonds op niet-residentiële afnamepunten van aardgas met een kaliber van minstens 16 m³/u. De bijdrage Energiefonds zal daardoor een bijkomende drijfveer vormen voor niet-residentiële aardgasafnemers om te elektrificeren, terwijl de huidige bijdrage Energiefonds elektrificatie die gepaard gaat met een verhoging van het spanningsniveau net ontmoedigt.

Verschuiving 1

- 42. De jaarlijkse quotumplicht voor WKC's op elektriciteit wordt vanaf 2028 ten laste gelegd van de leveranciers van fossiele brandstoffen die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend zijn bestemd voor verwarmingsdoeleinden.
- 43. De minimale steunverplichting m.b.t. WKC's gaat hierbij ook over van de elektriciteitsnetbeheerders (DNB's en TNB's) naar de aardgasnetbeheerders (DNB's en vervoersnetbeheerder).
- 44. Het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht omvat alle fossiele verwarmingsbrandstoffen, zoals gedefinieerd in artikel 2, 3° (zie 'II. Toelichting bij de artikelen' voor een meer gedetailleerde bespreking).
 - a) In artikel 5 wordt verder verduidelijkt over welke types fossiele verwarmingsbrandstoffen het gaat:
 - a) aardgas;
 - b) bruinkool;
 - c) butaan;
 - d) cokes;
 - e) gasolie;
 - f) kerosine;
 - g) propaan;
 - h) steenkool;
 - i) zware stookolie;

- j) andere fossiele brandstoffen dan deze vermeld, in a) tot en met i), die door de Vlaamse Regering als dusdanig worden aangeduid;
- b. Artikel 2, 3° bepaalt voorts dat fossiele brandstoffen die *'uitsluitend of nagenoeg uitsluitend zijn bestemd om thermische energie op te wekken voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen met een temperatuur tot 1000° Celsius, met uitzondering van de productie van elektriciteit en energieproducten'* onder de WKC-quotumplicht vallen. Bij de operationalisering zal bijvoorbeeld voor elke combinatie van een brandstoftype en een eindgebruik uit de Belgische accijnsregelgeving worden nagegaan of deze binnen bovenstaande definitie valt. Onder andere fossiele brandstoffen die bestemd zijn voor niet-energetisch²¹ of duaal gebruik²² zullen dus niet WKC-quotumplichtig zijn. Ook motorbrandstoffen en brandstoffen bestemd voor elektriciteitsproductie, WKK's, mineralogische procedés en de productie van energieproducten vallen buiten het toepassingsgebied.
- c. In onderstaande tabel wordt het toepassingsgebied verder geconcretiseerd aan de hand van de eindgebruiken van de Belgische accijnsregelgeving. Onder 'II. Toelichting bij de artikelen' wordt dit gedetailleerd toegelicht.

21 Brandstoffen die worden ingezet als grondstof binnen chemische processen (zoals de productie van kunstmest, ...)

22 Een energieproduct kent een duaal gebruik wanneer het zowel als verwarmingsbrandstof als voor andere doeleinden dan als motor- of verwarmingsbrandstof wordt gebruikt. Het gebruik van energieproducten voor chemische reductie of elektrolytische en metallurgische procedés wordt als duaal gebruik beschouwd.

Binnen toepassingsgebied		Buiten toepassingsgebied
Binnen definitie	Uitzonderingen	
Verwarming van gebouwen, incl. - Diplomatieke ambtenaren (excl. tankkaarten) - Vaste verwarmingsbrandstoffen in bulk geleverd	Energieprocessen: - Elektriciteit via stoom - Energetisch brandstofverbruik van bedrijven die energieproducten produceren	Motorbrandstoffen (transport)
Verhitting van industriële processen tot 1000° Celsius, incl. Vaste verwarmingsbrandstoffen in bulk geleverd		Motorbrandstoffen voor industriële/commerciële toepassingen (o.a. heftrucks, stationaire motoren incl. elektriciteitsproductie via stationaire motor)
		Elektriciteitsproductie met gasturbine
		WKK's
		Rode gasolie in de landbouw
		Niet-energetisch gebruik
		Duaal gebruik
		Mineralogische procedés
		Internationale strijdkrachten (certificaat van vrijstelling)
		Proefprojecten voor milieuvriendelijke projecten
		Vaste brandstoffen voor huishoudens niet in bulk geleverd (door beperking "in bulk", <i>infra</i>)
		Chemische restproducten / atypisch gebruik
		100% biobrandstoffen

Tabel 2 - Situering van eindgebruiken voor brandstoffen uit de accijnswetgeving ten opzichte van het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht

45. De WKC-quotumplicht wordt ten laste gelegd van de 'eindleverancier' die in het Vlaamse Gewest actief is: de partij die fossiele verwarmingsbrandstoffen 'in bulk' aan de eindgebruiker in het Vlaamse Gewest levert. De eindleverancier heeft namelijk beter inzicht in de locatie van het eindgebruik. Tevens stelt deze benadering het Vlaams Gewest in staat om de naleving door leveranciers die buiten het Vlaamse Gewest zijn gevestigd adequaat op te volgen, indien deze ondernemingen activiteiten verrichten op Vlaams grondgebied.
46. Het WKC-quotum wordt bepaald op basis van de totale hoeveelheid CO₂-uitstoot (in ton) die wordt berekend voor de levering van fossiele brandstoffen.
- a) Doordat het WKC-quotum bepaald wordt op basis van de CO₂-uitstoot, moeten voor meer CO₂-intensieve brandstoffen meer WKC's per MWh ingeleverd. Aardgas heeft een lagere CO₂-emissiefactor dan bv. gasolie, waardoor voor 1 MWh aardgasverbruik minder certificaten ingeleverd zullen moeten worden. Dit sluit aan bij de klimaatdoelstelling van de hervorming.

- b) Voor de afname van aardgas wordt rekening gehouden met schijfsgewijze verminderingen qua WKC-quotumplicht op basis van de hoeveelheid CO₂-uitstoot op een bepaald afnamepunt naar analogie met de schijfsgewijze verminderingen op basis van het elektriciteitsverbruik waarmee het huidige WKC-quotum wordt berekend²³. Deze degressiviteit vrijwaart de competitiviteit van de grootverbruikers.
 - c) Voor de andere fossiele brandstoffen (die een hogere CO₂-emissiefactor hebben) geldt geen degressiviteit. In het licht van de klimaatdoelstellingen wordt de Vlaamse energietaxshift immers zodanig ingevuld dat ze enerzijds de decarbonisatie en elektrificatie van verwarmingsprocessen zoveel mogelijk aanmoedigt en anderzijds de CO₂-uitstoot door het gebruik van fossiele brandstoffen voor verwarmingsdoeleinden zoveel mogelijk ontmoedigt door de last te vergroten naarmate met de fossiele brandstoffen een hogere uitstoot per MWh gepaard gaat.
47. De supercapregeling zal niet langer van toepassing zijn op de WKC-quotumplicht. Dit wordt verder toegelicht in 'II. Toelichting bij de artikelen' bij Artikel 6.

Verschuiving 2

48. De Vlaamse regering heeft zich geëngageerd t.o.v. de elektriciteitsdistributienetbeheerders om deze legislatuur de exogene REG-ODV-kosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders (een verwacht bedrag van 128 miljoen euro in 2028) volledig vanuit de Vlaamse begroting te vergoeden. Verschuiving 2 houdt in dat de REG-openbare dienstverplichting verschuift van de elektriciteitsdistributienetbeheerders naar de aardgasdistributienetbeheerders. De jaarlijkse REG-ODV-kosten verschuiven gedeeltelijk naar de aardgasdistributienetbeheerders en worden gedeeltelijk gefinancierd door een uitbreiding van verschuiving 3 (zie infra). De ruimte die hierdoor vrijkomt in de Vlaamse begroting wordt ingezet via een verlaging van de nettokosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders voor de minimale steunverplichting m.b.t. de groenestroomcertificaten en de (beperkte) minontvangsten uit supercap ten gevolge van de verschuiving van de WKC-plicht.
49. Er wordt geopteerd voor een gedeeltelijke in plaats van een volledige verschuiving van de REG-ODV-kosten richting de aardgasdistributienetbeheerders (66,3 miljoen euro van de in totaal 128 miljoen euro in 2028). De reden daarvoor is dat gezinnen een groter aandeel hebben in de doorrekening van ODV-kosten in de aardgasafname dan in de elektriciteitsafname van het distributienet. Bij een volledige verschuiving zouden er dus verhoudingsgewijs meer lasten richting gezinnen verschuiven. Daarom wordt geopteerd om 61,7 miljoen euro aan kosten te financieren door verschuiving 3 (zie infra).
50. In de situatie zonder Vlaamse energietaxshift zijn er al beperkte ODV's ten laste van de aardgasdistributienetbeheerders. Het gaat om de kosten voor de minimale levering van aardgas en andere sociale ODV's voor aardgas. Deze kosten kunnen (gedeeltelijk of volledig) worden vergoed vanuit de Vlaamse begroting (een verwacht bedrag van 7,4 miljoen euro in 2028).

²³ Bij de huidige WKC-quotumplicht geldt het vrijstellingspercentage van de eerste schijf (1 – 20 GWh) enkel voor bedrijfsvestigingen waarvan de hoofdactiviteit behoort tot NACE-BEL 2008 RSZ-code 05 tot en met 33 (industrie en winning van delfstoffen), RSZ-code 46391 of RSZ-code 52100 of code 52241. Bij de hogere schijven van het elektriciteitsverbruik en bij de WKC-quotumplicht op aardgas gelden de vrijstellingspercentages ongeacht de sector van de quotumplichtige.

Deze kosten zullen vanaf 2028 niet langer worden vergoed vanuit de Vlaamse begroting, waardoor de aardgasdistributienetbeheerders deze kosten in de nettarieven zullen doorrekenen.

51. In totaal zal de verschuiving van de REG-ODV's en het niet langer vergoeden van de sociale ODV's voor gas vanuit de begroting resulteren in een verwachte bijkomende kost voor de aardgasdistributienetbeheerders van 73,7 miljoen euro in 2028 en een kost van 61,7 miljoen euro die door verschuiving 3 wordt gefinancierd (zie infra). Daartegenover staat een verwachte verlaging van de nettokosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders van 135,2 miljoen euro in 2028 en het opvangen van de minontvangsten uit de supercap (0,2 miljoen euro).
52. De huidige tariefmethodologie van de Vlaamse Nutsregulator (VNR) bepaalt dat de aardgasdistributienetbeheerders de sociale ODV's aan een vlak tarief per kWh doorrekenen aan alle aardgasafnemers van het distributienet die minder dan 1 GWh per jaar afnemen. De sociale ODV's voor aardgas worden dus niet doorgerekend aan aardgasafnemers met een afname van meer dan 1 GWh per jaar. Indien de VNR de huidige tariefmethodologie voor sociale ODV's doortrekt voor de REG-ODV's, dan draagt dit ook een inherente vorm van degressiviteit in zich.

Verschuiving 3

53. De bijdrage Energiefonds (ofwel de heffing op afnamepunten voor elektriciteit) is een belasting per afnamepunt van elektriciteit. Voor afnamepunten op laagspanning bedraagt het tarief in 2026 10,07 euro per maand voor niet-residentiële afnemers en 0,00 euro voor residentiële afnemers en beschermde klanten. Voor afnemers op middenspanning bedraagt het tarief 192,11 euro per maand en voor afnemers op hoogspanning 1.120,66 euro per maand.
54. Verschuiving 3 brengt de tarieven van de bijdrage Energiefonds voor afnemers op midden- en hoogspanning op het niveau van de bijdrage voor laagspanning. Het equivalent van desbetreffende heffingsopbrengst wordt richting een vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten op het aardgasnet met een kaliber van minstens 16 m³/u (equivalent aan middenspanning) verschoven.
 - a) Voor residentiële afnemers geldt er ook hier een nultarief.
 - b) Voor afnamepunten van VME's die gekoppeld zijn aan een collectieve verwarmingsinstallatie van aardgas geldt eveneens een nultarief, op voorwaarde dat het om overwegend niet-zakelijk gebruik gaat en er tegelijk ook een of meer residentiële afnemers van warmte wordt voorzien. Dit nultarief wordt toegekend vanuit de beleidskeuze om rekening te houden met sociale overwegingen. Bovendien zijn collectieve verwarmingsoplossingen²⁴ (fundamenteel) verschillend van aard t.o.v. (niet-collectieve) afnamepunten voor elektriciteit van de gemeenschappelijke delen in een (appartementen)gebouw²⁵ (waarvoor bij de bijdrage Energiefonds geen nultarief geldt). Deze benadering bouwt verder op de bestaande regeling voor het verlaagde btw-tarief voor aardgas bij verenigingen van

²⁴ Collectieve verwarmingsoplossingen zijn voor gemeenschappelijke én private gebouweenheden samen.

²⁵ Bij elektriciteit zijn er namelijk ook standaard van de bijdrage Energiefonds vrijgestelde individuele afnamepunten per wooneenheid.

mede-eigenaars van gebouwen met overwegend niet-zakelijk gebruik²⁶.

- c) Zoals hierboven reeds aangegeven zal de bijdrage Energiefonds op afnamepunten op het aardgasnet ook een deel van de REG-ODV-kosten financieren (61,7 miljoen euro in 2028).
- d) De huidige bijdrage Energiefonds blijft dus bestaan in de vorm van een vaste bijdrage Energiefonds van 10,71 euro per maand (prijsniveau 2028²⁷) voor niet-residentiële afnemers op laagspanning, zowel als afnemers op midden- en hoogspanning.

55. Er wordt gekozen voor een bijdrage Energiefonds op afnamepunten op het aardgasnet, omwille van de eenduidige heffingsbasis, de eenduidige focus op verwarming en de operationele haalbaarheid door de sterke analogie met de huidige bijdrage Energiefonds.

56. In navolging van de forfaitaire tarifiering van de bijdrage Energiefonds volgens spanningsniveau (met een inherente degressiviteit in de tarifiering t.o.v. het potentieel verbruik), wordt ook hier een gelijkaardige forfaitaire tariefopbouw op basis van kaliber met inherente degressiviteit voorgesteld.

57. Mede in navolging van de werking van de BTW-regelgeving wordt ervoor gekozen om gebouwen met zowel residentiële als niet-residentiële gebouweenheden in te delen als overwegend niet-zakelijke, hetzij overwegend zakelijke gebouwen²⁸.

- a) Als algemeen principe wordt het gebruik van alle natuurlijke personen zonder ondernemingsnummer beschouwd als niet-zakelijk gebruik.
- b) Rechtspersonen en natuurlijke personen met een ondernemingsnummer vallen onder zakelijk gebruik, maar kunnen ook nog ingedeeld worden als overwegend niet-zakelijk als ze hiervoor een verklaring meedelen aan de leverancier. Gebouwen waarvan de vereniging van mede-eigenaars (VME) een globaal energiecontract heeft gesloten, worden dus gezien als zakelijk, tenzij de VME een verklaring aflegt dat het om overwegend niet-zakelijk gebruik gaat. De syndicus beoordeelt het overwegende gebruik aan de hand van de gebruikelijke verdeelsleutel voor de energiekosten van het gebouw, bijvoorbeeld met behulp van calorimeters, in functie van de oppervlakte of het volume, etc.

Verdere kostenverlaging (ofwel taxcut) voor elektriciteit van 174,6 miljoen euro per jaar

58. In de visienota houdende de definitieve actualisatie van het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 dd. 18 juli 2025 wordt op p. 127 volgende randvoorwaarde gesteld voor de Vlaamse energietaxshift: "Om het draagvlak van een Vlaamse taxshift te ondersteunen wordt ernaar gestreefd

²⁶ Circulaire 2023/C/65 FAQ verlaagd btw-tarief 6 % voor leveringen van elektriciteit, aardgas en warmte via warmtenetten vanaf 1 juli 2023 (Bijgewerkt)

²⁷ Dit tarief wordt bekomen door het huidige tarief voor laagspanning (10,07 euro per maand, prijsniveau 2026) te vermenigvuldigen met de verwachte nationale index van de consumptieprijzen voor oktober 2027 (106,51) en te delen door de verwachte index voor oktober 2025 (100,1). De verwachtingen voor de index werden overgenomen uit de inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau van 7 april 2026.

²⁸ Cfr. BTW-circulaire 2023/C/64 van de FOD Financiën betreffende het verlaagd btw-tarief voor de levering van elektriciteit, van aardgas en van warmte via warmtenetten

om voor een gezin met een gemiddeld gebruik van elektriciteit en aardgas/stookolie deze operatie nettoneutraal te maken, m.a.w. dat de daling van de elektriciteitskosten even groot is dan de stijging van de kosten voor aardgas/stookolie. Naarmate gezinnen minder aardgas gebruiken (door isolatie, gedragsmaatregelen, overschakeling op fossiel vrije verwarmingstechnieken ...) dan dit gemiddelde doen ze een nettovoordeel met deze Vlaamse taxshift. Dit brengt echter een nettokost met zich mee, omdat niet alle gezinnen momenteel verwarmen met fossiele energiebronnen. Deze nettokost zal vanaf 2028 worden gecompenseerd met inkomsten uit ETS2."

59. Verschuiving 1 en 2 van de Vlaamse energietaxshift brengen een nettokost met zich mee voor gezinnen met een actueel doorsnee verbruik van 3,5 MWh elektriciteit en 17 MWh aardgas. Dit voornamelijk omwille van het feit dat het aantal elektriciteitsgebruikers groter is dan het aantal aardgas- en stookolieverbruikers.
60. Deze nettokost zal vanaf 2028 gecompenseerd worden met middelen die via de werking van het Vlaams Klimaatfonds ter beschikking zullen worden gesteld, op basis van een teruggave van inkomsten uit ETS2. De inzet van 174,6 miljoen euro aan ETS2-middelen per jaar zorgt voor een verdere verlaging van de elektriciteitsfactuur, met name via het verder verminderen van de nettokosten naar aanleiding van de minimale steunverlening voor GSC in de elektriciteitsdistributienettarieven. Dit geeft aanleiding tot minstens budgetneutraliteit voor een gezin met doorsnee verbruik van 3,5 MWh elektriciteit en 17 MWh aardgas.
61. Het principe van budgetneutraliteit wordt ook gerespecteerd voor gezinnen met een hoog stookolieverbruik (23,26 MWh²⁹). Bij verschuiving 2 worden de REG-ODV's en sociale ODV's namelijk enkel doorgerekend in het aardgasverbruik en niet in het verbruik van andere fossiele verwarmingsbrandstoffen. Verschuiving 1 heeft specifiek wel een hogere financiële impact t.a.v. stookolie, omdat het WKC-quotum berekend wordt op de CO₂-uitstoot van de geleverde fossiele verwarmingsbrandstoffen. Per energie-eenheid stookolie moeten dus meer warmtekrachtcertificaten ingeleverd worden dan per energie-eenheid aardgas, omwille van de hogere CO₂-intensiteit van stookolie.
62. In de visienota houdende de definitieve actualisatie van het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030 dd. 18 juli 2025 wordt op p. 127 bepaald dat *"Indien de ontvangst van ETS2-emissierechten op jaarbasis hoger zou liggen dan wat werd gebruikt om de inkomsten te begroten, wordt de meerinkomst hiervan additioneel gebruikt om de kosten op elektriciteit verder te verlagen wanneer deze middelen ter beschikking komen (dus vanaf 2028). Dit heeft een bijkomende positieve impact op de elektriciteitsfactuur en dus op de elektrificatie/vergroening."* In afwachting van meer actuele ramingen van ETS2-inkomsten, wordt hier voorlopig nog niet verder op ingegaan.

Impactanalyse

Budgettaire impact in 2028

²⁹ 23.260 kWh wordt door de VNR gebruikt als kengetal voor het energieverbruik van woningen met een hoog verbruik.

63. In deze paragraaf worden de berekeningswijze en de resultaten toegelicht van de budgettaire impactanalyse van de Vlaamse energietaxshift. De impactanalyse spitst zich toe op de energieprijzen per sector en de Vlaamse begroting.

Verschuiving 1

64. Allereerst wordt berekend hoeveel elektriciteitsverbruik, verbruik van aardgas en van andere fossiele brandstoffen onder de huidige en toekomstige WKC-quotumplicht zou vallen in 2028.

- a) De gegevens over het elektriciteitsverbruik en verbruik van aardgas werden verstrekt door Fluvius, Elia, Fluxys, Wingas en Enexis voor het jaar 2024. Het aardgasverbruik wordt standaard uitgedrukt in MWh bovenste verbrandingswaarde³⁰ of bv.w.
- b) De afnamecijfers van 2024 worden omgerekend naar de verwachte afnamecijfers van 2028 op basis van de WAM-prognoses van het VEKP 2021-2030 voor de representatieve sector³¹:

VEKP-sector	Elektriciteitsverbruik: procentuele stijging of daling t.o.v. 2024		Aardgasverbruik: procentuele stijging of daling t.o.v. 2024	
	2028	2030	2028	2030
Landbouw	0,6%	0,9%	-22,9%	-34,4%
Industrie	0,6%	0,9%	-5,8%	-8,6%
Tertiaire gebouwen	9,7%	14,5%	-6,9%	-10,3%
Residentiële gebouwen	3,7%	5,6%	-7,7%	-11,5%

Tabel 3 - Prognoses voor het aardgas- en elektriciteitsverbruik in 2028 en 2030 (o.b.v. het VEKP 2021-2030)

- c) Het aardgasverbruik van WKK's en elektriciteitsproductie wordt op basis van de data van het VEKA toegewezen aan elk afnamepunt. Hierop wordt eveneens de procentuele wijziging uit de VEKP-prognoses toegepast. Vervolgens worden deze verbruiken afgetrokken van de totale verbruiken per afnamepunt, aangezien WKK's en elektriciteitsproductie buiten het toepassingsgebied vallen.
- d) Ook het verwachte niet-energetisch en duaal verbruik van fossiele brandstoffen, zowel als het verbruik voor mineralogische procedés in 2028 (o.b.v. de Energiebalans 2024 en de VEKP-prognoses) wordt weggelaten.
- e) Het energetisch verbruik van fossiele brandstoffen door bedrijven die energieproducten produceren wordt eveneens weggelaten. Dit verbruik wordt als volgt ingeschat. In artikel 415 van de Programmawet worden energieproducten gedefinieerd aan de hand van een lijst van GN-codes, die onder meer volgende groepen van producten bevat:
 - dierlijke en plantaardige oliën

³⁰ De bovenste verbrandingswaarde (bv.w) gaat uit van de verbranding met een condenserende ketel. Bij dit type ketel wordt ook de warmte aanwezig in de waterdamp (deels) gerecupereerd, door de waterdamp te laten condenseren. Hierdoor kan een grotere energiehoeveelheid nuttig worden gebruikt. De bovenste verbrandingswaarde is dan gelijk aan de totale warmte die aanwezig is in alle rookgassen, inclusief de warmte die uit de waterdamp wordt gerecupereerd. Bij verbranding van 1 m³ aardgas bedraagt de onderste verbrandingswaarde (ovw) 10,5 kWh o.v.w. en de bovenste verbrandingswaarde 11,6 kWh bv.w. Voor aardgas gaan netbeheerders standaard uit van de bovenste verbrandingswaarde, aangezien condenserende aardgasketels sterk zijn ingeburgerd. Voor andere fossiele brandstoffen dan aardgas rapporteert de Vlaamse Energiebalans het energieverbruik in de onderste verbrandingswaarde.

³¹ Het verwachte verbruik van aangekondigde grote industriële projecten wordt in deze tabelvoorstelling buiten de WAM-prognoses gehouden. Deze worden als aparte nieuwe afnamepunten meegenomen.

- vaste fossiele brandstoffen (bv. steenkool en bruinkool)
- geraffineerde aardolieproducten
- aardgas en LPG
- acyclische koolwaterstoffen (bv. ethyleen, propaan, butaan ...)
- cyclische koolwaterstoffen (bv. benzeen, toluen, xyleen ...)
- smeermiddelbereidingen
- antiklopmiddelen
- ...

Per GN-code wordt nagegaan in welke NACE-sectoren de bedrijven die dit product produceren waarschijnlijk zijn ingedeeld. Volgende NACE-sectoren worden geselecteerd:

- C 10.410: Vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten
- C 19.100: Vervaardiging van cokesovenproducten
- C 19.200: Vervaardiging van geraffineerde aardolieproducten
- C 20.140: Vervaardiging van andere organische chemische basisproducten
- C 20.510: Vervaardiging van vloeibare biobrandstoffen
- C 20.590: Vervaardiging van andere chemische producten, n.e.g.

Vervolgens wordt per bedrijf binnen deze NACE-sectoren nagegaan aan de hand van publiek beschikbare gegevens en de rapporteringen in het kader van het ETS of er energieproducten worden geproduceerd. Ook grote aangekondigde industriële projecten die in 2028 operationeel zullen zijn, worden meegenomen in de analyse. Indien dat het geval is, wordt het volledige verwachte fossiele energieverbruik van het bedrijf (exclusief het verbruik voor WKK's³²) in 2028 in Vlaanderen weggelaten uit de berekening.

- f) Per afnamepunt wordt het WKC-quotumplichtige elektriciteits- en aardgasverbruik ingedeeld in de verbruiksschijven waarmee het huidige WKC-quotum op elektriciteit wordt berekend (<1 GWh³³, 1 tot 20 GWh, 20 tot 100 GWh, 100 tot 250 GWh en > 250 GWh). Deze worden vervolgens geaggregeerd per NACE-afdeling.
- g) Het verbruik van andere fossiele verwarmingsbrandstoffen per sector wordt bepaald op basis van de Vlaamse Energiebalans van 2024 en staat uitgedrukt in MWh onderste verbrandingswaarde. Dit verbruik wordt omgerekend naar 2028 op basis van de VEKP-prognoses.

³² Het energieverbruik voor WKK's wordt apart afgetrokken van het totale energieverbruik. Het WKK-verbruik van bedrijven die energieproducten produceren zit daar ook al in vervat en wordt dus niet opnieuw afgetrokken.

³³ Aangezien de aangeleverde aardgasverbruiken van de netbeheerders uitgedrukt staan in MWh bovenste verbrandingswaarde, zijn ook de schijven voor het aardgasverbruik uitgedrukt op basis van de bovenste verbrandingswaarde.

Toepassingsgebied WKC-quotumplicht (fossiele verwarmingsbrandstoffen)

Verbruik in **TWh**

Sector	NACE	Elektriciteit					Gas					Aardolieproducten	Kolen
		< 1 GWh	1 - 20 GWh	20 - 100 GWh	100 - 250 GWh	> 250 GWh	< 1 GWh	1 - 20 GWh	20 - 100 GWh	100 - 250 GWh	> 250 GWh		
Landbouw	A	0,6	0,1	0,0	0,0	0	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0
Industrie	B, C, D, F, H	3,4	6,8	3,9	2,0	5,2	2,2	5,6	4,6	2,4	4,3	0,9	0,2
Niet-residentieel	E, G, I-S, U	8,5	1,9	0,3	0,0	0,0	8,7	1,8	0,2	0,0	0,0	1,4	0,0
Residentieel	-	8,2	0,0	0,0	0,0	0,0	21,5	0,0	0,0	0,0	0,0	6,7	0,1
Totaal		20,7	8,8	4,2	2,1	5,2	32,7	7,5	4,8	2,4	4,3	10,7	0,3

Tabel 4 – Verwacht energieverbruik in 2028 binnen het huidige en toekomstige toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht

65. Vervolgens wordt de totale kost van WKC's berekend die in 2028 in de elektriciteitsfactuur zou worden doorgerekend en die zal verschuiven naar fossiele brandstoffen. De totale berekende WKC-kost bedraagt 123,2 miljoen euro per jaar.

- a) Hiertoe wordt per NACE-afdeling de vrijgestelde elektriciteitsafname als gevolg van de degressieve verbruiksschijven, elektriciteitsopslag en de supercap-regeling³⁴ afgetrokken van de totale elektriciteitsafname.
- b) Vervolgens wordt de quotumplichtige elektriciteitsafname vermenigvuldigd met de prijs per WKC (4,34 euro/MWh). Uit Artikel 7.1.11 van het Energiedecreet volgt namelijk dat het aantal in te dienen WKC's per MWh gelijk is aan 0,14 tussen 2025 tot en met 2031. De minimumsteun door de netbeheerder bedraagt 31 euro per overgedragen warmte-kraachtcertificaat (Artikel 7.1.7 van het Energiedecreet).

66. Daarna wordt berekend welke WKC-kost per MWh bv.w. aardgasverbruik volgt uit het verschuiven van de totale WKC-kosten (123,2 miljoen euro) van elektriciteit naar fossiele verwarmingsbrandstoffen. Ook de WKC-kost voor andere fossiele verwarmingsbrandstoffen wordt bepaald.

- a) Het vrijgesteld aardgasverbruik ten gevolge van degressiviteit wordt afgetrokken van het totale aardgasverbruik. Het vrijgesteld verbruik wordt berekend door voor alle NACE-afdelingen afhankelijk van de verbruiksschijf de onderstaande kortingspercentages in rekening te brengen. Voor de bovenste schijven geldt een beperkt lager kortingspercentage (resp. 65% en 80%³⁵) in vergelijking met de kortingspercentages die bij de huidige quotumplicht gelden voor enkele sectoren (resp. 80% en 85%).

Vermindering in de verschillende aardgasverbruiksschijven, uitgedrukt in %				
< 1 GWh bv.w.	1 - 20 GWh bv.w.	20 - 100 GWh bv.w.	100 - 250 GWh bv.w.	> 250 GWh bv.w.
< 0,2 kton CO2	0,2 - 4 kton CO2	4 - 18 kton CO2	18 - 45 kton CO2	> 45 kton CO2
0%	47%	50%	65%	80%

Tabel 5 - Verschuiving 1: percentage van het aardgasverbruik dat wordt vrijgesteld van de WKC-quotumplicht per verbruiksschijf.

- b) De WKC-kost per MWh bv.w. gasverbruik wordt iteratief berekend, zodat de totale WKC-kost voor het totale quotumplichtige fossiele verbruik gelijk wordt aan 123,2 miljoen euro per jaar. De WKC-kost voor de hoogste verbruiksschijf (>250 GWh bv.w.) bedraagt dan 0,46 euro per MWh bv.w. Op basis van recente marktanalyse blijkt er een beperkte marge voor het opvangen van de impact van de verschuiving van de WKC-quotumplicht voor consumentenprofiel G2, zonder de competitiviteit t.a.v. buurlanden in het gedrang te brengen. In dit kader kan er nog bijkomend gewezen worden op de voorziene vrijstelling voor productie van energieproducten, elektriciteit en WKK's. Onder 'Maatschappelijke impact' wordt de impact van de Vlaamse energietaxshift op de energieprijzen voor huishoudens en andere sectoren verder besproken.

³⁴ Gebaseerd op cijfers van de Vlaamse Nutsregulator en omgerekend naar het verwachte verbruik in 2028 o.b.v. de VEKP prognoses.

³⁵ Ter vergelijking: de kortingen op milieubelastingen of -heffingen mogen maximaal 80% bedragen volgens de Europese staatssteunrichtsnoeren CEEAG (Guidelines on State aid for climate, environmental protection and energy, 2022).

- c) In bovenstaande iteratie wordt ook in rekening gebracht dat een deel van de WKC-kosten wordt verschoven naar andere fossiele verwarmingsbrandstoffen dan aardgas. Allereerst wordt per fossiele verwarmingsbrandstof de WKC-prijs per MWh ovw berekend. Volgende formule toont de berekeningswijze³⁶ voor de WKC-prijs per MWh ovw stookolie ($P_{WKC, stookolie, ovw}$) met $EF_{stookolie, ovw}$ de CO₂-emissiefactor van stookolie uitgedrukt in ton CO₂ per MWh ovw stookolie.

$$P_{WKC, stookolie, ovw} = P_{WKC, aardgas, bv} * \frac{EF_{stookolie, ovw}}{EF_{aardgas, bv}}$$

De totale WKC-kost per fossiele verwarmingsbrandstof wordt dan bepaald door het quotumplichtige verbruik van elke brandstof te vermenigvuldigen met de WKC-prijs, zoals hierboven berekend. Daarbij wordt dus enkel het verbruik als verwarmingsbrandstof meegerekend, volgens de definitie in artikel 2, 3° en wordt o.a. het verbruik voor motortoepassingen, niet-energetische doeleinden, duaal gebruik, elektriciteitsproductie, WKK's en het gebruik van rode gasolie in de landbouwsector buiten de berekening gehouden.

In onderstaande tabel wordt de impact van Verschuiving 1 op de prijzen van elektriciteit en fossiele verwarmingsbrandstoffen per sector weergegeven.

³⁶ Merk op dat de prijs en emissiefactor voor aardgas uitgedrukt zijn per MWh bovenste verbrandingswaarde, terwijl deze voor stookolie en andere fossiele brandstoffen uitgedrukt zijn in onderste verbrandingswaarde. De aardgasafnamecijfers van netbeheerders zijn namelijk standaard weergegeven als de bovenste verbrandingswaarde, terwijl de Vlaamse Energiebalans de databron is voor andere fossiele brandstoffen en de onderste verbrandingswaarde geeft.

		Prijsimpact in EUR/MWh											
		Elektriciteit					Gas					Aardolieproducten	Kolen
Sector	NACE	< 1 GWh	1 - 20 GWh	20 - 100 GWh	100 - 250 GWh	> 250 GWh	< 1 GWh	1 - 20 GWh	20 - 100 GWh	100 - 250 GWh	> 250 GWh		
Landbouw	A	-4,3	-4,3	nvt	nvt	nvt	2,3	1,2	nvt	nvt	nvt	3,4	4,5
Industrie	B, C, D, F, H	-4,3	-2,3	-2,2	-0,9	-0,7	2,3	1,2	1,2	0,8	0,5	3,4	4,5
Niet-residentieel	E, G, I-S, U	-4,3	-4,3	-2,2	nvt	nvt	2,3	1,2	1,2	nvt	nvt	3,4	4,5
Residentieel	-	-4,3	nvt	nvt	nvt	nvt	2,3	nvt	nvt	nvt	nvt	3,4	4,5

Sector	NACE
Landbouw	A
Industrie	B, C, D, F, H
Niet-residentieel	E, G, I-S, U
Residentieel	-

Prijsimpact in EUR/m3					EUR/liter	EUR/kg
Gas					Aardolieproducten	Kolen
< 0,1 mio m3	0,1 - 2 mio m3	2 - 9 mio m3	9 - 22 mio m3	> 22 mio m3		
0,027	0,014	nvt	nvt	nvt	0,034	0,030
0,027	0,014	0,013	0,009	0,005	0,034	0,030
0,027	0,014	0,013	nvt	nvt	0,034	0,030
0,027	nvt	nvt	nvt	nvt	0,034	0,030

Tabel 6 - Verschuiving 1: impact op de prijzen van elektriciteit en fossiele verwarmingsbrandstoffen per sector

67. Hieronder wordt per sector de verwachte afname van de WKC-kosten op elektriciteit en toename van de WKC-kosten op fossiele verwarmingsbrandstoffen getoond voor het jaar 2028.

	Totale kosten WKC op elektriciteit (miljoen euro)	Totale kosten WKC op aardgas (miljoen euro)	Totale kosten WKC op andere fossiele brandstoffen (miljoen euro)	Balans (miljoen euro)
Landbouw	-2,9	0,7	0,6	-1,6
Industrie, bouw en elektriciteitsproductie	-39,5	21,2	2,7	-15,6
Tertiaire sector	-45,4	22,5	4,2	-18,7
Residentiële sector	-35,4	49,7	22,8	37,1
Totaal	-123,2	94,2	30,3	1,2

Tabel 7 - Verschuiving 1: budgettaire impact per sector

68. De voorgestelde wijziging binnen Verschuiving 1 houdt in dat WKC-quotumplichtigen niet langer een beroep zullen kunnen doen op de supercapregeling als alternatief voor het inleveren van WKC's (zie 'II. Toelichting bij de artikelen': Artikel 6). De supercapregeling blijft dus enkel bestaan als alternatief voor het inleveren van GSC's. Als gevolg hiervan zullen sommige ondernemingen die vandaag kiezen om een supercap-bijdrage te storten in het Energiefonds, mogelijk overstappen naar het inleveren van GSC's en WKC's. Dit heeft een beperkte daling van de inkomsten uit de supercapregeling tot gevolg.

- a) Om de budgettaire impact te berekenen wordt verondersteld dat een onderneming zal beslissen om geen supercapbijdrage meer te betalen, wanneer de kost van de GSC-quotumplicht lager ligt dan het te betalen bedrag voor de supercap.
- b) Op basis van een representatieve berekening van de bijdragen in het Energiefonds voor 2024, blijkt dat de totale inkomsten uit de supercapregeling slechts met ca. 208.000 euro zullen dalen wanneer de regeling voor de WKC-quotumplicht vervalst. Dit effect is dus zeer beperkt in verhouding tot de totale jaarlijkse bijdrage van circa 6,5 à 7 miljoen euro.
- c) De beperkte derving van inkomsten uit de supercapregeling zal worden gecompenseerd binnen de middelen die via Verschuiving 2 vrijkomen.

Verschuiving 2

69. De impactberekening voor verschuiving 2 is gebaseerd op gegevens die door Fluvius werden verstrekt:

- a. De elektriciteitsafnames in 2024 en de bedragen van de REG-ODV's die per sector en per spanningsgroep werden doorgerekend in de nettarieven;
- b. De aardgasafnames per sector in 2024, waarbij de afnamepunten met een verbruik boven 1 GWh per afnamepunt niet worden meegenomen (naar analogie met de huidige tariefmethodologie voor de sociale ODV's voor aardgas);
- c. Deze elektriciteits- en aardgasverbruiken worden omgerekend naar 2028 o.b.v. de VEKP-prognoses (zie supra).

Toepassingsgebied REG-ODV's en sociale ODV's				
Verbruik in TWh				
Sector	NACE	Elektriciteit		Gas (afnemers met jaarafname < 1 GWh)
		Laagspanning	Middenspanning	
Landbouw	A	0,4	0,4	0,2
Industrie	B, C, D, F, H	0,8	9,3	1,3
Niet-residentieel	E, G, I-S, U	4,4	6,9	7,3
Residentieel	-	9,3	0,0	22,0
Totaal		14,9	16,6	30,8

Tabel 8 – Verwacht energieverbruik in 2028 binnen het huidige en toekomstige toepassingsgebied van de REG-ODV's en sociale ODV's

70. De verwachte kost van de REG-ODV's bedraagt in totaal 128 miljoen euro in 2028. De verwachte kost van de sociale ODV's voor aardgas bedraagt in totaal 7,4 miljoen euro in 2028. In totaal wordt bij verschuiving 2 dus 135,4 miljoen euro verschoven, waarvan 73,7 miljoen euro verschoven wordt naar de aardgasdistributienetbeheerders en 61,7 miljoen euro naar een bijdrage Energiefonds op afnamepunten op het aardgasnet (verschuiving 3).
71. De vrijgekomen budgettaire ruimte in de begroting bedraagt in totaal 135,4 miljoen euro. Deze ruimte wordt gebruikt voor een compensatie van 135,2 miljoen euro van de nettokosten van de minimale steunverplichting m.b.t. GSC's in hoofde van de elektriciteitsdistributienetbeheerders. Daarnaast worden 0,2 miljoen euro minontvangsten in het Energiefonds uit de supercap opgevangen.
72. Het verwachte ODV-tarief voor aardgas wordt berekend door de totale ODV-uitgaven binnen Verschuiving 2 (73,7 miljoen euro) te delen door de totale "ODV-plichtige" afname van aardgas (waarbij de afnamepunten met een hogere afname dan 1 GWh niet worden meegenomen). Dat levert een kostprijs van 2,4 euro per MWh op.

Prijsimpact in EUR/MWh

Sector	NACE	Elektriciteit		Gas ODV scope < 1 GWh
		Laag spanning	Midden spanning	
Landbouw	A	-8,2	-0,9	2,4
Industrie	B, C, D, F, H	-8,2	-0,9	2,4
Niet-residentieel	E, G, I-S, U	-8,2	-0,9	2,4
Residentieel	-	-8,1	-0,9	2,4

Tabel 9 - Prijsimpact Verschuiving 2

73. Door deze kostprijs te vermenigvuldigen met de REG-ODV-plichtige afname per sector kan de budgettaire impact per sector bepaald worden (zie onderstaande tabel). Om de balans voor verschuiving 2 op nul te brengen wordt 61,7 miljoen euro financiering voorzien door de vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten voor aardgas (zie verschuiving 3).

	Verlaging GSC-ODV's op elektriciteit (miljoen euro)	Totale kosten REG-ODV's op aardgas (miljoen euro)	Balans (miljoen euro)
Landbouw	-3,8	0,4	-3,4
Industrie, bouw en elektriciteitsproductie	-13,7	3,1	-10,7
Tertiaire sector	-42,4	17,6	-24,8
Residentiële sector	-75,2	52,7	-22,5
	Opvangen van minontvangsten supercap (miljoen euro)		Balans (miljoen euro)
	-0,2		-0,2
Totaal	-135,4	73,7	-61,7

Tabel 10 - Verschuiving 2: budgettaire impact per sector in 2028

Verschuiving 3

74. De impactberekening voor verschuiving 3 is gebaseerd op gegevens die door Fluvijs, Fluxys en Elia werden verstrekt:

- a. Het aantal afnamepunten op het aardgasnet per kaliber op 31 december 2024 ingedeeld volgens de NACEBEL indeling. Dit wordt omgerekend naar het verwachte aantal afnamepunten in 2028 op basis van de verwachte evolutie volgens het huidige beleid³⁷;

	Verwachte netto evolutie van het aantal afnamepunten op het aardgasnet t.o.v. 2024 volgens het huidige beleid	
	2028	2030
Landbouw	-6%	-10%
Industrie, bouw en elektriciteitsproductie	-5%	-7%
Tertiaire sector	-6%	-10%
Residentiële sector	-6%	-9%

Tabel 11 - Verwachte netto evolutie van het aantal afnamepunten op het aardgasnet t.o.v. 2024 volgens het huidige beleid (op basis van 'Future of the natural gas distribution grid in Flanders. VNR/0110 report', opgesteld door Trinomics in 2025 in opdracht van de Vlaamse Nutsregulator)

³⁷ Volgens het rapport 'Future of the natural gas distribution grid in Flanders. VNR/0110 report', opgesteld door Trinomics in 2025 in opdracht van de Vlaamse Nutsregulator.

- b. Het aantal afnamepunten op het elektriciteitsnet per spanningsgroep op 31 december 2024 ingedeeld volgens de NACEBEL indeling. Er wordt aangenomen dat het aantal afnamepunten op het elektriciteitsnet bij benadering hetzelfde blijft in 2028 en 2030 t.o.v. 2024.
- 75. De maandtarieven van de bijdrage Energiefonds op afnamepunten op het elektriciteitsnet worden op het prijsniveau van 2028 gebracht door de huidige tarieven (prijsniveau 2026) te vermenigvuldigen met de verwachte nationale index van de consumptieprijs voor oktober 2027 (106,51) en te delen door de verwachte index voor oktober 2025 (100,1). De verwachtingen voor de index werden overgenomen uit de inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau van 7 april 2026.
 - a. Residentiële afnemers op laagspanning: 0 euro/maand;
 - b. Niet-residentiële afnemers op laagspanning: 10,71 euro/maand in 2028 (10,07 euro/maand in 2026);
 - c. Afnemers op middenspanning: 204,41 euro/maand in 2028 (192,11 euro/maand in 2026);
 - d. Afnemers op hoogspanning: 1.192,42 euro/maand in 2028 (1.120,66 euro/maand in 2026).
- 76. Op basis van het aantal afnamepunten op het elektriciteitsnet en de tarieven van de bijdrage Energiefonds (zie supra) wordt berekend hoeveel de ontvangsten van de bijdrage Energiefonds zouden bedragen voor het jaar 2028 zonder Verschuiving 3. Vervolgens worden de ontvangsten per sector berekend in de situatie met een bijdrage van 10,71 euro/maand, ongeacht het spanningsniveau. Door het verschil van beide reeksen van ontvangsten te berekenen worden de minderinkomsten voor de bijdrage Energiefonds op afnamepunten elektriciteit als gevolg van de Vlaamse energietaxshift bekomen:
 - a. Landbouw: -4,2 miljoen euro;
 - b. Industrie, bouw en elektriciteitsproductie: -19,7 miljoen euro;
 - c. Tertiaire sector (handel en diensten): -34,6 miljoen euro;
 - d. Residentiële sector: 0 miljoen euro;
 - e. Totaal: -58,5 miljoen euro.
- 77. De ontvangsten van de vervangende bijdrage Energiefonds op de afnamepunten op het aardgasnet moeten dus 120,1 miljoen euro bedragen. Hierbij wordt rekening gehouden met 61,7 miljoen euro voor de REG-ODV's (Verschuiving 2, zie supra) die gefinancierd wordt vanuit Verschuiving 3.
- 78. De bijdrage Energiefonds voor afnamepunten op het laagspanningselektriciteitsnet blijft behouden. Aangezien er bij de doelgroep van dit type afnemers (met een laag verbruik) dus geen lasten worden verschoven, krijgen afnamepunten op het aardgasnet met een equivalent verbruik een nultarief. Voor afnamepunten op midden- en hoogspanning wordt het tarief van de bijdrage Energiefonds verlaagd naar het huidige tarief voor afnemers op laagspanning, waardoor er voor de bijdrage Energiefonds op afnamepunten van het elektriciteitsnet nog maar 1 tarief zal gelden, ongeacht het spanningsniveau (zie hierboven).
- 79. Vanaf een kaliber dat equivalent is aan middenspanning, wordt een tarief ingesteld dat geleidelijk oploopt in functie van het kaliber. De equivalentie tussen kalibers en spanningsniveaus wordt gemaakt volgens onderstaande redenering:
 - a. Volgens data van Fluvijs en Elia heeft meer dan 99% van de afnamepunten op laagspanning een contractueel elektrisch vermogen kleiner dan 70 kW. 84% van de aansluitingen op middenspanning heeft een contractueel elektrisch vermogen tussen

70 kW en 1 MW, en voor meer dan 99% van de afnamepunten op middenspanning is het vermogen kleiner dan 20 MW. 80% van de afnamepunten op hoogspanning heeft een contractueel elektrisch vermogen hoger dan 5 MW.

- b. Bovendien is een thermisch vermogen van 20 MW de ondergrens voor installaties om onder het EU ETS te vallen.
- c. Als tussenstap wordt daarom gekozen om de ondergrens voor een middenspanningsafnamepunt equivalent te nemen aan een vermogen van minstens 70 kW, en een afnamepunt op hoogspanning equivalent te beschouwen aan 20 MW of meer.
- d. Om de equivalente kalibers te berekenen wordt gebruik gemaakt van de verbrandingswaarde van aardgas. Een volume aardgas van 1 m³ komt overeen met een energiehoeveelheid van 11,6 kWh bv^w³⁸. Een kaliber van 1 m³/u komt dan overeen met een vermogen van 11,6 kW bv^w.
- e. De laagste kalibers, 6 en 10 m³/u, komen dan overeen met vermogens van resp. 70 en 116 kW bv^w. Uit de data van Fluvius blijkt echter dat het gemiddelde verbruik van aardgas afnamepunten met een kaliber van 6 en 10 m³/u respectievelijk 11 en 16 MWh bv^w per jaar bedraagt, wat kleiner is dan het doorsnee verbruik van 17 MWh bv^w. Het gemiddelde verbruik bij een kaliber van 16 m³/u bedraagt 46 MWh per jaar, wat beduidend hoger is.
- f. Uit communicatie met Fluvius blijkt bovendien dat de keuze tussen aardgasafnamepunten met een kaliber van 6 of 10 m³/u eerder arbitrair wordt gemaakt en niet als gevolg van de vraag van de afnemer. Het is dan ook aangewezen niet te differentiëren tussen deze twee kalibers.
- g. Een kaliber van 16 m³/u (equivalent met een vermogen van 186 kW bv^w) wordt dus als equivalent met middenspanning beschouwd en als ondergrens van de vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten aardgas genomen. Uit communicatie met Fluvius blijkt echter dat de categorie van max. 16 m³/u op termijn niet meer aangeboden zal worden. Ongeveer 10% à 20% van deze klanten zullen volgens Fluvius overschakelen op een kaliber van 10 m³/u en 80% à 90% zal overschakelen op een kaliber van 25 m³/u. Hiermee is rekening gehouden bij de berekening van de benodigde tarieven en van de budgetten.
- h.
- i. Een kaliber van 2500 m³/u komt overeen met een vermogen van 29 MW bv^w en wordt als equivalent met hoogspanning beschouwd.

80. Initieel wordt uitgegaan van de maandtarieven voor midden- en hoogspanning van de Bijdrage Energiefonds op het prijsniveau van 2028 om de maandtarieven te bepalen voor respectievelijk de kalibers van 16 en 25 m³/u en de kalibers van 2500, 4000 en 6500 m³/u (inclusief afnamepunten op een hogedrukleiding). Daardoor neemt het tarief toe met een gelijkaardige mate van (impliciete) degressiviteit t.a.v. het verbruik zoals in de huidige bijdrage Energiefonds het geval is. De tarieven voor de tussenliggende kalibers worden bepaald door tussenliggende bedragen te nemen, zodat het tarief geleidelijk toeneemt in functie van het kaliber.

81. Vervolgens worden de ontvangsten van de vervangende bijdrage Energiefonds op aardgas berekend op basis van de bovenvermelde initiële maandtarieven. Hiervoor worden de aantallen afnamepunten per kaliber vermenigvuldigd met de maandtarieven. De maandtarieven worden dan

³⁸ Zie de webpagina '[Omzetting m³ gas naar kWh](https://www.creg.be/nl/a-z-index/omzetting-m3-gas-naar-kwh)' in het verklarend overzicht 'Energie van A tot Z' van de CREG, geraadpleegd op 3/04/2026: <https://www.creg.be/nl/a-z-index/omzetting-m3-gas-naar-kwh>

verhoudingsgewijs aangepast zodat de benodigde ontvangsten van 120,1 miljoen euro worden bekomen.

82. Om de budgettaire impact van Verschuiving 3 te bepalen wordt dan gerekend met volgende maandtarieven van de vervangende bijdrage Energiefonds op de afnamepunten op het aardgasnet (prijspeil 2028):

Kaliber (m ³ /u)	euro/maand
<i>Niet-residentiële afnemers</i>	
2500, 4000, 6500	1.473,38
650, 1000, 1600	757,73
160, 250, 400	378,86
40, 65, 100	252,58
16, 25	126,29
max 10	0
<i>Residentiële afnemers</i>	
<i>Collectieve verwarmingsinstallatie VME met overwegend niet-zakelijk gebruik waarop minstens 1 residentiële afnemer is aangesloten</i>	
	0

Tabel 12 - Verschuiving 3: maandtarieven vervangende bijdrage Energiefonds op de afnamepunten op het aardgasnet (prijspeil 2028)

83. Dit houdt dan in dat de vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten aardgas, vertrekkend van bovenstaande uitgangspunten, op het prijsniveau van 2028 ongeveer **120,1 miljoen euro** per jaar opbrengt.

Zie onderstaande tabel voor meer informatie over het maandelijks tarief per afnamepunt en de verwachte inkomsten uit de vervangende bijdrage Energiefonds per kaliber.

Max. kaliber (m ³ /u)	Verwachte aantal afnamepunten aardgasnet in 2028	Maandelijks tarief €/afnamepunt	Inkomsten (€) per maand
6	139.288	0	-
10	43.749	0	-
16	0	126	-
25	24.088	126	3.041.987
40	9.672	253	2.443.004
65	2.867	253	724.079
100	4.579	253	1.156.481
160	2.001	379	757.937
250	1.787	379	676.930
400	1.077	379	407.878
650	389	758	294.679
1.000	291	758	220.319
1.600	128	758	96.709

2.500	55	1473	80.752
4.000	13	1473	19.440
6.500	62	1473	91.059
6.500+	0	1473	-
		Maandelijks totaal	10.011.254
		Jaartotaal	120.135.043

Tabel 13 – Inkomsten vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten op het aardgasnet (niet-residentiële afnamepunten) in 2028

84. De budgettaire impact van de gedeeltelijke verschuiving van de bijdrage Energiefonds (verschuiving 3) wordt in onderstaande tabel samengevat per sector. Verschuiving 3 levert netto 61,7 miljoen euro meer ontvangsten op, die worden gebruikt voor het financieren van de REG-ODV's (zie verschuiving 2).

	Minder-ontvangsten bijdrage Energiefonds op afnamepunten elektriciteit (miljoen euro per jaar)	Ontvangsten vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten aardgasnet (miljoen euro per jaar)	Balans (miljoen euro per jaar)
Landbouw	-4,2	3,7	-0,5
Industrie, bouw en elektriciteitsproductie	-19,7	24,9	5,1
Tertiaire sector	-34,6	91,6	57,0
Residentiële sector	0	0,0	0,0
Totaal	-58,5	120,1	61,7

Tabel 14 - Verschuiving 3 - budgettaire impact

Verdere kostenverlaging elektriciteit van 174,6 miljoen euro per jaar

85. Bovenop de hierboven beschreven lastenverschuiving zullen nettokosten van de minimale steunverplichting m.b.t. GSC's in hoofde van de elektriciteitsdistributienetbeheerders bijkomend worden gecompenseerd door de Vlaamse Overheid. Daardoor worden de elektriciteitskosten verder verlaagd met als doel de budgettaire impact van de Vlaamse energietaxshift minstens te compenseren voor een gezin met een doorsnee verbruik van elektriciteit (3,5 MWh per jaar) en aardgas (17 MWh per jaar).

86. Verschuiving 1, 2 en 3 leiden tot een verwachte nettokost van 36,5 euro per jaar voor een gezin met een doorsnee energieverbruik.

- a. De verwachte afname van elektriciteitskosten voor de residentiële sector als gevolg van het verschuiven van de WKC-quotumplicht bedraagt -35,4 miljoen euro per jaar. Het totale residentiële WKC-quotumplichtige elektriciteitsverbruik zou in 2028 naar verwachting 8,2 TWh bedragen (o.b.v. Fluvius-cijfers en de VEKP-prognoses). Er wordt dus een daling van de elektriciteitsprijs van -4,3 euro per MWh verwacht voor gezinnen als gevolg van het verschuiven van de WKC-quotumplicht.
- b. De verwachte toename van aardgaskosten voor de residentiële sector als gevolg van het verschuiven van de WKC-quotumplicht bedraagt 49,7 miljoen euro per jaar. Het totale residentiële

aardgasverbruik zal in 2028 naar verwachting 21,5 TWh bv.w. bedragen (o.b.v. Fluvius-cijfers en de VEKP-prognoses). Er wordt dus een toename van de aardgasprijs van 2,3 euro per MWh bv.w. verwacht voor gezinnen als gevolg van het verschuiven van de WKC-quotumplicht.

- c. De verwachte afname van elektriciteitskosten voor de residentiële sector als gevolg van de compensatie van GSC-kosten als deel van Verschuiving 2 bedraagt -75,2 miljoen euro per jaar. Het totale residentiële, REG-ODV-plichtige elektriciteitsverbruik zou in 2028 naar verwachting gelijk zijn aan 9,3 TWh (o.b.v. Fluvius-cijfers en VEKP-prognoses). Er wordt dus een daling van de elektriciteitsprijs van -8,1 euro per MWh verwacht voor gezinnen als gevolg van Verschuiving 2.
 - d. De verwachte toename van aardgaskosten voor de residentiële sector als gevolg van het verschuiven van de REG-ODV's en sociale ODV's bedraagt 52,7 miljoen euro per jaar. Het totale residentiële, REG-ODV-plichtige aardgasverbruik zal in 2028 naar verwachting gelijk zijn aan 22,0 TWh bv.w. (o.b.v. Fluvius-cijfers). Er wordt dus een toename van de aardgasprijs van 2,4 euro per MWh bv.w. verwacht voor gezinnen als gevolg van Verschuiving 2.
 - e. Zowel de huidige bijdrage Energiefonds als de vervangende bijdrage Energiefonds op de afnamepunten op het aardgasnet zijn vooreerst niet-gebruiksgerelateerd en hebben bovendien beiden een nultarief voor residentiële afnemers. Verschuiving 3 heeft dus geen impact op residentiële afnemers.
 - f. In totaal leiden Verschuiving 1, 2 en 3 tot een verlaging van de elektriciteitsprijs met -12,4 euro per MWh en een verhoging van de aardgasprijs met 4,7 euro per MWh bv.w. voor residentiële afnemers.
 - g. Voor een gezin met het doorsnee jaarverbruik van elektriciteit (3,5 MWh) en aardgas (17 MWh bv.w.) is de totale impact van Verschuiving 1, 2 en 3 dan een daling van de elektriciteitsfactuur met -43,5 euro per jaar en een stijging van de aardgasfactuur met 80,0 euro per jaar.
 - h. Zonder verdere verlaging van de elektriciteitsfactuur zou de energietaxshift dus leiden tot een nettokost van 36,5 euro per jaar voor een gezin met een doorsnee energieverbruik.
87. De verdere verlaging van de elektriciteitskosten bovenop Verschuiving 1, 2 en 3 zorgt ervoor dat de energiekosten voor gezinnen met een doorsnee verbruik niet zullen stijgen als gevolg van de Vlaamse energietaxshift.
- a) Om de nettokost van 36,5 euro per jaar te compenseren voor een gezin met een doorsnee energieverbruik (3,5 MWh elektriciteit per jaar) is een verdere verlaging van de GSC-kosten met -10,4 euro per MWh nodig.
 - b) Het totale verwachte residentiële, GSC-quotumplichtige elektriciteitsverbruik bedraagt in 2028 9,3 TWh (o.b.v. Fluvius-cijfers en de VEKP-prognoses).
 - c) De elektriciteitskosten van de residentiële sector moeten dus verder worden verlaagd met -97,1 miljoen euro per jaar door compensatie van de nettokosten van de minimale steunverplichting voor GSC's.
 - d) De residentiële sector heeft in 2028 een verwacht aandeel van 56% van het totale ODV-plichtige elektriciteitsverbruik (o.b.v. Fluvius-cijfers).
 - e) Naast Verschuiving 1, 2 en 3 moet dus een compensatie worden voorzien van de nettokosten voor GSC's van de elektriciteits-distributienetbeheerders voor 174,6 miljoen euro per jaar. Hierdoor is de Vlaamse energietaxshift netto-neutraal voor een gezin met een doorsnee verbruik. De impact van de Vlaamse energietaxshift op de

energieprijzen van huishoudens en ondernemingen wordt hieronder verder besproken.

88. De totale afname van de GSC-kosten per sector wordt in onderstaande tabel weergegeven.

	Verdere verlaging GSC-kosten (miljoen euro per jaar)
Landbouw	-5,0
Industrie, bouw en elektriciteitsproductie	-17,7
Tertiaire sector	-54,8
Residentiële sector	-97,1
Totaal	-174,6

Tabel 15 - Verdere verlaging van de GSC-kosten per sector: budgettaire impact per sector

Prijsimpact in euro/MWh		Elektriciteit	
Sector	NACE	Laagspanning	Middenspanning
Landbouw	A	-10,6	-1,1
Industrie	B, C, D, F, H	-10,6	-1,1
Niet-residentieel	E, G, I-S, U	-10,6	-1,1
Residentieel	-	-10,4	-1,1

Tabel 16 - Verdere verlaging van de GSC-kosten per sector: impact op de energieprijzen in 2028

Maatschappelijke impact

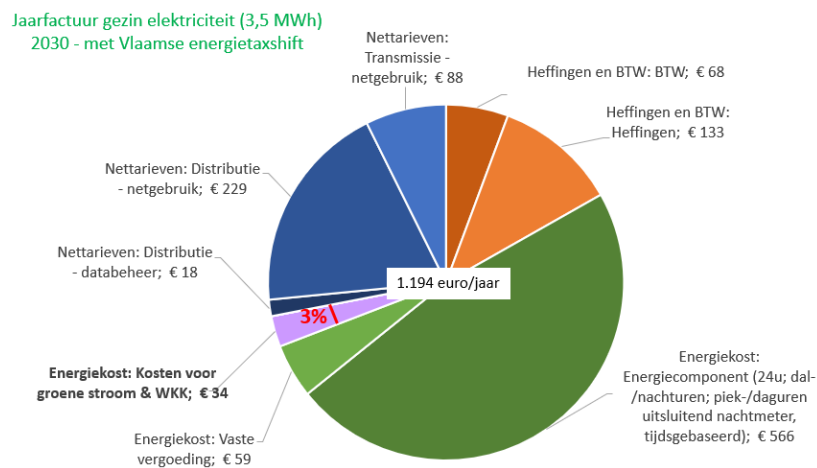
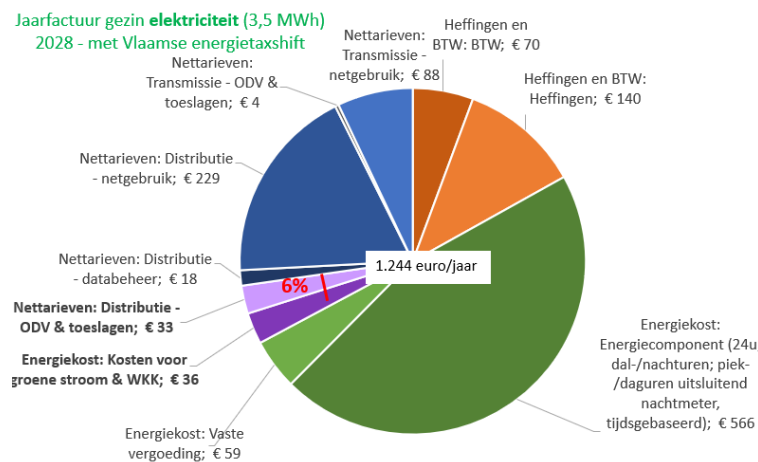
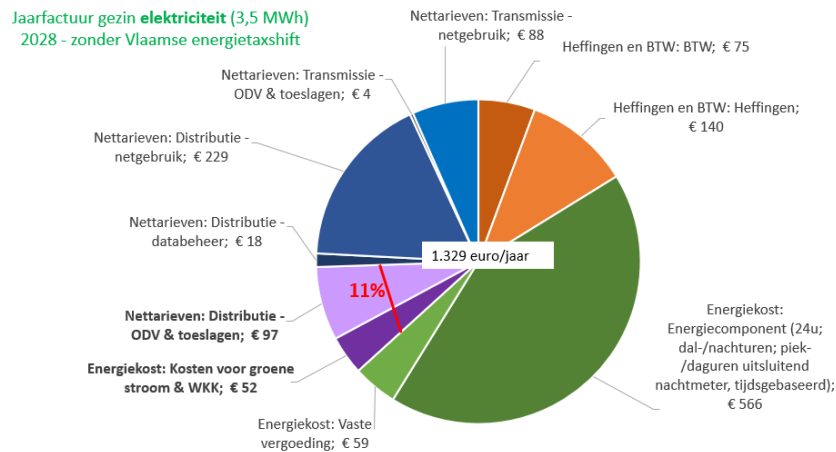
89. Voor **huishoudens** zal de Vlaamse energietaxshift leiden tot een verwachte daling van de elektriciteitsprijs met -22,9 euro/MWh en een verwachte stijging van de aardgasprijs met 4,7 euro/MWh bv en van de stookolieprijs met 3,4 euro/MWh ovw. In onderstaande tabel wordt de prijsimpact voor huishoudens weergegeven per eenheid energiedrager en op jaarbasis. De impact van de Vlaamse energietaxshift op de stookoliekosten kent - net zoals bij federale accijnzen - geen differentiatie tussen gezinnen en bedrijven, omwille van het ontbreken van (de mogelijkheid tot opvolging van) degressiviteit.

Daaronder wordt de verwachte evolutie weergegeven van de prijscomponenten van de energiefactuur in 2028 en 2030 voor Vlaamse huishoudens met een doorsnee verbruik (zie infra een meer uitgebreide bespreking van de impact van de Vlaamse energietaxshift in 2030). Het aandeel Vlaamse beleidskosten in de elektriciteitsfactuur neemt af van 11% naar 6% in 2028 als gevolg van de Vlaamse energietaxshift. In 2030 neemt het aandeel verder af naar 3%. Het aandeel Vlaamse beleidskosten in de aardgasfactuur neemt toe van 1% naar 5% in 2028 en 2030 als gevolg van de Vlaamse energietaxshift.

	Elektriciteit	Aardgas		Stookolie	
Prijsimpact Verschuiving 1 (EUR/MWh)	-4,3	2,3		3,4	
Prijsimpact Verschuiving 2 (EUR/MWh)	-8,1	2,4			
Verdere kostenverlaging elektriciteit (EUR/MWh)	-10,4				
Totale prijsimpact (EUR/MWh) (excl. btw)	-22,9	4,7		3,4	
Totale prijsimpact		0,055 EUR/m ³		0,034 EUR/liter	
Jaarverbruik (MWh)	3,5	12	17	17	23,26 ³⁹
Impact op jaarbasis (EUR/gezin/jaar) (excl. btw)	-80,0	56,5	80,0	57,5	78,6
Impact op jaarbasis (EUR/gezin/jaar) (incl. btw)	-84,8	59,9	84,8	69,5	95,2

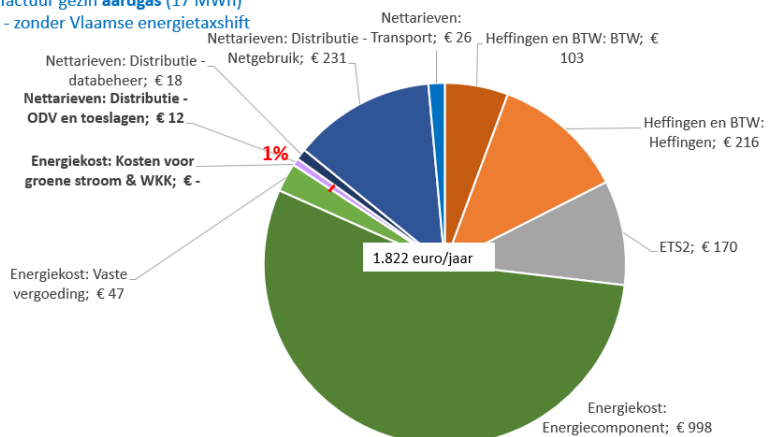
Tabel 17 – Impact van de Vlaamse energietaxshift op de energiekosten van huishoudens in 2028 (exclusief en inclusief 6% btw op elektriciteit en gas en 21% op stookolie)

³⁹ 23.260 kWh wordt door de VNR gebruikt als hoogste kengetal voor het energieverbruik van woningen.

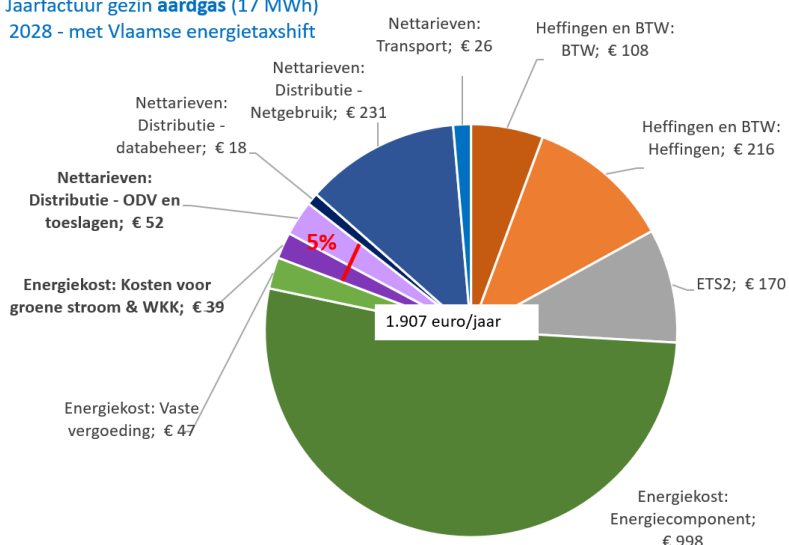

Figuur 19 - Verwachte evolutie van de prijscomponenten van de jaarlijkse elektriciteitsfactuur in 2028 en 2030 voor gezinnen met een doorsnee verbruik als gevolg van de Vlaamse energietaxshift en de verdere afname van de kosten voor de GSC-quotumplicht en -ODV's. De verwachte beginwaarden van de prijscomponenten in 2028 werden berekend op basis van de gegevens van het dashboard voor elektriciteitsafnameprijzen van de Vlaamse Nutsregulator. De energiekost werd bepaald door het gemiddelde te nemen van alle maandelijkse jaarprijzen van 2023, 2024 en 2025 om rekening te houden met de variatie van de energiekost in de tijd. Voor de nettarieven werden de bedragen van januari 2026 overgenomen. Voor de heffingen (accijnzen) werd rekening gehouden met de federale verschuiving van elektriciteit naar fossiele brandstoffen tussen 2026 en 2029.

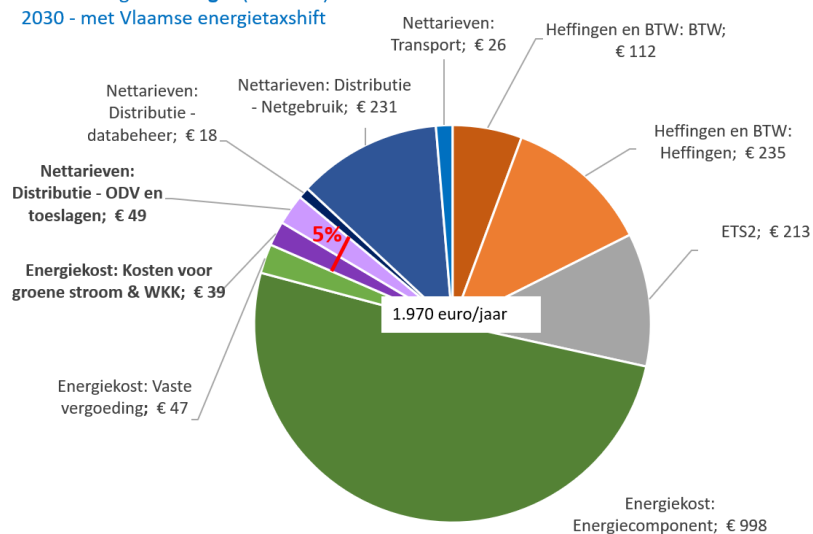
Jaarfactuur gezin **aardgas** (17 MWh)
2028 - zonder Vlaamse energietaxshift

Jaarfactuur gezin **aardgas** (17 MWh)
2028 - met Vlaamse energietaxshift

Jaarfactuur gezin **aardgas** (17 MWh)
2030 - met Vlaamse energietaxshift

Figuur 20 - Verwachte evolutie van de prijscomponenten van de jaarlijkse gasfactuur in 2028 en 2030 voor gezinnen met een doorsnee verbruik als gevolg van de Vlaamse energietaxshift. De verwachte beginwaarden van de prijscomponenten in 2028 werden berekend op basis van de gegevens van het dashboard voor aardgasafnameprijzen van de Vlaamse Nutsregulator. De energiekost werd bepaald

door het gemiddelde te nemen van alle maandelijks jaar prijzen van 2023, 2024 en 2025 om rekening te houden met de variatie van de energiekost in de tijd. Voor de nettarieven werden de bedragen van januari 2026 overgenomen. Voor de heffingen (accijnzen) werd rekening gehouden met de federale verschuiving van elektriciteit naar fossiele brandstoffen tussen 2026 en 2029.

90. Voor **ondernemingen** wordt de impact van de Vlaamse energietaxshift op de elektriciteits- en aardgasprijs weergegeven in onderstaande tabel. De taxshift zorgt voor een beperkte daling of stijging van de energiekosten van ondernemingen, afhankelijk van het profiel van het energieverbruik van de onderneming. De internationale competitiviteit van de Vlaamse bedrijven komt niet in het gedrang. De impact wordt getoond voor de verschillende verbruikersprofielen uit de studie 'FORBEG - A European comparison of electricity and natural gas prices for residential, small professional and large industrial consumers' in opdracht van CREG, VREG en Brugel (PwC, 2025). De stijging van de aardgaskosten als gevolg van de WKC-quotumplicht geldt enkel voor leveringen van fossiele verwarmingsbrandstoffen, zoals hierboven reeds werd toegelicht. Bij de operationalisering zal bijvoorbeeld voor elke combinatie van een brandstoftype en een eindgebruik uit de Belgische accijnsregelgeving worden nagegaan of deze binnen de definitie van verwarmingsbrandstoffen valt. Dat betekent dat geen WKC-kosten zullen worden doorgerekend op onder meer het niet-energetisch en duaal fossiel energieverbruik, het verbruik van fossiele brandstoffen voor elektriciteitsproductie, WKK's, mineralogische procedés en de productie van energieproducten, zoals onder andere biodiesel, fossiele brandstoffen en andere koolwaterstoffen (bv. ethyleen, propyleen ...)⁴⁰. Bedrijven die geen fossiele verwarmingsbrandstoffen verbruiken (en dus buiten de scope van verschuiving 1 vallen), zullen enkel een stijging van de aardgaskosten ondervinden (als gevolg van Verschuiving 2) indien hun jaarverbruik kleiner is dan 1 GWh.

⁴⁰ Zie Bijlage II voor de volledige lijst van energieproducten en hun GN-codes.

Profiel	E-SSME	E-BSME	E1	E2	E3	E4	G-PRO	G0	G1	G2
Verbruik (GWh)	0,03	0,16	10	25	100	500	0,3	1,25	100	2500
Aansluiting	LS	MS	MS	HS	HS	HS				
Prijs (EUR/MWh)	273	205	167	150	130	122	59,5	55	51,2	50,3
Absolute impact Vlaamse energietaxshift (EUR/MWh)* (waarbij de impact van verschuiving 1 enkel geldt voor de leveringen van fossiele verwarmingsbrandstoffen) (*impact op hoogste verbruiksschijf)	-23,08	-6,32	Industrie ⁴¹ : -4,28 Niet-residentieel: -6,32	-2,17	-0,87	-0,65	4,71	1,22	1,15	0,46
Prijsimpact Verschuiving 1	-4,34	-4,34	Industrie: -2,30 Niet-residentieel: -4,34	-2,17	-0,87	-0,65	2,31	1,22	1,15	0,46
Prijsimpact Verschuiving 2 en verdere verlaging elektriciteitskosten	-18,74	-1,98	-1,98	nvt	nvt	nvt	2,40	nvt	Nvt	nvt
Relatieve impact Vlaamse energietaxshift (%) t.o.v. de totale energieprijz van het profiel	-8,5%	-3,1%	-2,6%	-1,4%	-0,7%	-0,5%	7,9%	2,2%	2,3%	0,9%
Absolute impact Vlaamse energietaxshift (EUR/jaar)										
Industrie	-693	-1.010	-44.796	-58.894	-221.644	-514.594	1.412	2.616	117.958	<i>Theoretisch:</i> 1.278.593
Niet-residentiële sector	-693	-1.010	-63.154	-97.650	nvt	nvt	1.412	2.616	nvt	nvt

Tabel 19 – Impact van de Vlaamse energietaxshift op de energiekosten van ondernemingen per verbruiksprofiel uit de studie FORBEG 2025

⁴¹ De vermindering op de WKC-quotumplicht op elektriciteit in de afnameschijf 1 – 20 GWh wordt enkel toegekend als de hoofdactiviteit van de bedrijfsvestiging op het afnamepunt tot de volgende NACE-BEL 2008 RSZ codes behoort: 05 t.e.m. 33 (industrie, delfstoffen), 46391 (koelpakhuizen, diepvriesbedrijven), 52100 (koelpakhuizen en overige opslag) en 52.241 (vrachtbehandeling in zeehavens). Voor de meeste niet-residentiële afnemers wordt dus geen vermindering toegepast op het quotum in de afnameschijf 1 – 20 GWh.

91. De **prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen** zal dalen als gevolg van de energietaxshift. Dit zorgt voor een lagere *total cost of ownership* (TCO) voor fossielvrije technologieën (waaronder elektrificatie), wat noodzakelijk is om de uitrol van deze technologieën te stimuleren en zo de afhankelijkheid van de import van fossiele energiebronnen te verminderen en de klimaat- en energiedoelstellingen te behalen. Onderstaande tabellen laten de impact zien van de Vlaamse energietaxshift en ETS2 op de gemiddelde energieprijzen en -prijsverhoudingen voor huishoudens en ondernemingen **in 2028**.

	Elektriciteit (EUR/MWh)	Aardgas (EUR/MWh bvww)	Stookolie (EUR/MWh ovw)	Elektriciteit/ aardgas	Elektriciteit/ stookolie
Representatieve energieprijzen Vlaanderen (gemiddelde energiekost 2023-2025, nettarieven en heffingen januari 2026) (incl. btw)	390	93	83	4,2	4,7
Verwachte prijzen met impact van ETS2 (incl. btw)	390	104	101	3,8	3,9
Verwachte prijzen met impact van ETS2 en de Vlaamse energietaxshift (incl. btw)	365	109	105	3,4	3,5
Verwachte prijzen met impact van ETS2 en de shift van de federale accijnzen (incl. btw) ⁴²	380	107	102	3,5	3,7
Verwachte prijzen met impact van ETS2, de Vlaamse energietaxshift en de shift van de federale accijnzen (incl. btw)	355	112	106	3,2	3,4

Tabel 20 - Impact van de Vlaamse energietaxshift op de energieprijzen en de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiel voor residentiële gebruikers in 2028

	Elektriciteit E-SSME (0,03 GWh per jaar) (EUR/MWh)	Aardgas G-PRO (0,3 GWh per jaar) (EUR/MWh bvww)	Elektriciteit/ aardgas
Prijzen FORBEG 2025 (excl. btw)	273	60	4,6
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2 (excl. btw)	273	72	3,8
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2 en de Vlaamse energietaxshift (excl. btw)	250	77	3,3

Tabel 21 - Impact van de Vlaamse energietaxshift op de energieprijzen en de prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas voor niet-residentiële gebruikers in 2028

	Elektriciteit E3 (100 GWh per jaar) (EUR/MWh)	Aardgas G1 (1,25 GWh per jaar) (EUR/MWh bvww)	Elektriciteit/ aardgas
Prijzen FORBEG 2025 (excl. btw)	130	51	2,5
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2 (excl. btw)	130	64	2,0
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2 en de Vlaamse energietaxshift (excl. btw)	129	65	2,0

⁴² In de tabel wordt de impact van de federale shift van de accijnzen in 2028 weergegeven. In 2029 worden nog verder accijnzen van elektriciteit verschoven naar fossiele brandstoffen.

92. Voor **sociale doelgroepen** wordt een eventuele negatieve impact van de Vlaamse energietaxshift beperkt door de verdere verlaging van de elektriciteitsfactuur en de vele flankerende maatregelen.

- a. Uit gegevens van de FOD Economie⁴³ blijkt dat het gemiddeld energiegebruik van gezinnen afneemt met een afnemend beschikbaar inkomen. Zo is het energiegebruik voor verwarming gerelateerd aan de energetische kwaliteit van de woning, maar ook in heel belangrijke mate van de oppervlakte van de woning, het feit of een woning een rijwoning dan wel een (half)open bebouwing is, etc. Gemiddeld kan dus worden gesteld dat gezinnen met een laag inkomen een gemiddeld lager aardgas- en stookoliegebruik hebben dan het Vlaamse gemiddelde.
- b. Zoals toegelicht hierboven is de energietaxshift budgetneutraal op het niveau van een gezin met een doorsnee verbruik van elektriciteit en aardgas, doordat in een bijkomende verlaging van de elektriciteitsfactuur wordt voorzien.
- c. Enkel voor gezinnen die mogelijks verhoudingsgewijs beduidend meer fossiele brandstoffen en/of netto minder elektriciteit verbruiken dan het doorsnee verbruik zou de energietaxshift potentieel tot netto tot hogere kosten kunnen leiden, in de mate dat zij hun energiegebruik niet zouden wijzigen. Een dergelijke eventuele impact wordt maximaal beperkt door het **flankerend beleid van de Vlaamse regering**.
 - i. De **Mijn Verbouwpremie** werd hervormd in 2025, waarbij hogere premiebedragen voor inkomenscategorieën 3 en 4 werden voorzien. Bij de wijziging van de Mijn Verbouwpremie in 2026 blijven de premies voor inkomenscategorieën 3 en 4 volledig behouden.
 - ii. De **Mijn Verbouwlening** biedt een renovatielening aan met een standaard rentekorting van 3% ten opzichte van de wettelijke rentevoet. Particuliere eigenaar-bewoners uit inkomenscategorie 4, 3 en 2 komen hiervoor in aanmerking. Ook particuliere verhuurders (met extra voorwaarden), niet commerciële instellingen of coöperatieve vennootschappen (bijv. vzw's) en verenigingen van mede-eigenaars kunnen een Mijn Verbouwlening krijgen. Vanaf 2026 wordt een bijkomende rentekorting voorzien van 2% voor inkomenscategorie 4 en van 1% voor inkomenscategorie 3. Verhuurders aan een woonmaatschappij en private verhuurders die aan de extra voorwaarden voldoen krijgen ook een korting van 2%.
 - iii. Het **Vlaams Sociaal Klimaatplan (SKP)** zal vanaf 2026 ETS2-middelen kunnen inzetten om energiebesparende maatregelen bij sociale doelgroepen mogelijk te maken. Naast de versterking van de Mijn Verbouwlening zet het SKP onder meer in op een warmtepomppremie voor noodkopers, een versterking van de Mijn VerbouwBegeleiding voor de laagste inkomens en een uitbreiding naar verhuurders, en renovatie van sociale woningen.
 - iv. In het Vlaams regeerakkoord is voorzien dat het vanaf 2028 niet langer zal toegelaten zijn de huurprijs van woningen met

⁴³ Zie Bonnard, S., Bruynoghe, C., Deprez, M. & Kestemont, B. (2017). "Prix de l'énergie et précarité énergétique – Étude sur l'impact des prix énergétiques et la vulnérabilité des ménages en Belgique." FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie – DG Energie (Brussel).

een slecht energielabel (E en F) te indexeren. Op deze manier worden verhuurders aangezet te investeren in de energetische kwaliteit van huurwoningen en worden huurders beschermd tegen de dubbele stijging van huur- en energieprijzen.

- d. Daarnaast zijn er ook **federale maatregelen** die bescherming bieden tegen hoge energiekosten.
 - i. Het **sociaal tarief** voor energie beschermt bepaalde sociale doelgroepen tegen eventuele stijgingen van de componenten van de aardgas- en elektriciteitsprijs.

Door de werking van de taxshift neemt het sociaal tarief voor elektriciteit potentieel ook af. Dit kan dus ook in een gedeeltelijke of volledige compensatie van eventuele meeruitgaven voor aardgas instaan. Onderstaande tabel vat samen wat de invloed van de Vlaamse energietaxshift zou geweest zijn op de bepaling van het sociaal tarief van het tweede kwartaal van 2026⁴⁴ (zie infra voor een gedetailleerde bespreking ceteris paribus).

	Bijdragen groene stroom	Netwerkcomponent
Elektriciteit	Afname (-15 EUR/jaar t.o.v. 51 EUR/jaar)	Afname (-65 EUR/jaar t.o.v. 457 EUR/jaar)
Aardgas	Toename (39 EUR/jaar t.o.v. 240 EUR/jaar)	Toename (41 EUR/jaar t.o.v. 240 EUR/jaar)

Tabel 23 – Hypothetische impact Vlaamse energietaxshift op de componenten van het sociaal tarief (tweede kwartaal 2026) voor een gezin met doorsnee verbruik van elektriciteit (3.500 kWh) en aardgas (17.000 kWh)

De tarifaire bescherming door het sociaal tarief wordt hierna in detail besproken.

De CREG berekent het bedrag van het sociaal tarief voor aardgas en elektriciteit om de 3 maanden. Om dit bedrag vast te leggen berekent ze per distributiezaone de totaalsom van 3 componenten: de eigenlijke energiecomponent, de distributiecomponent en de vervoerscomponent. Er wordt bepaald welke distributieregio de laagste totaalsom van deze componenten heeft. Vervolgens worden de componenten uit die regio genomen om het sociaal tarief samen te stellen.

De verlaging van de elektriciteitsfactuur en verhoging van de aardgasfactuur als gevolg van de Vlaamse taxshift zal het sociaal tarief enkel beïnvloeden als de goedkoopste distributiezaone voor elektriciteit en respectievelijk aardgas zich na invoering van de taxshift in Vlaanderen bevinden, want het is steeds de goedkoopste distributiezaone die het sociaal tarief bepaalt.

Het is nog onzeker waar de goedkoopste distributiezaone zich in de toekomst zal bevinden, waardoor de impact van de

⁴⁴ Zie de Nota over het vastleggen van de sociale maximumprijzen voor elektriciteit, aardgas en warmte van toepassing op het 2de kwartaal van 2026 (CREG, 12/03/2026)

Vlaamse energietaxshift op het sociaal tarief nog niet met zekerheid kan worden vastgesteld. Het is wel mogelijk om te bepalen wat de (hypothetische) impact van de Vlaamse energietaxshift zou zijn geweest op het sociaal tarief in het tweede kwartaal van 2026 (Q2 2026). In dit kwartaal waren de Vlaamse distributiezone Fluvius Antwerpen en Fluvius Kempen de goedkoopste distributiezones voor respectievelijk elektriciteit en aardgas. Ook na toepassing van de impact van de Vlaamse energietaxshift zouden deze distributiezones het goedkoopst blijven voor respectievelijk elektriciteit als aardgas. Zowel de verlagingen van de elektriciteitsfactuur als de verhogingen van de aardgasfactuur als gevolg van de Vlaamse energietaxshift worden daardoor meegenomen in het sociaal tarief:

1. De energiecomponent van een bepaald kwartaal wordt vastgesteld op grond van het laagste commerciële tarief dat de energieleveranciers hebben aangeboden in de maand voorafgaand aan dat kwartaal.
 - a. Voor elektriciteit is de energiecomponent opgebouwd uit drie onderdelen: de vaste vergoeding, de variabele term en de bijdragen groene stroom. De bijdragen groene stroom omvatten de kosten die leveranciers kunnen doorrekenen voor de WKC- en GSC-quotumplicht. Toegepast op het sociaal tarief voor Q2 2026 zouden de bijdragen groene stroom voor elektriciteit afnemen met 4,3 euro/MWh door Verschuiving 1.
 - b. Voor aardgas zijn er op dit moment geen WKC- en GSC-quotumplicht en dus ook geen bijdragen groene stroom. Door de Vlaamse energietaxshift zou de WKC-kost moeten worden meegerekend bij de energiecomponent van de Vlaamse aardgastarieven. De bijdragen groene stroom voor aardgas in het sociaal tarief van Q2 2026 zouden 2,3 euro/MWh bedragen door Verschuiving 1.
2. De netcomponent in een bepaald kwartaal wordt vastgesteld op grond van het laagste distributienettarief in België in de maand voorafgaand aan dat kwartaal, op voorwaarde dat binnen deze zone minstens 1% van de Belgische bevolking woont. Voor elektriciteit zijn ook de transmissiekosten vervat in deze component. Voor aardgas is er een aparte component voor de vervoerskosten.
 - a. In Q2 2026 zou de netcomponent voor elektriciteit zou afnemen met 18,5 euro/MWh door Verschuiving 2 en de verdere verlaging van de elektriciteitsfactuur.
 - b. De netcomponent voor aardgas zou toenemen met 2,4 euro/MWh.
3. De vervoerscomponent van een bepaald kwartaal wordt bepaald op basis van het vervoerstarief van Fluxys Belgium voor aardgas.
4. In Q2 2026 zou de totale afname van het sociaal tarief voor elektriciteit gelijk zijn aan 22,9 euro/MWh en 80 euro per jaar voor een doorsnee verbruik van 3,5

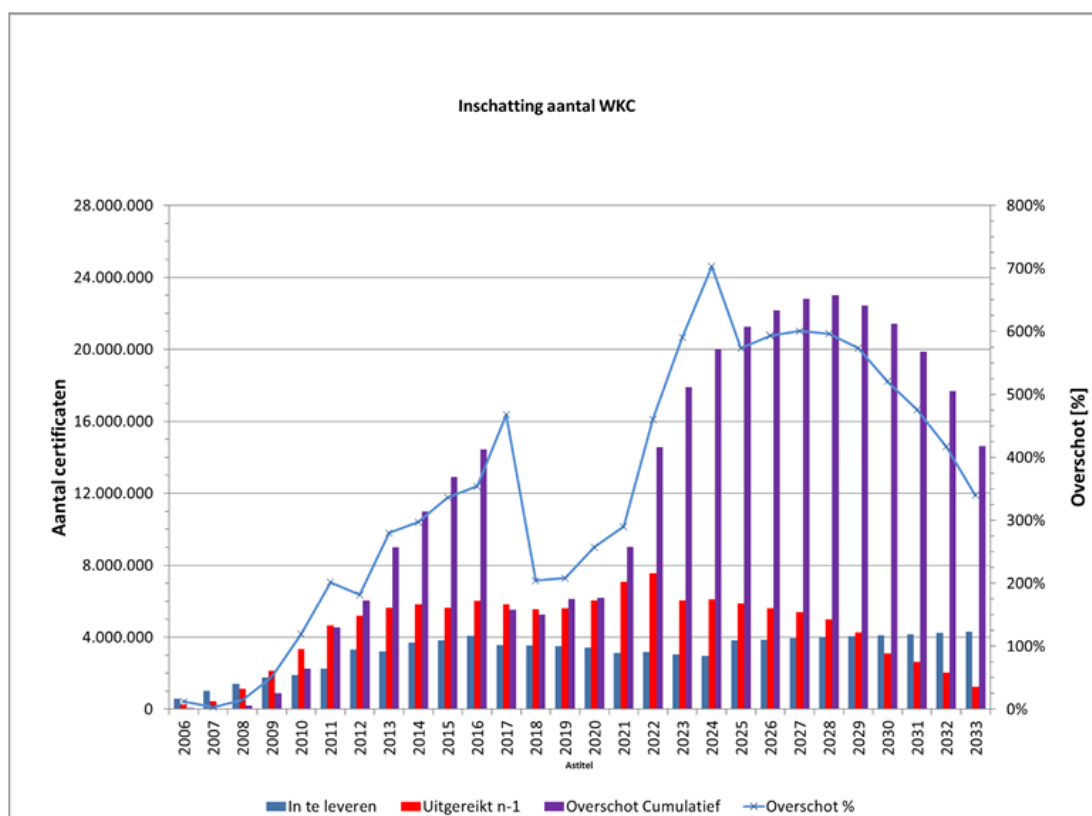
MWh. De totale toename van het sociaal tarief voor aardgas zou gelijk zijn aan 4,7 euro/MWh en 80 euro per jaar voor een doorsnee verbruik van 17 MWh.

Het is ook mogelijk dat in de toekomst een distributiezaak uit andere regio de goedkoopste wordt en dus het sociaal tarief gaat bepalen, waardoor de impact van de Vlaamse energietaxshift niet meegenomen zou worden. De taxshift zorgt ervoor dat de elektriciteitsfacturen in Vlaanderen (ceteris paribus) afnemen t.o.v. andere regio's, waardoor de kans kleiner wordt dat een andere regio het sociaal tarief elektriciteit zal bepalen. Voor het sociaal tarief aardgas geldt het omgekeerde: de Vlaamse taxshift vergroot de kans dat een distributiezaak uit een ander gewest goedkoper wordt. In dat geval zou de impact van de taxshift op het sociaal tarief aardgas minstens gedeeltelijk kunnen wegvallen.

- ii. Het **Sociaal Verwarmingsfonds** voorziet een financiële toelage voor huishoudens met een beperkt inkomen die verwarmen op stookolie, propaan in bulk of lamppetroleum (type c). Afhankelijk van de prijs per liter die betaald wordt, wordt een grotere toelage toegekend. Daarbij is de toelage per liter constant onder een bepaalde minimumprijs per liter. De toelage per liter is ook constant boven een bepaalde maximumprijs per liter. De energietaxshift resulteert dus in een hogere toelage in zoverre deze zorgt voor een prijsstijging tussen de minimum- en maximumprijs.

Budgettaire en maatschappelijke impact: toekomstperspectief

93. De berekening van het WKC-quotum op fossiele verwarmingsbrandstoffen (Verschuiving 1, zie supra) gaat ervan uit dat het WKC-quotum op elektriciteit (0,14 certificaten per MWh elektriciteit) zonder beleidsingrijpen constant zou blijven tot 2030, dat het quotumplichtige elektriciteitsverbruik zou stijgen en het quotumplichtige fossiel verbruik zal dalen (beiden volgens de VEKP-prognoses). De huidige decretale bepaling voor een constant WKC-quotum op elektriciteit kan worden gestaafd met onderstaande grafiek: daaruit blijkt namelijk dat het aantal in te leveren WKC's pas vanaf 2030 groter zal worden dan het aantal uitgereikte WKC's (zie ook 'Rapport 2025 – Deel 3: Evaluatie quotumpad en productiedoelstellingen', gepubliceerd door het VEKA in 2025).

Figuur 21 - Evolutie van warmte-krachtscheins (overschot) rekening houdend met opkoop van warmte-krachtscheins (Bron: Rapport 2025 – Deel 3: Evaluatie quotumpad en productiedoelstellingen; VEKA, 2025)

94. De groenestroomcertificaten (GSC's) vertegenwoordigen een substantieel aandeel in de Vlaamse beleidskosten in de elektriciteitsfactuur. De belangrijkste kost van deze certificaten dateren voornamelijk uit de periode voorafgaand aan 2011 en zijn 20 jaar geldig. Van 2028 t.e.m. 2031 wordt deze kost stelselmatig kleiner. Er zijn twee zaken die wijzigen: de impact van de verplichte minimale steunverlening door elektriciteitsdistributienetbeheerders valt fors terug: zonder de impact van de Vlaamse energietaxshift mee te rekenen, neemt de kost van de openbare dienstverplichtingen in komende jaren fors af als gevolg van de daling van de kost van de minimale steunverplichting voor GSC's. Samen met de andere ODV's op elektriciteit wordt uitgegaan van een daling van de totale kost van 497 miljoen euro in 2024 naar 470 miljoen euro in 2028 en naar 249 miljoen euro in 2030⁴⁵ om verder te dalen in de daaropvolgende jaren. Dit heeft als gevolg dat de GSC-kosten in de elektriciteitsfactuur vanaf 2030 maximaal gecompenseerd zullen kunnen worden via verschuiving 2 en het budget voor het nettoneutraal maken van de energietaxshift voor een gezin met doorsnee verbruik. Door het toenemend elektriciteitsverbruik zal de elektriciteitsprijs per MWh voor het doorrekenen van de resterende ODV's ook verder afnemen.

Verder zakt het verplichte quotum voor GSC van 11% in 2026 naar 8% in 2030.

⁴⁵ Exclusief de impact van het Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de toekenning van groenestroomcertificaten en warmte-krachtscheins tijdens periodes met negatieve elektriciteitsprijzen – VR 2025 1909 DOC. 0832/1BIS

Het totale effect van de afnemende GSC-kosten wordt (los van de Vlaamse energietaxshift) ingeschat op -14,8 EUR per MWh.

95. Onderstaande tabellen geven de verwachte impact van de Vlaamse energietaxshift en de afnemende GSC-kosten op de energieprijzen en -prijsverhoudingen **in 2030** weer. De Vlaamse energietaxshift en de afnemende GSC-kosten zorgen er samen met het federale en Europese beleid voor dat de prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas voor gezinnen afneemt richting 2,9. Warmtepompen worden daardoor voor steeds meer gebouwen de meest voordelige warmtebron, zowel op vlak van operationele kosten als op vlak van *Total Cost of Ownership (TCO)*. De berekeningen houden nog geen rekening met de afschaffing van het verlaagde btw-tarief voor fossiele brandstoffen, die vanaf 2030 verplicht wordt.

	Elektriciteit (EUR/MWh)	Aardgas (EUR/MWh bvwt)	Stookolie (EUR/MWh ovw)	Elektriciteit/ aardgas	Elektriciteit/ stookolie
Representatieve prijzen Vlaanderen (gemiddelde energiekost 2023-2025, nettarieven en heffingen januari 2026) (incl. btw)	390	93	83	4,2	4,7
Verwachte prijzen met impact van ETS2 (incl. btw)	390	106	105	3,7	3,7
Verwachte prijzen met impact van ETS2 en de Vlaamse energietaxshift (incl. btw)	369	111	109	3,3	3,4
Verwachte prijzen met impact van ETS2 en de shift van de federale accijnzen (incl. btw)	377	111	106	3,4	3,5
Verwachte prijzen met impact van ETS2, de Vlaamse energietaxshift en de shift van de federale accijnzen (incl. btw)	357	116	110	3,1	3,2
Verwachte prijzen met impact van ETS2, de Vlaamse energietaxshift, de shift van de federale accijnzen en de afname van ODV's m.b.t. GSC (incl. btw)	342	116	110	2,9	3,1

Tabel 24 - Impact van de Vlaamse energietaxshift op de energieprijzen en de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiel voor residentiële gebruikers in 2030

	Elektriciteit E-SSME (0,03 GWh per jaar) (EUR/MWh)	Aardgas G-PRO (0,3 GWh per jaar) (EUR/MWh btw)	Elektriciteit/ aardgas
Prijzen FORBEG 2025 (excl. btw)	273	60	4,6
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2 (excl. btw)	273	72	3,8
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2 en de Vlaamse energietaxshift (excl. btw)	254	77	3,3
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2, de Vlaamse energietaxshift en de afname van ODV's m.b.t. GSC (excl. btw)	239	77	3,1

Tabel 25 - Impact van de Vlaamse energietaxshift op de energieprijzen en de prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas voor niet-residentiële gebruikers in 2030

	Elektriciteit E3 (100 GWh per jaar) (EUR/MWh)	Aardgas G1 (1,25 GWh per jaar) (EUR/MWh btw)	Elektriciteit/ aardgas
Prijzen FORBEG 2025 (excl. btw)	130	51	2,5
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2 (excl. btw)	130	64	2,0
Gemiddelde prijzen met impact van ETS2 en de Vlaamse energietaxshift (excl. btw)	129	65	2,0

Tabel 26 - Impact van de Vlaamse energietaxshift op de energieprijzen en de prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas voor kleine industriële gebruikers in 2030

Impact op de broeikasgasuitstoot van Vlaanderen

96. In het definitief geactualiseerd VEKP 2021-2023 (goedgekeurd op 18 juli 2025) wordt de impact van een aantal illustratieve taxshiftscenario's op de ESR-broeikasgasuitstoot van Vlaanderen in kaart gebracht. Voor een inschatting van de klimaatimpact van de Vlaamse energietaxshift wordt dus verwezen naar het VEKP 2021-2023, §2.3.1 Vlaamse energietaxshift.

Impact op de grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel

97. Bij **Verschuiving 1** wordt de WKC-quotumplicht verschoven van elektriciteit naar fossiele verwarmingsbrandstoffen. De definitie van fossiele verwarmingsbrandstoffen wordt beoordeeld op vlak van het gelijkheidsbeginsel in 'II. Toelichting bij de artikelen', Artikel 2.
98. Bij **Verschuiving 2** worden de REG-ODV's en sociale ODV's voor aardgas opgelegd aan de aardgasdistributienetbeheerders. Er is geen impact op de grondrechten of het gelijkheidsbeginsel.
99. **Verschuiving 3** voorziet in een gedeeltelijke verschuiving van de bijdrage Energiefonds op afnamepunten op het elektriciteitsnet voor midden- en hoogspanning naar een vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten op het aardgasnet. Het belastbare feit en de tarieven van de vervangende bijdrage Energiefonds worden toegelicht en onderbouwd in 'II. Toelichting bij de artikelen', artikel 15 en artikel 16.

Toetsing aan het staatssteunrecht

100. Voor **Verschuiving 1** wordt een toetsing aan het staatssteunrecht uitgevoerd. De WKC- en GSC-regelingen zijn onderworpen aan de Europeesrechtelijke staatssteunregels wat de steun voor producenten

betreft. In de Beslissing van de Europese Commissie van 16 februari 2018 (SA. 46013) heeft de Europese Commissie de aangemelde GSC- en WKC-regelingen als staatssteun gekwalificeerd ten gunste van de betrokken elektriciteitsproducenten en deze steunregelingen verenigbaar verklaard met de interne markt voor een periode van tien jaar. Aangezien de geldigheidsperiode van de beslissing afloopt begin 2028 is het vereist dat de GSC- en WKC-regelingen te gepasten tijde opnieuw worden aangemeld bij de Europese Commissie wat de steun aan de producenten betreft, ten einde deze ondersteuningsmechanismen in de toekomst te kunnen voortzetten.

101. Verschuiving 1 wijzigt echter de steun voor de producenten onder de WKC-steunregeling niet. Zoals hierboven reeds toegelicht wordt in het kader van Verschuiving 1 louter de quotumplicht voor het inleveren van WKC's verschoven van elektriciteit richting fossiele energiebronnen die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend voor verwarming worden gebruikt. Daarbij worden verminderingen voorzien voor de hogere schijven van het aardgasverbruik, gelijkaardig als de verminderingen in de huidige quotumplicht voor de hogere schijven van het elektriciteitsverbruik. Voor het instellen van dergelijke degressieve quotumplicht in functie van (groot)verbruik van aardgas is tevens een specifieke toetsing aan het staatssteunrecht noodzakelijk. Met name rijst de vraag of deze degressieve quotumplicht staatssteun uitmaakt ten voordele van de betrokken (groot)verbruikers.
102. De toetsing aan het Europese staatssteunrecht gebeurt door het Directoraat-Generaal voor de Mededinging (DG COMP) van de Europese Commissie. Naar aanleiding van dit dossier werden de staatssteunrechtelijke aspecten van de Vlaamse energietaxshift, en in het bijzonder van de degressieve WKC-quotumplicht in functie van verbruik van aardgas, bij DG COMP afgetoetst. In deze context heeft de Vlaamse overheid een nota bezorgd aan de diensten van de Commissie die een omstandige uiteenzetting bevat van de energietaxshift en de staatssteunaspecten ervan.
103. De diensten van de Commissie bevestigden per e-mailbericht in maart 2026 dat er kan worden gesteld dat de geplande degressieve quotumverplichting, die het aantal aan te kopen WKK-certificaten zal differentiëren volgens verbruiksdrempels voor grootschalige gebruikers van aardgas, geen staatssteun vormt, omdat er geen verplichte doorrekening is van de kosten verbonden aan de verminderde quotumverplichtingen.
104. De diensten van de Commissie sluiten zich bijgevolg aan bij het standpunt van de Vlaamse overheid, zoals uiteengezet in haar nota, dat de maatregel niet met staatsmiddelen is gefinancierd in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU. De WKK-quotaverplichting voor toegangshouders houdt met name geen overdracht van staatsmiddelen in, aangezien het gaat om een middelenuitwisseling tussen private partijen zonder wettelijke verplichting voor leveranciers om de extra kosten die samenhangen met de (verlaagde) certificatenverplichting door te rekenen aan eindafnemers. Daarom vormen de verlaagde quotumverplichtingen, in lijn met de rechtspraak van het Hof van Justitie in de zaak *PreussenElektra*⁴⁶ (zoals bevestigd in recente rechtspraak⁴⁷), geen staatsmiddelen.

⁴⁶ HvJ 13 maart 2001, C-379/98, *PreussenElektra*.

⁴⁷ HvJ 12 januari 2023, C-702/20 en C-17/21, DOBELES HES; Gerecht 24 januari 2024, T-409/21, Duitsland/Commissie; HvJ 21 oktober 2020, C-556/19, Eco TLC; HvJ 28 maart 2019, C-405/16 P, Duitsland/Commissie; HvJ 13 september 2017, C-329/15, ENEA SA/ Prezes Urze, du Regulacji Energetyki.

105. In het arrest *Duitsland/Commissie*⁴⁸ bevestigde het Hof het *PreussenElektra*-arrest en stelde het dat uit de analyse van de feitelijke achtergrond van de zaak die aanleiding gaf tot het arrest van 13 maart 2001 in *PreussenElektra* blijkt dat, anders dan bij de Duitse maatregel die het voorwerp uitmaakt van deze procedure, de regeling van de vorige Duitse wet niet voorzag in een uitdrukkelijke doorrekening van de extra kosten aan eindverbruikers, noch in de tussenkomst van intermediairs die belast waren met de inning of het beheer van de middelen die de steun vormden, en dus niet voorzag in entiteiten die qua structuur of rol vergelijkbaar waren met de gezamenlijke beheerders van transmissiesystemen.

106. Vanuit het perspectief van de leverancier is enkel de quotumverplichting relevant, niet de aankoopverplichting voor netbeheerders of het boetestelsel. De quotumverplichting kan dus afzonderlijk worden beschouwd voor energie-intensieve gebruikers, en het ontbreken van een verplichte doorrekening van de kosten verbonden aan de verlaagde quotumverplichting ondersteunt de stelling, op basis van de rechtspraak van het Hof, dat de middelen voor leveranciers private middelen zijn. De Commissie bevestigde overigens in 2019 informeel dat de degressieve quotumverplichtingen voor elektriciteitsgebruikers onder de bestaande GSC- en WKK-regelingen geen staatssteun vormden wegens het ontbreken van staatsmiddelen, overeenkomstig de hiervoor genoemde principes van de rechtspraak. Op grond daarvan heeft het Vlaamse Gewest de pre-notificatie van de degressiviteitsmaatregel destijds ingetrokken. Zoals hoger vermeld, werd deze zienswijze in 2026 door de diensten van de Europese Commissie herbevestigd.

107. Daarnaast verschaft de maatregel volgens de Vlaamse Regering geen voordeel aan bepaalde leveranciers. De degressieve quotumverplichting voorziet in gedifferentieerde, afnemende bijdragen naargelang specifieke verbruiksniveaus. Er is dus geen afwijking van het referentiesysteem in het voordeel van bepaalde leveranciers. De rechtspraak van het Hof van Justitie erkent dat een gedifferentieerd belastingtarief niet selectief is indien de differentiatie een integraal onderdeel vormt van het referentiesysteem of "normaal" belastingstelsel, of gerechtvaardigd is op basis van de aard of opzet ervan. Dit is reeds aanvaard bij progressieve inkomstenbelastingen voor natuurlijke personen en vennootschappen, waarbij het tarief stijgt bij hogere inkomens of omzet, rekening houdend met de draagkracht. Bij een verbruiksbelasting stemt een degressieve bijdrageverplichting bij toenemend verbruik eveneens overeen met de financiële draagkracht en competitiviteit van ondernemingen, in die zin dat de grootste verbruikers de zwaarste concurrentiedruk ondervinden en dus de grootste financiële impact voelen van een stijging in de aardgasfactuur.

108. Een aanmelding bij de Europese Commissie van de degressieve quotumverplichting onder de staatssteunregels is bijgevolg niet vereist.

109. **Verschuiving 2** en **Verschuiving 3** houden geen staatssteun in.

Vooreerst betreft verschuiving 2 het opleggen van openbardienstverplichtingen aan de aardgasdistributienetbeheerders: dit is overduidelijk geen staatssteun.

Verschuiving 3 betreft een belasting. Belastingen kunnen in bepaalde gevallen wel onder het toepassingsgebied van staatssteun vallen. Om binnen de werkingssfeer van artikel 107, lid 1, VWEU te vallen, moet een

⁴⁸ HvJ 28 maart 2019, C-405/16 P, *Duitsland/Commissie*.

overheidsmaatregel - dit slaat potentieel ook op heffingen - "bepaalde ondernemingen of bepaalde producties" begunstigen. Dit betekent dat niet alle maatregelen die economische spelers begunstigen, onder het begrip "(staats)steun" vallen, maar alleen de maatregelen waarmee een selectief voordeel wordt verleend aan bepaalde ondernemingen, categorieën van ondernemingen of bepaalde economische sectoren. Algemene maatregelen, die daadwerkelijk op voet van gelijkheid ontstaan voor alle ondernemingen die binnen een lidstaat actief zijn, zijn niet selectief. Om echter daadwerkelijk algemeen te zijn, mag de werkingssfeer van de maatregelen niet feitelijk beperkt zijn door factoren die hun uitwerking in de praktijk beperken. Noch het grote aantal begunstigde ondernemingen (waarbij het zelfs kan gaan om alle ondernemingen in een bepaalde sector), noch de verscheidenheid en de grootte van de sectoren waartoe deze ondernemingen behoren, kan grond zijn om een overheidsinitiatief als algemene maatregel van economische politiek te beschouwen, indien niet alle economische sectoren het voordeel daarvan kunnen genieten.⁴⁹

Juridische selectiviteit vloeit rechtstreeks voort uit de juridische criteria voor de toekenning van een maatregel die formeel uitsluitend is voorbehouden aan bepaalde ondernemingen (bijv. ondernemingen van een bepaalde grootte, gevestigd in een bepaald gebied, actief in bepaalde sectoren, met een bepaalde rechtsvorm, opgericht in een bepaalde periode, of ondernemingen die behoren tot een categorie met bepaalde kenmerken of ondernemingen die binnen een groep met bepaalde taken zijn belast). Feitelijke selectiviteit kan worden vastgesteld in gevallen waarin, ook al zijn de formele criteria voor de toepassing van de maatregel algemeen en objectief geformuleerd, de maatregel zodanig is vormgegeven dat de effecten ervan één bepaalde groep ondernemingen aanzienlijk begunstigt.⁵⁰

Feitelijke selectiviteit kan ertoe leiden dat lidstaten voorwaarden of drempels opleggen die bepaalde ondernemingen beletten het voordeel van de maatregel te genieten. Zo kan bijvoorbeeld het feit dat een belastingmaatregel (bijv. een belastingkrediet) alleen geldt voor investeringen die een bepaalde drempel overschrijden, betekenen dat de maatregel de facto is voorbehouden aan ondernemingen die over aanzienlijke financiële middelen beschikken.⁵¹

Wanneer lidstaten ruimere maatregelen vaststellen, die gelden voor alle ondernemingen die aan bepaalde criteria voldoen, waarmee de lasten worden verlicht welke die ondernemingen normaalgesproken moeten dragen (bijv. belastingvrijstellingen of vrijstellingen van sociale premies voor ondernemingen die aan bepaalde criteria voldoen) is de situatie minder duidelijk. In dergelijke gevallen dient de selectiviteit van de maatregelen te worden beoordeeld aan de hand van een onderzoek in drie stappen. In de eerste plaats moet worden bepaald wat de referentieregeling is. In de tweede plaats moet worden nagegaan of een bepaalde maatregel van die

⁴⁹ HvJ 8 november 2001, zaak C-143/99, *Adria-Wien Pipeline GmbH en Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH / Finanzlandesdirektion für Kärnten*, Jurispr. 2001, blz. I-8365, punt 48.

⁵⁰ Dit was het geval in arrest van 15 november 2011, gevoegde zaken C-106/09 P en C-107/09 P, *Commissie en Spanje / Government of Gibraltar en Verenigd Koninkrijk*, Jurispr. 2011, blz. I-11113 (betreffende de belastinghervorming in Gibraltar, waarmee offshorevennootschappen feitelijk werden begunstigd); zie de punten 101 e.v. van dat arrest. De hervorming introduceerde een systeem van drie belastingen dat van toepassing is op alle ondernemingen in Gibraltar: een personeelsbelasting (*payroll tax*), een belasting op het gebruik van bedrijfsruimten (*business property occupation tax* - BPOT) en een registratierecht (*registration fee*). Voor de belastingplicht met betrekking tot de personeelsbelasting en de BPOT zou een plafond van 15% van de winst gelden. Het Gerecht verklaarde dat een samenstel van verschillende heffingen offshorevennootschappen van meet af aan van elke heffing uitsluit, doordat deze geen werknemers in dienst hebben en evenmin over bedrijfsruimten in Gibraltar beschikken.

⁵¹ Zie bijv. arrest van 6 maart 2002, gevoegde zaken T-92/00 en T-103/00, *Territorio Histórico de Álava -Diputación Foral de Álava e.a. / Commissie*, Jurispr. 2002, blz. II-1385, punt 39.

regeling afwijkt, voor zover hij differentiaties invoert tussen marktdeelnemers die zich, gelet op de aan de regeling inherente doelstellingen, in een feitelijk en juridisch vergelijkbare situatie bevinden. Het cruciale onderdeel van dit gedeelte van het onderzoek is dat wordt nagegaan of er sprake is van een afwijking, zodat op basis daarvan conclusies kunnen worden getrokken ten aanzien van de vraag of de maatregel a priori selectief is. Indien de betrokken maatregel geen afwijking van de referentieregeling is, is hij niet selectief. Indien dat echter wel het geval is (en hij dus a priori selectief is), dient in de derde stap van het onderzoek te worden bezien of de afwijkende maatregel gerechtvaardigd wordt door de aard of de opzet van de (referentie)regeling. Indien een a priori selectieve maatregel door de aard of de opzet van de regeling gerechtvaardigd wordt, zal hij niet als selectief worden beschouwd en zal hij dus buiten de werkingssfeer van artikel 107, lid 1, VWEU vallen.⁵²

De referentieregeling vormt het kader waaraan de selectiviteit van een maatregel wordt getoetst. Hiermee worden de kriteriën getrokken voor het onderzoek van de vraag of bepaalde ondernemingen een afwijking krijgen van de normale regels die tezamen die referentieregeling vormen - en dus begunstigd worden ten opzichte van andere ondernemingen die aan de algemene regels van de regeling zijn onderworpen. De referentieregeling bestaat uit een coherent geheel van regels die algemeen toepasselijk zijn - op grond van objectieve criteria - voor alle ondernemingen die vallen binnen het toepassingsgebied ervan zoals dat door de doelstelling ervan is omschreven. Meestal bakenen die regels niet alleen het toepassingsgebied van die regeling af, maar ook de voorwaarden waarop de regeling van toepassing is, de rechten en plichten van de daaraan onderworpen ondernemingen en de technische details van het functioneren van de regeling.

In het geval van belastingen is de opbouw van de referentieregeling gebaseerd op elementen als belastinggrondslag, belastingplichtigen, belastbare feiten en belastingpercentages. Zo kan een referentieregeling worden bepaald voor het vennootschapsbelastingstelsel⁵³, het btw-stelsel⁵⁴ of het algemene stelsel van belasting over verzekeringspremies.⁵⁵ Hetzelfde geldt voor (op zichzelf staande) bestemmingsheffingen, zoals heffingen op bepaalde producten of activiteiten met een negatief effect op het milieu of de gezondheid, die niet echt een onderdeel zijn van een ruimere belastingregeling. Dit betekent dat, afgezien van bijzondere gevallen, de referentieregeling in beginsel de heffing zelf is.⁵⁶

De huidige regeling voorziet in een algemene belastingregeling met betrekking tot een vervangende bijdrage Energiefonds (heffing op basis van een afnamepunt op aardgas), waarbij het tarief is bepaald aan de hand van het kaliber van het afnamepunt. Dit is objectief op eenieder van toepassing.

⁵² HvJ 8 september 2011, gevoegde zaken C-78/08 tot C-80/08, *Paint Graphos Soc. coop. ari e.a.*, Jurispr. 2011, blz. I-7611, punten 49 e.v.; arrest van 29 april 2004, zaak C-308/01, *GIL Insurance Ltd e.a. / Commissioners of Customs & Excise*, Jurispr. 2004, blz. I-4777.

⁵³ Zie gevoegde zaken C-78/08 tot C-80/08, *Paint Graphos e.a.*, reeds aangehaald, punt 50. Het Hof gebruikt in dit verband soms ook de term "de algemene [belasting]regeling" (zie arrest HvJ van 22 juni 2006, gevoegde zaken C-182/03 en C-217/03, *België en Forum 187 vzw / Commissie*, Jurispr. 2006, blz. I-5479, punt 95) of "algemene belastingregeling" (zie arrest HvJ van 15 december 2005, zaak C-66/02, *Italië/Commissie*, Jurispr. 2005, blz. I-10901, punt 100).

⁵⁴ Zie de redenering van het Hof ten aanzien van selectiviteit in zaak C-172/03, *Wolfgang Heiser / Finanzamt Innsbruck*, Jurispr. 2005, blz. I-1627, punten 40 e.v.

⁵⁵ Zie zaak C-308/01, *GIL Insurance Ltd e.a. / Commissioners of Customs & Excise*, punten 75 en 78.

⁵⁶ Ger.EU 7 maart 2012, zaak T-210/02 *RENV, British Aggregates Association / Commissie*, punten 49 en 50.

Voorts is er ook geen dwingend verband tussen de heffing en de bestemming van de opbrengst ervan. Heffingen vallen niet binnen de werkingssfeer van de verdragsbepalingen betreffende staatssteun, tenzij zij de wijze van financiering van een steunmaatregel vormen, zodat zij integrerend deel uitmaken van deze maatregel. Om een heffing als een integrerend onderdeel van een steunmaatregel te kunnen aanmerken, moet er volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie (zie in die zin de arresten *Streekgewest Westelijk Noord-Brabant*, *Distribution Casino France* en *Air Liquide*) krachtens de relevante nationale regeling een dwingend bestemmingsverband bestaan tussen de heffing en de steun, in die zin dat de opbrengst van de heffing noodzakelijkerwijs voor de financiering van de steun wordt bestemd. In casu is dit niet het geval. Er dient immers een onderscheid te worden gemaakt tussen enerzijds de inning van overheidsmiddelen via een (algemene) heffing, en vervolgens de daadwerkelijke besteding van de door die heffing gegenereerde middelen.

In deze verschilt de heffing dan ook duidelijk van de heffing die het voorwerp uitmaakte van de zaak *Regie Networks*, alwaar de opbrengst uitsluitend en integraal bestemd werd voor de financiering van specifieke steun. Zoals het Hof van Justitie in *Distribution Casino France* terecht duidelijk maakte ontbreekt het dwingend bestemmingsverband wanneer de bevoegde ministers met betrekking tot die bestemming over een discretionaire bevoegdheid beschikken. In casu komt de opbrengst van de heffing toe aan een algemeen begrotingsfonds van de Vlaamse overheid, te weten het Energiefonds. De middelen van het fonds, dat wordt gespijsd door de opbrengsten van enerzijds administratieve geldboetes (titel XIII Energiedecreet) en anderzijds de Vlaamse heffing op afnamepunten voor elektriciteit (titel XIV), kunnen conform artikel 3.2.1 van het Energiedecreet worden gebruikt voor de uitvoering van het energiebeleid, in het bijzonder voor de financiering van de openbardienstverplichtingen inzake energie, voor haar sociaal energiebeleid, haar beleid inzake het rationeel energiegebruik, haar beleid inzake warmte-krachtkoppeling, haar beleid inzake de hernieuwbare energiebronnen. De middelen, afkomstig uit de heffing, zijn dus niet decretaal voorbestemd om voor een welbepaald doel te worden gebruikt, maar hebben algemene – weliswaar energiegerelateerde – bestemming, zodat aan het criterium dat de opbrengst van de heffing noodzakelijkerwijs voor de financiering van de steun moet zijn bestemd niet is voldaan: de Regering heeft immers een ruime discretie bij de aanwending van de middelen ervan, zodat *de jure* de middelen juist niet noodzakelijkerwijs voor de financiering van deze steun is bestemd. Voor de aanwending van de middelen uit het fonds is telkens een expliciete beleidskeuze en regelgevende keuze van de Vlaamse Regering nodig. In de praktijk worden de algemene middelen van het Energiefonds, inclusief de door de heffing gecreëerde opbrengst ervan, immers voor een plethora van maatregelen gebruikt, bijv. de financiering van de regulator, het steunsysteem van groene warmte, andere energie gerelateerde beleidsmaatregelen, studies,... en dit zal zo ook naar de toekomst toe blijven.

Indertijd is dit principe (dat inkomsten en uitgaven los van elkaar moeten worden gezien) trouwens ook zo in het kader van de aanmelding van de groenestroomcertificatensystemen gesteld, zodat het de daadwerkelijke aanwending van middelen uit het Energiefonds is die als staatssteun zal moeten worden aangemeld, wat toentertijd door de Europese Commissie expliciet werd bevestigd. Hetzelfde principe is ook hier dus van toepassing. Indien en wanneer de Vlaamse Regering beslist om de middelen die in het Energiefonds zitten te gebruiken voor een maatregel die als staatssteun kan worden aangemerkt dan zal die specifieke maatregel uiteraard apart moeten worden aangemeld, of worden gehanteerd onder een groepsvrijstellingsverordening.

Zoals vastgelegd in de rechtspraak van het Hof van Justitie⁵⁷, zijn maatregelen met een regionaal of lokaal toepassingsgebied mogelijk niet selectief, indien bepaalde vereisten zijn vervuld. In dit verband moeten voor belastingmaatregelen drie scenario's worden onderscheiden⁵⁸:

(1) in het eerste scenario dat tot de regionale selectiviteit van een maatregel leidt, beslist de centrale overheid van een lidstaat eenzijdig om in een bepaald geografisch gebied een belastingtarief toe te passen dat lager ligt dan het nationale tarief;

(2) het tweede scenario is dat van een symmetrische decentralisatie van fiscale bevoegdheden⁵⁹, een model van fiscale bevoegdheidsverdeling waarin elke decentrale overheid op een bepaald bestuursniveau (regio, district of andere) van een lidstaat rechtens of in feite dezelfde autonome bevoegdheden heeft om, onafhankelijk van de centrale overheid, het belastingtarief vast te stellen binnen het gebied waarvoor zij bevoegd is. In dat geval zijn maatregelen waartoe de decentrale bestuursniveaus hebben beslist, niet selectief, omdat het niet mogelijk is een normaal belastingtarief te bepalen dat als referentiekader kan dienen;

(3) in het derde scenario - dat van de asymmetrische decentralisatie van fiscale bevoegdheden - kunnen alleen bepaalde regionale of lokale overheden belastingmaatregelen binnen hun grondgebied vaststellen. In dat geval is de beoordeling van het selectieve karakter van de kwestieuze maatregel afhankelijk van de vraag of de betrokken overheid voldoende autonoom is van de centrale overheid van de lidstaat⁶⁰. Een regionale of lokale overheid zal als voldoende autonoom van de centrale overheid van de lidstaat worden beschouwd wanneer zij een fundamentele rol speelt in de vaststelling van de politieke en economische omgeving waarin de ondernemingen opereren⁶¹. Dit is het geval wanneer drie cumulatieve criteria voor autonomie zijn vervuld: institutionele, procedurele en economische autonomie⁶². Indien al deze autonomiecriteria vervuld zijn wanneer een regionale of lokale overheid besluit een belastingmaatregel vast te stellen die alleen op haar grondgebied van toepassing is, dan vormt de betrokken regio - en niet de lidstaat - het geografische referentiekader.

Het bestaan van institutionele autonomie kan worden aangetoond wanneer het besluit over de belastingmaatregel is genomen door een regionale of lokale overheid met, op het constitutionele niveau, een eigen politieke en administratieve status, die losstaat van die van de centrale overheid. Het bestaan van procedurele autonomie kan worden aangetoond wanneer een besluit over een belastingmaatregel is genomen zonder dat de centrale overheid rechtstreekse zeggenschap heeft over de inhoud ervan. Het bestaan van politieke en financiële autonomie kan worden aangetoond wanneer een decentraal bestuursniveau de financiële en politieke consequenties van een maatregel draagt. Indien deze drie autonomiecriteria worden nageleefd, is het geografische referentiekader om het selectieve karakter van een maatregel na te gaan, het grondgebied waarvoor de

⁵⁷ Zaak C-88/03, Portugal/Commissie, , punt 57; gevoegde zaken C-428/06 tot C-434/06, UGT-Rioja e.a. / Juntas Generales del Territorio Histórico de Vizcaya e.a., punt 47 e.v.

⁵⁸ Zaak C-88/03, Portugal/Commissie, punten 63 t/m 66

⁵⁹ Zie de conclusie van advocaat-generaal Geelhoed van 20 oktober 2005 in zaak C-88/03, Portugese Republiek / Commissie, Jurisprudentie 2006 bladzijde I-7115, punt 60.

⁶⁰ Zaak C-88/03, Portugal/Commissie, reeds aangehaald, punt 58: "Uitgesloten kan niet worden dat een regionale entiteit als gevolg van haar status, rechtens en feitelijk, ten opzichte van het centrale bestuur van een lidstaat dermate autonoom is dat zij, door de maatregelen die zij vaststelt, en niet het centrale bestuur, een fundamentele rol speelt in de vaststelling van de politieke en economische omgeving waarin de ondernemingen opereren."

⁶¹ Gevoegde zaken C-428/06 tot C-434/06, UGT-Rioja e.a. / Juntas Generales del Territorio Histórico de Vizcaya e.a., punt 55.

⁶² Zaak C-88/03, Portugal/Commissie, punt 67

regionale of lokale overheid bevoegd is. Het Vlaamse Gewest bevindt zich in al deze gevallen.

Volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie (arrest *Carmen Media Group*) kan op basis van de autonomie van regio's weliswaar territoriale onderscheiden worden gemaakt, en kan men qua beleid dus diversifiëren, maar binnen een welbepaalde regio moet inderdaad bij gesplitste bevoegdheidsverdeling gezamenlijk het respect voor het unierecht worden verzekerd.

In casu ging het in die zaak om een regionaal publiek monopolie inzake sportwedenschappen en loterijen dat was ingevoerd om te voorkomen dat personen tot geldverkwisting door gokken worden aangespoord en om gokverslaving te bestrijden, terwijl gelijktijdig andere soorten kansspelen mogen worden geëxploiteerd door particuliere marktdeelnemers die over een vergunning beschikken, en dat de bevoegde autoriteiten op het gebied van andere soorten kansspelen, waarvoor dit monopolie niet geldt en die bovendien een groter verslavingsrisico inhouden dan de spelen waarvoor dit monopolie geldt, een beleid voeren dat gericht is op een uitbreiding van het aanbod, waardoor de spelactiviteiten zich verder ontwikkelen en worden gestimuleerd, met name om de inkomsten daaruit te maximaliseren. Er waren dan ook volgens het Hof wettige gronden om tot de conclusie te komen dat een dergelijk monopolie niet geschikt is om het doel waarvoor het is ingevoerd te verwezenlijken door ertoe bij te dragen dat de gelegenheden tot spelen worden verminderd en de activiteiten op dit gebied op samenhangende en stelselmatige wijze worden beperkt. De omstandigheid dat de kansspelen waarvoor dit monopolie geldt en deze andere soorten kansspelen respectievelijk onder de bevoegdheid van de regionale autoriteiten en onder de bevoegdheid van de federale autoriteiten vallen, doet hier volgens het Hof niet aan af.

Deze situatie is echter niet vergelijkbaar met het instellen van een gewestelijke heffing, waarvan het belastbaar voorwerp is gebaseerd op de in artikel 6, §1, II, en VII, a van de BWHI vastgestelde materiele afbakening (t.t.z. bescherming leefmilieu, de openbare gasdistributie, rationeel energiegebruik, ...) van het net. Het doel van de bijdrage Energiefonds is immers om de afnamepunten op die specifieke netten bij te laten dragen aan de kosten van de energietransitie op de netten die tot de materiele bevoegdheid van het gewest behoren, en waarvoor het gewest juist de energietransitie beoogt. In deze is het doel van de bijdrage Energiefonds, ook in het licht van het Europees recht, dan ook gerechtvaardigd.

Uit dit alles volgt dat een dergelijke heffing niet onder het toepassingsgebied van artikel 107 (1) VWEU valt.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

110. De Vlaamse energietaxshift zal geen bestuurlijke impact hebben op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

Implementatie

Verschuiving 1

111. Om het toezicht op de WKC-quotumplicht mogelijk te maken wordt een **rapportageplicht met sanctiemechanisme opgelegd aan de partij die brandstoffen aan de eindgebruiker levert (hierna eindleverancier)** voor wat betreft de hoeveelheid fossiele verwarmingsbrandstof die deze partij levert op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. In de praktijk zal bijvoorbeeld voor elke combinatie van een brandstoftype en een eindgebruik uit de Belgische accijnsregelgeving worden nagegaan of deze binnen de definitie van fossiele verwarmingsbrandstoffen valt.

- a) In tegenstelling tot leveranciers hogerop in de waardeketen zijn deze eindleveranciers actief op het Vlaams Grondgebied en vallen zij dus onder de bevoegdheid van de Vlaamse Overheid. Bovendien hebben enkel de eindleveranciers inzicht in de locatie van het eindgebruik.
- b) De rapportageplicht t.a.v. eindleveranciers van fossiele verwarmingsbrandstoffen is dus noodzakelijk teneinde een effectief en efficiënt toezicht te kunnen uitoefenen op de leveringen van fossiele verwarmingsbrandstoffen op het grondgebied van het Vlaamse Gewest. Zonder correcte en volledige informatie over de hoeveelheid geleverde fossiele verwarmingsbrandstoffen in het Vlaamse Gewest, is het namelijk voor de VNR niet mogelijk om het aantal in te leveren WKC's door de eindleveranciers te berekenen en de naleving van de WKC-quotumplicht te monitoren en te handhaven.
- c) Het aantal ingeleverde WKC's door de quotumplichtige leveranciers wordt gecontroleerd door de VNR in functie van de uiterste inleverdatum (31 oktober van jaar N+1). Hiervoor wordt een gestroomlijnd systeem voor dataverzameling opgezet dat een afdoend niveau van kwaliteitsgaranties inbouwt (al dan niet op basis van steekproefsgewijze boeken- of plaatscontroles doorheen heel het jaar). Teneinde de VNR toe te laten zelf over een zo volledig mogelijke lijst van eindleveranciers en de reeds eerder door hen aan de overheid overgemaakte informatie te beschikken, wordt de meest efficiënte piste voor informatievergaring onderzocht waarbij maximaal beroep zal worden gedaan op informatie die reeds beschikbaar is bij andere overheidsdiensten (zoals bijvoorbeeld de FOD Financiën of het VEKA) en kan er eventueel een specifieke bevraging opgezet worden op basis van de NACEBEL-codering.
- d) Bij overtreding of niet-naleving van de WKC-quotumverplichting legt de VNR een certificaatplichtige een administratieve boete op of meldt hij dit aan de CREG, zoals bepaald in Artikel 13.3.5 in het Energiedecreet. Deze handavingsprocedures bestaan reeds in het kader van het huidige systeem van groenestroom- en warmtekrachtcertificaten en wijzigen niet als gevolg van de Vlaamse energietaxshift. Bij overtreding of niet-naleving van de hierboven genoemde rapporteringsverplichting kan de VNR een administratieve geldboete opleggen, al dan niet per kalenderdag, conform Artikel 13.3.2 van het Energiedecreet. Deze sancties kunnen als noodzakelijk worden beschouwd om de doeltreffendheid van het systeem van inlevering van warmtekrachtcertificaten te waarborgen.

112. Voor de **opvolging van de WKC-quotumplicht op aardgas** door de eindleveranciers en de VNR is er geen wezenlijk verschil met de huidige opvolging voor de WKC-quotumplicht op elektriciteit door de VNR.

- a) Aardgasleveranciers leveren aardgas aan de eindgebruiker hoofdzakelijk via het aardgasdistributie- of vervoersnet. Door Verschuiving 1 worden deze leveranciers onderhevig aan de WKC-quotumplicht. De VNR ontvangt van de aardgasnetbeheerders de nodige informatie over de hoeveelheden aardgas die geleverd worden aan de eindgebruiker in Vlaanderen via het distributie- of vervoersnet. Op basis van deze informatie, in samenhang met eventuele vrijstellingsregelingen (zie infra) zoals door de leveranciers aan te leveren, kan de VNR het aantal in te leveren WKC's per leverancier berekenen volledig analoog zoals dat gebeurt bij de huidige WKC-quotumplicht op elektriciteit.
- b) De opvolging van leveringen van aardgas die niet via het distributie- of vervoersnet verlopen, wordt hieronder verder toegelicht, samen met de opvolging van leveringen van andere fossiele verwarmingsbrandstoffen.
- c) Zoals hierboven reeds toegelicht wordt zoveel mogelijk aangesloten op de accijnswetgeving in functie van administratieve eenvoud. Artikel 424, §1 van de Programmawet van 27 december 2004 bepaalt dat aardgas onderworpen is aan accijnzen. De accijnzen zijn verschuldigd door de distributeur (de eindleverancier van aardgas) op het moment van levering aan de eindverbruiker. Eindleveranciers van aardgas dienen zich te registreren en te beschikken over een vergunning Energieproducten en Elektriciteit (hierna E&E-vergunning) van het type "distributeur van aardgas". Distributeurs van aardgas hebben een duidelijk zicht op de verbruikslocatie van het aardgas. Zij kunnen beroep doen op de afnamepunten en de daaraan verbonden EAN-nummers (of gelijkaardige nummers ingeval van leveringen via het hogedruk aardgasvervoersnet) om de uiteindelijke leverlocatie vast te stellen en quotumplichtige hoeveelheden te staven rekening houdende met eventuele vrijstellingen en verminderingen.
- d) In enkele gevallen kopen aardgasafnemers rechtstreeks aardgas aan op de groothandelsbeurzen. Deze aardgasafnemers zijn ook quotumplichtig. Aangezien deze afnemers geen aardgas aankopen bij een externe eindleverancier, worden deze afnemers van aardgas die zich rechtstreeks op de groothandelsbeurzen bevoorraden, gelijkgesteld met brandstofleveranciers.
- e) Het aantal in te leveren warmtekrachtcertificaten per eindleverancier van aardgas wordt bepaald op basis van de hoeveelheid fossiele verwarmingsbrandstof die de leverancier in jaar N in het Vlaams Gewest levert. Deze hoeveelheid wordt door de VNR vastgesteld via een systeem van allocatie en reconciliatie, waarbij de totale aardgasafname voorlopig over de leveranciers wordt verdeeld op basis van de best beschikbare gegevens. Deze gegevens kunnen gedeeltelijk historisch zijn, bijvoorbeeld wanneer analoge meters nog niet zijn uitgelezen. Naarmate nauwkeurigere meetgegevens beschikbaar komen, wordt de allocatie verder verfijnd. Het kan tot 36 maanden duren vooraleer het definitieve elektriciteits- of aardgasverbruik per leverancier vastligt. Voor de huidige WKC-quotumplicht wordt het jaarlijkse elektriciteitsverbruik bepaald op basis van de afnamegegevens die beschikbaar zijn op 31 oktober

van jaar N+1. Aangezien de allocatie- en reconciliatiecyclus op dat moment nog niet is afgerond, kunnen deze gegevens voor individuele toegangshouders een beperkte mate van onnauwkeurigheid vertonen. In de toekomst zal de verdere uitrol van verplichte digitale meters ertoe bijdragen dat het verbruik van aardgas sneller en nauwkeuriger kan worden vastgesteld.

113. De **opvolging van de WKC-quotumplicht op andere fossiele verwarmingsbrandstoffen** door de VNR zal gebeuren op basis van de nieuwe rapportageplicht voor eindleveranciers van fossiele verwarmingsbrandstoffen voor wat betreft de hoeveelheid fossiele verwarmingsbrandstof die zij leveren op het grondgebied van het Vlaamse Gewest.

De specifieke fossiele brandstoffen waarvoor de lokalisatie van de leveringen in het Vlaams gewest gerapporteerd moeten worden, zijn geconcretiseerd in Bijlage I o.b.v. GN-codes, accijnscodes (Q- en R-codes), productcodes en omschrijvingen uit de accijnswetgeving.

- a) GN-codes, oftewel Gecombineerde Nomenclatuur-codes, zijn Europese goederencodes die gebruikt worden om producten te classificeren voor douane- en accijnsdoeleinden. Hierdoor kunnen goederen eenvoudig en uniform geïdentificeerd worden op aangiften, vergunningen en andere administratieve documenten, waardoor de juiste tarieven, vrijstellingen en controles kunnen worden toegepast. Elk type brandstof wordt geclassificeerd onder een GN-code.
- b) Accijnscodes (Q- en R-codes) worden op de aangiften ten verbruik vermeld. Elke code verwijst naar een type accijnsproduct, de toepassing van het product, de gebruiksomgeving (zoals zakelijk of niet-zakelijk) en diverse andere accijnsmodaliteiten of uitzonderingen. Voor iedere combinatie geldt een afzonderlijk accijnstarief of -vrijstelling en is een accijnscode vastgesteld. Wanneer een accijnsvergunninghouder overgaat tot het in verbruik stellen van een brandstof, verwijst hij naar de relevante accijnscode op de aangifte. Op deze manier wordt automatisch het correcte tarief of vrijstelling toegepast. De accijnscodes bieden een volledige toepassing van de accijnsregelgeving.
- c) Productcodes verwijzen naar een type brandstof en de toepassing van de brandstof. Ze worden vermeld op de E&E-vrijstellingsvergunning van het type "eindgebruiker". Iedere persoon die voor zakelijk gebruik in aanmerking wil komen voor een accijnsvrijstelling of een verlaagd tarief, dient over een dergelijke vergunning te beschikken. De productcodes geven aan op welke vrijstelling of verlaagd tarief de vergunning betrekking heeft. Wanneer een eindverbruiker brandstoffen bestelt bij een brandstofleverancier en wenst beroep te doen op een vrijstelling, dan zal hij zijn E&E-vergunning moeten voorleggen. Met behulp van de productcodes weet de brandstofleverancier welk tarief of vrijstelling hij moet toepassen.

Hieronder wordt voor de verschillende types eindleveranciers aangetoond dat ze op basis van de categorieën en de codes uit de

accijnswetgeving kunnen identificeren welke brandstoffen binnen het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht vallen.

- a. Ten eerste zijn een aantal van de eindleveranciers van fossiele verwarmingsbrandstoffen erkend entrepouthouder⁶³ binnen de accijnswetgeving. Deze erkend entrepouthouders zijn op de hoogte van de accijnscodes van de geleverde fossiele brandstoffen in functie van de aangifte van de inverbruikstelling in het kader van de accijnswetgeving. Deze codes kunnen gebruikt worden om te bepalen of de geleverde brandstof WKC-quotumplichtig is.
- b. In een tweede situatie worden de brandstoffen afgenomen door een handelaar of een keten van handelaren (met de eindleverancier als laatste in de keten) alvorens ze worden geleverd aan eindverbruikers.
 - a) Wat betreft de leverlocatie van de brandstoffen: de eindleverancier heeft daar zicht op, net zoals de erkend entrepouthouder in de eerste situatie (behoudens in situaties waar de eindgebruiker de eindproducten zelf komt ophalen bij de handelaar; in dergelijke situatie kan de plaats van vestiging van de eindgebruiker indicatief zijn, (wat zich - rekening houdend met de beperking tot de afname in bulk - zeer beperkt of niet zal voordoen). Er zullen commerciële documenten of overeenkomsten met eindgebruikers worden afgesloten die de leverlocatie kunnen staven.
 - b) Wat betreft het bepalen of de geleverde brandstof onder de WKC-quotumplicht valt: de eindleverancier koopt brandstoffen aan die volgens de accijnsregelgeving reeds in verbruik gesteld zijn, waardoor hij geen aangiften ten verbruik hoeft in te dienen. Dit betekent dat de eindleverancier niet meteen zicht heeft op de toegepaste accijnscodes die relevant zijn voor het bepalen van de WKC-quotumplicht.
 1. Bij de brandstoftoepassingen zonder accijnsvrijstelling valt enkel de categorie 'verwarmingsbrandstoffen' onder de quotumplicht. De categorieën 'motorbrandstoffen' en 'motorbrandstoffen voor industriële en commerciële (I&C) doeleinden' vallen buiten het toepassingsgebied. De eindleverancier zal vermoedelijk niet altijd beschikken over de accijnscodes om het onderscheid tussen deze brandstoftoepassingen te maken. Het onderscheid kan - naast de opvolging via de programmaovereenkomst⁶⁴ en commerciële

⁶³ Overeenkomstig artikel 3 van het KB van 28 juni 2015, is de entrepouthouder gemachtigd om de energieproducten onder Artikel 418, §1 van de programmawet te produceren, verwerken, voorhanden hebben, ontvangen of verzenden onder schorsing van accijnzen, met uitzondering van aardgas, kolen, cokes en bruinkool. Daarnaast is de erkend entrepouthouder gemachtigd om deze energieproducten aan deze accijnsschorsingsregeling te onttrekken door ze in verbruik te stellen en ze vervolgens te leveren aan eindverbruikers, handelaars of tankstations.

⁶⁴ De 'Programma-overeenkomst betreffende de regeling van de maximum verkoopprijzen van de aardolieproducten' betreft een overeenkomst tussen de ministers van Economie en Energie en de Belgische federatie Energia. De programma-overeenkomst bepaalt voor de meest courante aardolieproducten de maximumprijzen en de manier waarop deze prijzen kunnen wijzigen. De programma-overeenkomst is van toepassing op de verkoop aan de eindgebruiker. De programma-overeenkomst kan via deze link geraadpleegd worden: <https://economie.fgov.be/nl/publicaties/programmaovereenkomst>

benaming - deels gemaakt worden op basis van de roodkleuring van de brandstof.

Gasolie en kerosine bestemd voor verwarmings- en I&C-doeleinden moeten roodgekleurd zijn wat de identificatie ten aanzien van motorbrandstof vergemakkelijkt. Voor verdere onderverdeling is de eindleverancier afhankelijk van informatie die hij van zijn klanten ontvangt. De leverancier mag enkel leveren aan het tarief voor verwarmingsdoeleinden, dat lager is dan het tarief voor I&C-doeleinden.

Wanneer de eindgebruiker verwarmingsbrandstof toch gebruikt voor I&C-doeleinden dan is de gebruiker (of eindleverancier) verplicht om de aanvullende accijnzen bij te betalen, zoals uiteengezet in artikel 15 van het (federale) Ministerieel besluit van 18 maart 2010 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen. De bijbetaling gebeurt door middel van een nieuwe aangifte ten verbruik door de gebruiker of de eindleverancier.

Wanneer de eindleverancier deze taak op zich neemt, dan is hij reeds genoodzaakt om de relevante informatie en bewijsstukken op te vragen bij zijn klanten voor de bijbetaling van accijnzen. Hij zou deze informatie ook kunnen benutten voor rapportering aan de VNR in het kader van de (vrijstelling van de quotumplicht in het licht van de) energietaxshift.

Als de eindgebruiker de verantwoordelijkheid voor bijbetaling van accijnzen draagt, heeft de eindleverancier geen toegang tot die informatie. Volgens de accijnswetgeving is de eindgebruiker niet verplicht hem hiervan op de hoogte te stellen. Standaard worden brandstoffen met de accijnscode van verwarmingsbrandstof geleverd aan bedrijven. Brandstoffen voor I&C-doeleinden moeten actief aangegeven worden door de eindgebruiker of -leverancier.

2. De eindleverancier kan daarnaast – startend van de GN-codes - deels gebruikmaken van de productcodes (en de onderliggende vrijstellingsvergunningen ter staving ervan). Deze codes hebben uitsluitend betrekking op brandstoftoepassingen met een accijnsvrijstelling. In 'II. Toelichting bij de artikelen', Artikel 2 wordt toegelicht welke categorieën met accijnsvrijstelling binnen de WKC-quotumplicht vallen en in Bijlage I worden alle bijhorende codes gegeven, waaronder de productcodes.
- c. Een derde situatie betreft de levering van fossiele verwarmingsbrandstoffen in Vlaanderen door buitenlandse brandstofleveranciers als eindleverancier.
- a) Brandstoffen, die worden overgebracht vanuit een andere EU-lidstaat en die bestemd zijn voor gebruik in België, moeten in België in verbruik worden gesteld binnen de accijnswetgeving. De accijnsvergunninghouder of zijn fiscaal vertegenwoordiger (indien de leverancier in een andere EU-lidstaat is gevestigd) moet een reguliere aangifte ten verbruik indienen.

- b) Brandstoffen die vanuit landen buiten de Europese Unie worden geleverd, dienen te worden ingevoerd conform de geldende douanereggeving. In dergelijke gevallen moet de importeur een invoeraangifte indienen voor het voldoen van douanerechten en, indien van toepassing, accijnzen wanneer de brandstof direct in verbruik wordt gesteld. Het is mogelijk om bij de administratie Douane & Accijnzen een extract op te vragen van gelijktijdige aangiften voor het vrije verkeer en ten verbruik.

Beide bovenstaande procedures bieden inzicht in de lijst van leveranciers die brandstoffen in België invoeren en in verbruik stellen. Op basis van deze lijst kunnen ook de quotumplichtige leveringen als eindleverancier worden nagegaan.

114. De rapporteringsverplichting wordt vervroegd ingevoerd ten opzichte van de effectieve inleveringsplicht. Daartoe wordt het quotumplichtig verbruik van 2026, en logischerwijs ook van 2027, reeds onderworpen aan een rapporteringsverplichting. Hierdoor dienen de quotumplichtige leveringen respectievelijk uiterlijk op 31 maart 2027 en 31 maart 2028 beschikbaar te worden gesteld van de VNR. Dit maakt het ook mogelijk om, indien nodig, het effectieve quotum voor 2028 tijdig en onderbouwd bij te sturen, zowel als de operationele voorbereidingen voor de monitoring en handhaving van de WKC-quotumplicht te treffen.

115. N.a.v. verschuiving 1 gaat ook de minimale steunverplichting m.b.t. WKC's over van de elektriciteitsnetbeheerders (DNB's en TNB's) naar de aardgasnetbeheerders (DNB's en vervoersnetbeheerder). Voor wat betreft de distributienetbeheerders gaat het om dezelfde rechtspersonen en wordt er bijgevolg geen impact verwacht. De TNB (ic Elia) zal blijven instaan voor de minimale steunverlening van groenestroomcertificaten. Voor wat betreft de vervoersnetbeheerder (ic Fluxys) wordt ervan uitgegaan dat het aantal aanvragen tot minimale steunverlening beperkt zal zijn. Dezelfde principes als voorheen blijven namelijk gehanteerd: de netbeheerder op wiens net men is aangesloten is verantwoordelijk voor het betalen van de minimumsteun. Installaties op eilandwerking vallen ten laste van de beheerder van het vervoersnet.

Verschuiving 2

Zoals hierboven toegelicht verschuiven de jaarlijkse REG-ODV-kosten gedeeltelijk naar de aardgasdistributienetbeheerders en worden deze gedeeltelijk gefinancierd door verschuiving 3 (zie infra). Daarnaast zullen de kosten van de sociale ODV's voor aardgas vanaf 2028 niet langer worden vergoed vanuit de Vlaamse begroting, waardoor de aardgasdistributienetbeheerders deze kosten in de nettarieven zullen doorrekenen. De ruimte die vrijkomt in de Vlaamse begroting wordt ingezet via een verlaging van de nettokosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders voor de minimale steunverplichting m.b.t. de GSC's. Voor Verschuiving 2 is er dus geen wezenlijke verandering nodig op vlak van operationele aspecten. De opvolging van de REG-ODV's door de aardgasdistributienetbeheerder is volledig analoog aan de huidige opvolging door de elektriciteitsdistributienetbeheerder. In de feiten betreft het dezelfde rechtspersonen en is er dus ook geen specifieke bijkomende operationele impact te verwachten.

Verschuiving 3

116. Er zullen voor deze vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten voor aardgas parallelle systemen aan wat reeds bestaat voor de bijdrage Energiefonds op de elektriciteitsafnamepunten worden geïmplementeerd.

De aardgasleveranciers zullen instaan voor de aanrekening van de tarieven van de bijdrage Energiefonds en voor de rapportering naar VLABEL, zoals toegelicht in 'II. Toelichting bij de artikelen', artikel 22.

117. De bestaande bepalingen uit het artikel 13.1.6 en 13.5.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 die van toepassing zijn op het toezicht en de handhaving van alle in titel XIV vermelde heffingen, worden automatisch ook van toepassing op de vervangende bijdrage Energiefonds op de afnamepunten van aardgas:

- a. Artikel 13.1.6 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 houdt in dat de Vlaamse Regering de personeelsleden aanwijst die belast zijn met de controle en het onderzoek in verband met de toepassing van de heffing, bedoeld in titel XIV. Die personeelsleden zijn van rechtswege gemachtigd om bij de heffingsplichtigen en bij derden inlichtingen te nemen, gegevens op te zoeken en te verzamelen die kunnen leiden tot de juiste heffing ten laste van de heffingsplichtige. De heffingsplichtige of elke derde die over de gevraagde gegevens beschikt, is verplicht die inlichtingen te verstrekken op eenvoudig verzoek van de personeelsleden. Die personeelsleden zijn van rechtswege gemachtigd om bij de heffingsplichtige en bij derden alle boeken, stukken of registers op te vragen en in te kijken die kunnen leiden tot de juiste heffing ten laste van de heffingsplichtige. De heffingsplichtige of elke derde die over de gevraagde boeken, stukken of registers beschikt, is verplicht die voor te leggen op ieder verzoek van de personeelsleden. De personeelsleden kunnen de boeken, stukken of registers ter plaatse inkijken of meenemen tegen afgifte van een ontvangstbewijs. De personeelsleden hebben toegang, na voorlegging van hun legitimatiebewijs en met een voorafgaande rechterlijke machtiging van de politierechtbank, tot de bedrijfslokalen van de heffingsplichtige om vaststellingen te kunnen doen die kunnen leiden tot de juiste heffing ten laste van de heffingsplichtige. Alle inlichtingen, stukken, processen-verbaal, of akten die de personeelsleden in de uitoefening van hun functie ontdekken of krijgen, rechtstreeks of door tussenkomst van een bestuursdienst van de Staat, met inbegrip van de parketten en de griffies van de hoven en de rechtbanken, de administraties van de gemeenschappen en gewesten, de provincies en de gemeenten en de organen en de instellingen van openbaar nut, kunnen door het Vlaamse Gewest worden aangewend om de juiste heffing ten laste van de heffingsplichtige vast te stellen.
- b. Artikel 13.5.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 bevat een aantal administratieve geldboetes die door de Vlaamse Belastingdienst kunnen worden opgelegd:
- c. Bij niet-naleving van de door de Vlaamse Regering in toepassing van artikel 14.2.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 opgelegde eisen inzake de consistentie, volledigheid en accuraatheid van de te rapporteren gegevens, kan de Vlaamse Belastingdienst de toegangshouder een administratieve geldboete opleggen die niet lager is dan 150 euro, en niet hoger dan 20.000 euro.
- d. Bij niet-naleving van de in toepassing van artikel 14.2.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 opgelegde rapporterings- of betaaltermijn kan de Vlaamse Belastingdienst de toegangshouder een administratieve geldboete opleggen van 250 euro per kalenderdag vertraging.

C. Totstandkomingsprocedure

De goedkeuringen door de VR en het advies RvS worden later toegevoegd.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet betreft een gewestbevoegdheid. Artikel 6, §1, VII, eerste lid van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI) stelt dat de gewesten in ieder geval bevoegd zijn op vlak van het energiebeleid voor: de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 kilovolt en de openbare gasdistributie, inclusief de bevoegdheid met betrekking tot de distributienettarieven; de aanwending van mijn gas en van het gas afkomstig van hoogovens; de netten van warmtevoorziening op afstand; de valorisatie van steenbergen; de nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verband houden met kernenergie; de terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers; en het rationeel energieverbruik.

Voor wat betreft het nemen van de beoogde maatregelen in het kader van de hervorming van het WKK-certificatensysteem⁶⁵, kan het Vlaamse Gewest steunen op zijn bevoegdheid inzake

- *“de bescherming van het leefmilieu, onder meer die van de bodem, de ondergrond, het water en de lucht tegen verontreiniging en aantasting, alsmede de strijd tegen de geluidshinder”* in de zin van artikel 6, § 1, II, eerste lid, 1° van de BWHI. Deze bevoegdheidsgrondslag omvat volgens het Grondwettelijk Hof ook de bescherming van het klimaat.⁶⁶ Het nemen van maatregelen teneinde de uitstoot van broeikasgassen in de lucht te verminderen, zoals o.i. *in casu* onder meer wordt beoogd met de Vlaamse energietaxshift richting fossiele verwarmingsbrandstoffen, kan aldus worden verantwoord op basis van voormelde bevoegdheidsgrond.
- de gewestelijke bevoegdheid inzake de hernieuwbare energiebronnen in de zin van artikel 6, § 1, VII, eerste lid, f) BWHI.⁶⁷ De bevordering van de hernieuwbare energiebronnen (bijvoorbeeld via subsidies en groenestroomcertificaten⁶⁸) behoort immers tot de bevoegdheid van de gewesten, vermits artikel 6, § 1, VII, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, onder de gewestelijke aspecten van de energie « de nieuwe energiebronnen » en « het rationeel energieverbruik » vermeldt.⁶⁹ Het rationeel energieverbruik heeft betrekking op het ecologisch en economisch verantwoord omgaan met de verschillende energiebronnen.⁷⁰ Een shift naar het gebruik van (duurzame) elektriciteit valt ook onder de noemer het rationeel energieverbruik, nu in

⁶⁵ In het licht van de bevoegdheidsverdeling is het ook van belang te vermelden dat het Arbitragehof/Grondwettelijk Hof in haar arrest nr. 52/2009 van 19 maart 2009 reeds oordeelde dat het quotumsysteem geen heffing betreft en dat de daaraan gekoppelde administratieve geldboete “noch als een belasting in de zin van artikel 170 van de Grondwet, noch als een retributie kan worden gekwalificeerd”. In een eerder arrest nr. 150/2005 oordeelde het Hof dat de aan het systeem gekoppelde boete een regulerende maatregel betreft die aangepast is aan de eisen van de elektriciteitsmarkt, die de betrokkenen ertoe moet aanzetten hun verplichtingen op het vlak van de distributie van elektriciteit die opgewekt is door gebruik te maken van hernieuwbare energiebronnen, na te komen, zodat de voor België en voor het Vlaamse Gewest geldende internationale en Europese doelstellingen inzake het aandeel van hernieuwbare energie kunnen worden bereikt. Dezelfde redenering geldt *mutatis mutandis* voor warmtekrachtkoppeling en het WKK-quotumsysteem.

⁶⁶ Zie o.m. GwH 9 juli 2013, nr. 98/2013.

⁶⁷ Adv.RvS 1 december 2017, nr. 62.377/3.

⁶⁸ Adv.RvS 28 februari 2023, nr. 72.956/3.

⁶⁹ GwH 9 juli 2013, nr. 98/2013.

⁷⁰ Adv.RvS 21 november 2016, nr. 60.257/3.

het algemeen stookolie en propaan minder energie-efficiënt worden geacht.⁷¹

Bijkomend bepaalt artikel 170, §2 van de Grondwet dat de gewesten een autonome belastingbevoegdheid hebben. Conform de wet van 23 januari 1989 betreffende de in artikel [170], §1 en 2, van de Grondwet bedoelde belastingsbevoegdheid kan het gewest eenzelfde belastbare materie als waarop al een federale belasting bestaat niet belasten. Het Grondwettelijk Hof omschrijft de belastbare materie als volgt: *"De belastbare materie is het element dat aanleiding geeft tot de belasting, de situatie die of het feit dat leidt tot het verschuldigd zijn van de belasting. De belastbare materie onderscheidt zich van de belastbare grondslag, die het bedrag is waarop de belasting wordt berekend. Het is ten aanzien van materies die reeds het voorwerp van een federale belasting uitmaken, dat de gemeenschappen en de gewesten geen nieuwe belastingen mogen heffen."*⁷² Volgens J. Velaers is bij de beoordeling van de vraag of het gaat om eenzelfde belastbare materie als een federale belasting ook de historiek van de belasting van belang.⁷³

In tegenstelling tot de eerder vernietigde variant van de bijdrage Energiefonds op de afnamepunten van elektriciteit, is er bij een forfaitaire bijdrage Energiefonds op het hebben van een afnamepunt echter geen sprake van eenzelfde belastbare materie, zodat er geen samenloop bestaat met de belastbare materie van de federale bijdrage, en de voormelde wet van 23 januari 1989 zodoende niet van toepassing is. Er wordt zodoende teruggesproken naar de techniek van de forfaitaire bijdrage Energiefonds, die al expliciet door de Raad van State als zijnde geen dubbele belasting werd aanvaard.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit decreet betreft een gewestbevoegdheid. Zie ook supra.

Artikel 2

1. Dit artikel voegt in het kader van de verschuiving van de bijdrage Energiefonds in artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 definities in voor de begrippen "hogedrukleiding", "kaliber", "lagedrukleiding", "middendrukleiding", en "residentiële afnemer van aardgas".

De technische definities van de begrippen "hogedrukleiding", "lagedrukleiding", en "middendrukleiding" zijn gebaseerd op de criteria vervat in de *Veiligheidscode Aardgasdistributie van 2026*⁷⁴. Die criteria zijn technische criteria en vormen geen grond tot bevoegdheidsverdeling als vermeld in artikel 6, §1, VII, eerste lid, b) van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Het "kaliber" is het maximale gasdebiet uitgedrukt in kubieke meter per uur waarvoor de meter werd ontworpen. Dat kaliber van de meetinstallatie kan op

⁷¹ Zie ook Adv.RvS 12 juli 2021, nr. 69.562/3.

⁷² Zie o.m.: GwH 21 januari 1998, nr. 4/98, B.7.1; GwH 5 juli 2000, nr. 86/2000, B.11.10; GwH 19 september 2007, nr. 119/2007, B.6; GwH 4 maart 2008, nr. 44/2008, B.6; GwH 6 april 2011, nr. 50/2011, B.57.5.

⁷³ J. Velaers, *De grondwet en de Raad van State*, Maklu, Antwerpen, 1999, p. 593.

⁷⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2026 tot regeling van de veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en exploitatie van aardgasdistributie-installaties en bij werken in de nabijheid van die installaties. Dit besluit vervangt en heft op het koninklijk besluit van 28 juni 1971 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van installaties voor gasdistributie door middel van leidingen.

vraag door de aardgasdistributienetbeheerder worden aangepast. De aardgasdistributienetbeheerders hebben geen specifieke tarieven voor het verlagen van het kaliber van een gasmeter, maar passen daarbij het door de Vlaamse Nutsregulator goedgekeurde niet-periodieke tarief toe. Momenteel is dat volgens Fluvius toegepast op deze casus voor het jaar 2026:

Meetinrichting LD ≤ 10 m ³ n/h (bij)plaatsen normaal tarief	€352,79/stuk excl. btw	€426,88/stuk incl. btw
Meetinrichting LD > 10 m ³ n/h (bij)plaatsen	€746,85/stuk excl. btw	€903,69/stuk incl. btw

Het "kaliber" van een gasmeter/aansluiting wijzigen kan alleen door een fysieke ingreep ter plaatse. De gasmeter dient vervangen te worden door een meter van het nieuwe kaliber. Het werk wordt bepaald door het te wijzigen kaliber. Terwijl het wijzigen van een G10 naar een G6/G4 één uur exclusief verplaatsing vraagt, is dit voor een ombouw van G65 naar G40 veel complexer. Er zijn geen standaard afmetingen voor de meter. Dus dient men zowel de toevoerszijde als de zijde binneninstallatie aan te passen aan het nieuwe type meter.

Wat de identificatie van het kaliber betreft, zal Fluvius overigens de nodige stappen ondernemen om de "niet-residentiële afnemers van aardgas" te informeren over de gebruikte kalibers.

De definitie van "residentiële afnemer van aardgas" is inhoudelijk gebaseerd op de bestaande definitie van "residentiële afnemer" uit artikel 1.1.3, van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Naar analogie daarvan is een "residentiële afnemer van aardgas" gedefinieerd als "elke natuurlijke persoon aangesloten op een aardgasdistributienet op een lagedrukleiding of middendrukleiding, die aardgas afneemt om te voorzien in zijn behoeften of die van de personen die samen met hem in de woning in kwestie gedomicilieerd zijn, behoudens in het geval dat het leveringscontract voor de levering van aardgas op het afnamepunt in kwestie werd gesloten door een onderneming, zoals bedoeld in artikel I.4, 1°, van het Wetboek van Economisch Recht".

Die definitie houdt voorts ook in dat, als men toch in een woning gedomicilieerd is maar men plaatst het leveringscontract op naam van een rechtspersoon, dat men dan niet wordt beschouwd als zijnde residentieel. Het is immers niet de bedoeling dat men enerzijds van de economische en fiscale voordelen van een rechtspersoon kan genieten en daar dan ook nog eens de voordelen van een residentiële afnemer aan toe kan voegen.

De niet-residentiële afnemer van aardgas is dan weer iedereen die geen residentiële afnemer van aardgas is, en is zodoende gelijklopend aan die gelijkaardige categorie van heffingsplichtigen bij elektriciteit.

2. Er wordt voor toepassing van de vernieuwde WKC-quotumverplichting een definitie opgenomen van wat wordt verstaan onder "levering in bulk". Het toepassingsgebied van de quotumplicht zal immers worden beperkt tot de levering in bulk van fossiele verwarmingsbrandstoffen (voor meer duiding wat onder fossiele verwarmingsbrandstoffen wordt verstaan: zie infra). Met levering in bulk wordt bedoeld de *levering van het niet-verpakte product: a) via het aardgasdistributienet, het vervoersnet, een gesloten distributienet, of een ander net voor het vervoer van fossiele brandstoffen; of b) vervoerd via de weg, via het spoor, via het water of via de lucht, al dan niet in containers die integraal deel uitmaken van het vervoermiddel of in ISO-tanks, waaronder ook het niet-verpakte product vervoerd in andere containers met een inhoud van meer dan 210 liter.*

Het gaat hierbij logischerwijze niet alleen over de levering van verwarmingsbrandstoffen via leidingsystemen (bijv. aardgas via het aardgasdistributienet) maar ook bijvoorbeeld (niet-limitatief) over leveringen aan

eindgebruikers via de weg met tankwagens, het bulktransport en levering van cokes, gassen, stookolie en steenkool aan eindgebruikers via treinwagons of de (binnen)scheepvaart, enzovoort.

De inhoud van 210 liter die als een grens wordt gehanteerd komt voort uit de gelijkaardige criteria die in de federale fiscaliteit in de *circulaire 2025/C/17 betreffende energieproducten en elektriciteit* worden gebruikt. Het is gebaseerd op de inhoud van een 'drum'⁷⁵ die wordt gebruikt als een industriële standaardverpakking. Wat er volgens deze definitie dus niet als 'bulk' wordt beschouwd zijn bijvoorbeeld standaard gasflessen (propaan/butaan) met waarborg die men bij bijvoorbeeld de kleinhandelaar kan halen of kan laten leveren.

Kleine hoeveelheden fossiele brandstoffen die in een verpakking worden verhandeld, zoals butaan- en propaanflessen of zakken steenkool (d.i. niet in bulk geleverd), worden zodoende echter wel buiten het toepassingsgebied van de quotumverplichting gehouden. Dergelijke zaken worden vaak op kleine schaal via lokale kleinhandelaars, supermarkten of speciaalzaken verkocht. Deze uitsluiting berust dan ook op een *de-minimis*benadering. Zij impliceert dat een onderscheid wordt gemaakt tussen fossiele brandstoffen die verpakt worden geleverd en fossiele brandstoffen die in bulk aan eindgebruikers worden geleverd.

Dit onderscheid in behandeling is ingegeven door een legitieme doelstelling. Het is in de praktijk immers quasi-onmogelijk om elke kleine levering van verpakte fossiele brandstoffen afzonderlijk op te volgen en de concrete bestemming ervan op een betrouwbare manier te identificeren. Door het toepassingsgebied van de quotumverplichting te beperken tot leveringen van fossiele brandstoffen in bulk, wordt de praktische uitvoerbaarheid van het systeem gewaarborgd en wordt tegelijk de rechtszekerheid voor zowel de quotumplichtigen als de toezichthoudende overheid versterkt. Het Grondwettelijk Hof heeft reeds bevestigd dat dergelijke overwegingen inzake administratieve uitvoerbaarheid en rechtszekerheid een legitieme doelstelling vormen die een verschil in behandeling kunnen rechtvaardigen.⁷⁶

Het gehanteerde criterium van levering "in bulk" is daarbij objectief en pertinent. Het laat toe om de grootste volumes fossiele brandstoffen op een doeltreffende, controleerbare en juridisch robuuste wijze aan de quotumverplichting te onderwerpen, en draagt zo wezenlijk bij aan de verwezenlijking van de doelstelling inzake decarbonisatie. Verpakte fossiele brandstoffen vertegenwoordigen slechts een zeer beperkt aandeel van het totale fossiele brandstofverbruik en de daarmee gepaard gaande CO₂-uitstoot. De onder-inclusie van deze categorie brengt de realisatie van de beleidsdoelstelling dan ook niet in het gedrang, ook al blijven bepaalde relatief vervuilende brandstoffen, zoals steenkool, in beperkte hoeveelheden buiten het toepassingsgebied.

Ten slotte is de maatregel evenredig. De toepassing van de quotumverplichting op verpakte fossiele brandstoffen zou slechts een zeer beperkte bijkomende bijdrage leveren aan de doelstelling van decarbonisatie, gelet op het marginale aandeel van deze brandstoffen in het totale verbruik. Daartegenover staat dat een dergelijke uitbreiding aanzienlijke juridische en administratieve complexiteit met zich zou brengen, die de praktische uitvoering en handhaving van de quotumverplichting in het gedrang zou brengen. De beperkte potentiële milieuwinst weegt in dat licht niet op tegen de lasten die een dergelijke regeling zou opleggen aan zowel de quotumplichtigen als de overheid, en maken het garanderen van een efficiënte opvolging en handhaving door de overheid anders onmogelijk.

⁷⁵ ±Equivalent aan 55 US gallons.

⁷⁶ Zie onder meer GwH, arrest nr. 62/2025, B.10.2 e.v.

3. Er wordt voorts ook een definitie ingevoegd van het begrip “fossiele verwarmingsbrandstof”, namelijk *“niet-hernieuwbare koolstofrijke energiebronnen die bij verbranding koolstofdioxide en andere broeikasgassen uitstoten en uitsluitend en nagenoeg uitsluitend zijn bestemd om thermische energie op te wekken voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen met een temperatuur tot 1000° Celsius, met uitzondering van de productie van elektriciteit en energieproducten”*.

3.1. Deze definitie is aangaande wat “fossiel” is, gebaseerd op de definitie van het begrip “fossiele brandstof” uit artikel 2(62) van de verordening (EU) 2018/1999 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie die stelt: *“fossiele brandstof: niet-hernieuwbare koolstofrijke energiebronnen zoals vaste brandstoffen, aardgas en olie”*.

Hernieuwbare brandstoffen, zoals biobrandstoffen, vallen dus buiten het toepassingsgebied. Indien bij fossiele verwarmingsbrandstoffen een biogene fractie is bijgemengd, vallen deze wel binnen het toepassingsgebied. Deze gelijkstelling met het fossiele equivalent is objectief en pertinent in het licht van de doelstelling van de hervorming.

Door ook gemengde brandstoffen in het toepassingsgebied op te nemen, wordt voorkomen dat brandstoffen die vaak een grote fossiele component hebben en broeikasgassen uitstoten, toch geheel of gedeeltelijk aan de quotumplicht zouden kunnen ontsnappen. Brandstoffen die voor 100% uit biobrandstoffen bestaan, hebben deze fossiele component vanzelfsprekend niet. Aldus wordt ook voor gemengde brandstoffen een stimulans gecreëerd om over te stappen op volledig hernieuwbare bronnen, decarbonisatie of elektrificatie, hetgeen noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doelstelling van de energietaxshift, namelijk het substantieel en structureel aantrekkelijk maken van klimaatvriendelijke investeringen.

Omgekeerd zou een volledige uitsluiting van gemengde brandstoffen, of minstens van de biogene fractie ervan, het verdere gebruik van gemengde brandstoffen kunnen bevestigen of zelfs stimuleren in plaats van volledig hernieuwbare bronnen, decarbonisatie of elektrificatie te stimuleren, hetgeen indruist tegen de doelstelling van ontmoediging van fossiele brandstoffen en emissiereductie.

De inclusie vereenvoudigt bovendien de toepassing van de maatregel en maakt het behalen van de doelstelling praktisch haalbaarder. Indien fracties van de duurzaamste of CO₂-neutrale biobrandstoffen zouden worden uitgesloten van het toepassingsgebied, zou dit praktisch moeilijk te implementeren zijn, aangezien de quotumplicht op de eindleverancier rust, hetgeen een hoge bewijslast en administratieve last voor de eindleverancier met zich meebrengt, alsook een moeilijke administratieve controle op de informatiestromen inzake de biogene fractie en de duurzaamheid ervan.

Ook binnen andere rechtsdomeinen, met name de accijnswetgeving, wordt een dergelijke bijmenging overigens gelijkgesteld met het fossiele product waarmee het wordt bijgemengd.

De keuze om fossiele verwarmingsbrandstoffen met een bijgemengde biogene fractie op te nemen binnen het toepassingsgebied is tevens evenredig. De zeer beperkte bijdrage van de bijgemengde biogene fracties aan de doelstelling van emissiereductie, alsook de beperkte financiële last die deze fracties vertegenwoordigen gelet op het kleine aandeel dat zij uitmaken, wegen immers niet op tegen de praktische moeilijkheden die verbonden zijn aan een aparte behandeling van fracties biobrandstoffen en het risico op omzeiling en onder-inclusie dat zou ontstaan indien de quotumplicht louter op volledig fossiele brandstoffen zou worden gelegd. Er zijn momenteel overigens maar zeer weinig

tot geen bijgemengde fossiele verwarmingsbrandstoffen op de markt, waardoor de financiële last die deze gelijkstelling vertegenwoordigt zeer beperkt is.

3.2. Het 'verwarmingsaspect' in de definitie wordt dan weer in het licht van de vernieuwde WKC-quotumverplichting vastgesteld als *"uitsluitend of nagenoeg uitsluitend zijn bestemd om thermische energie op te wekken voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen met een temperatuur tot 1000° Celsius, met uitzondering van de productie van elektriciteit en energieproducten"*. Zie hieromtrent ook de randnummers 42 tem 47 en 111 t.e.m. 115.

3.2.1 Hierna wordt nog verdere verduidelijking gegeven bij de verschillende constitutieve elementen van deze definitie.

Het moet gaan over de verwarming van "gebouwen" of "productieprocessen". Deze afbakening vloeit in de eerste plaats voort uit de doelstelling van de Vlaamse energietaxshift, die erin bestaat om beleidskosten die vandaag op elektriciteit rusten, te verschuiven naar het gebruik van fossiele energie in eindtoepassingen waar decarbonisatie en elektrificatie technisch en economisch een realistisch alternatief vormt. Verwarming van gebouwen en productieprocessen vormt in dat opzicht een kernsegment, aangezien net daar het beleid inzet op de transitie naar elektrische oplossingen, zoals bvb. warmtepompen in gebouw- of productieprocescontext, en dit in combinatie met energie-efficiëntiemaatregelen. Door de quotumplicht te koppelen aan fossiele brandstoffen die voor deze twee verwarmingsdoeleinden worden ingezet, wordt het prijsmechanisme coherent aangewend als sturende prikkel in de elektrificatiestrategie. Daarnaast is het niet de bedoeling dat ook het gebruik van fossiele brandstoffen die worden aangewend als grondstof of in niet-energetische toepassingen onder het toepassingsgebied vallen, aangezien dergelijke toepassingen doorgaans geen rechtstreeks elektrisch substituuut kennen en deel uitmaken van geïntegreerde industriële waardeketens.

Het begrip "gebouw" wordt hierbij niet specifiek gedefinieerd. Hiervoor dient dus te worden teruggegrepen naar de gebruikelijke woordenboek-definitie.

Het begrip "productieprocessen" wordt ook niet specifiek gedefinieerd, maar dit kan aan de hand van voorbeelden nader worden verduidelijkt. Een productieproces is het geheel van opeenvolgende stappen, acties en procedures waarmee grondstoffen of onderdelen worden gebruikt ten behoeve van een product en dit in zowel in zakelijke als niet-zakelijke context. Wanneer in het kader van zo'n proces fossiele verwarmingsbrandstoffen uitsluitend of nagenoeg uitsluitend worden gebruikt om thermische energie op te wekken ten behoeve van dat proces, vallen die brandstoffen onder het materiële toepassingsgebied van de quotumplicht. Voorbeelden van dergelijke productieprocessen zijn:

- Koken en bakken (privé en commercieel)
- Opwarmen of warm houden van producten (bv. van maaltijden)
- Fabricage van goederen
- Industriële productieprocessen
- Dienstverlenende productieprocessen
- ...

3.2.2 Deze definitie kan verder geconcretiseerd worden aan de hand van de eindgebruiken uit de Belgische accijnsregelgeving. Zie hiervoor ook Bijlage I waarin de tabellen met eindgebruiken en bijhorende GN-codes, accijnscodes en productcodes zijn opgenomen.

Brandstoffen die bestemd zijn voor volgende eindgebruiken voldoen aan het verwarmingsaspect van de definitie voor het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht:

- Het eindgebruik 'verwarmingsbrandstoffen' omvat brandstoffen die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestemd zijn voor zakelijke en niet-zakelijke verwarmingsdoeleinden, waaronder de verwarming van gebouwen en productieprocessen met een temperatuur tot 1000° Celsius.
- Het eindgebruik met accijnsvrijstelling 'landbouw-, tuinbouw-, visteelt- of bosbouwwerkzaamheden' valt binnen het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht, aangezien deze uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestemd zijn voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen met uitzondering van gasolie ('rode mazout' of 'rode diesel'). De accijnsvrijstelling is in principe enkel beperkt tot de bedrijfsterreinen en specifiek voor landbouwactiviteiten. Circulaire 2025/C/17 definieert "landbouwactiviteiten" als volgt:
 - "§ 289. Onder land- en tuinbouwwerkzaamheden moet worden verstaan: de algemene landbouw, de groenteteelt, de fruitteelt, de bloementeelt, de sierplantenteelt, de teelt van zaai- en pootgoed, het kweken van bomen, graszoden kweken, veeteelt,...
 - § 290. Onder visteelt moeten alle activiteiten worden verstaan die verband houden met het kweken van vis (daaronder begrepen garnalen), ongeacht of dit gebeurt in zoet water of in open zee, daaronder begrepen deze gekweekt in kweekvijvers, reservoirs en in de aangrenzende installaties.
 - § 291. Onder bosbouwwerkzaamheden worden alle activiteiten verstaan die in een bos worden uitgevoerd en die nodig zijn om het bos in stand te houden of de specifieke doelstellingen te bereiken voor het bosbeheer." Landbouw, tuinbouw, visteelt of bosbouw, exclusief gasolie ('rode mazout')

Artikel 429, §3 a) en b) van de programmawet verduidelijkt verder het eindgebruik 'landbouw-, tuinbouw-, visteelt- of bosbouwwerkzaamheden' als volgt:

§ 3. De in § 2, i), vermelde vrijstelling is van toepassing voor de producten gebruikt:

a) als brandstof:

- i) voor verwarmingsdoeleinden in het kader van strikte landbouwactiviteiten, in de ruimtes voorbehouden voor de veeteelt evenals voor droog- en bewaringsinrichtingen voor landbouwproducten;*
- ii) voor de geforceerde teelt van tuinbouwproducten;*
- iii) voor de exploitatie van kweek- en productietechnieken voor vissen;*

b) als brandstof voor de voeding van geïnstalleerde motoren op:

- i) land-, tuin- en bosbouwtractoren;*
- ii) machines, gereedschappen, werk- en voertuigen met een speciaal voortstuwingsmechanisme, die ongeschikt zijn voor tractie en personen-, goederen- en dierenvervoer en die speciaal ontworpen zijn om uitsluitend te worden gebruikt in de land-, tuin- en bosbouw en in de visteelt.*

Van de brandstoftypes met de accijnsvrijstelling 'landbouw-, tuinbouw-, visteelt- of bosbouwwerkzaamheden' is enkel gasolie niet (nagenoeg) uitsluitend bestemd voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen, aangezien een aanzienlijk aandeel van de gasolie binnen de landbouwsector bestemd is als motorbrandstof voor machines, gereedschappen, werk- en voertuigen, waaronder tractoren. Uit cijfers van het Landbouwmonitoringnetwerk blijkt dat het gebruik van gasolie ('rode mazout' of 'rode diesel') voor niet-verwarmingsdoeleinden door een steekproef van landbouwers in 2023 gelijk was aan 78%. Voor andere fossiele verwarmingsbrandstoffen in deze sector is het gebruik ervan voor

niet-verwarmingsdoeleinden beperkt. Zo bleek bijvoorbeeld uit die bevraging van het Landbouwmonitoringsnetwerk dat meer dan 90% van het LPG-verbruik dient voor verwarming.

- Het eindgebruik met accijnsvrijstelling 'energieproducten bestemd voor diplomatieke ambtenaren' valt binnen het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht, aangezien deze uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestemd zijn voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen met uitzondering van het gebruik van motorbrandstoffen via tankkaarten. Op dit moment moeten ook al warmtekrachtcertificaten ingeleverd worden voor het elektriciteitsverbruik van diplomatieke ambtenaren. Mutatis mutandis blijft de WKC-quotumplicht dus van toepassing voor dit eindgebruik.

In artikel 20, §1, 7° tot en met 10° en 12° van de algemene wet van 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen wordt de accijnsvrijstelling voor dit eindgebruik uiteengezet:

Art. 20. § 1. Tenzij een internationaal verdrag of zetelverdrag anders bepaalt, wordt onder door de Koning te bepalen voorwaarden en eventuele beperkingen op de redelijke hoeveelheden vrijstelling van accijnzen verleend: [...]

7° voor redelijke hoeveelheden van goederen welke bestemd zijn voor het persoonlijk gebruik - gebruik door inwonende gezinsleden daaronder begrepen - van diplomatieke ambtenaren, van consulaire beroepsambtenaren, van leden van het administratieve en technisch personeel van de diplomatieke zendingen en van consulaire bedienden, in functie in het land, voor zover de belanghebbenden geen Belgische onderdanen zijn of geen permanent verblijf houden in België en er geen beroeps- of handelsactiviteiten uitoefenen tot hun persoonlijk voordeel;

8° voor redelijke hoeveelheden van goederen welke bestemd zijn voor de officiële behoeften - bouwen en herstellen daaronder begrepen - van in het land gevestigde diplomatieke zendingen en consulaire posten, op voorwaarde dat de consulaire posten worden geleid door consulaire beroepsambtenaren;

9° voor redelijke hoeveelheden van kanselarijbenodigdheden bestemd voor het officieel gebruik van in het land gevestigde consulaire posten die worden geleid door consulaire ereambtenaren;

10° voor redelijke hoeveelheden van goederen welke bestemd zijn voor internationale organisaties en voor personen die tot deze organisaties behoren voor zover een dergelijke vrijstelling is bepaald door een overeenkomst waar België deel van uitmaakt; [...] 12° voor redelijke hoeveelheden van goederen bestemd voor organisaties, die door vreemde regeringen belast zijn met de aanleg, de inrichting of het onderhoud van de kerkhoven, begraafplaatsen en gedenktekens voor de leden van hun strijdkrachten die in oorlogstijd zijn overleden;"

Artikel 6, §1 van het Koninklijk besluit van 17 maart 2010 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen (hierna KB van 17 maart 2010) voegt hieraan toe:

Art. 6. § 1. De accijnsgoederen uitgeslagen ten verbruik met vrijstelling van accijns bij toepassing van artikel 20, 7° tot en met 10° en 12° van de algemene wet van 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen, worden uit het belastingentrepot uitgeslagen onder dekking van het document 136F overeenkomstig het model gevoegd als bijlage XI bij het ministerieel besluit van 22 juli 1998 betreffende de aangiften inzake douane en accijnzen.

Dit document wordt ingevuld overeenkomstig de toelichting waarvan de tekst is gevoegd als bijlage XII bij laatstgenoemd besluit.

Indien energieproducten bestemd om te worden gebruikt als motorbrandstof voor voertuigen die op de openbare weg rijden worden aangegeven voor de uitslag ten verbruik met vrijstelling van accijns op basis van artikel 20, 7° tot en met 9°, van de genoemde wet, worden op voorlegging van het document 136F, elektronische kaarten aangemaakt waarmee wordt getankt aan de pompstations bedoeld in artikel 39 van het ministerieel besluit van 27 oktober 2005 betreffende de belasting van energieproducten en elektriciteit. De vrijstelling van de accijnzen wordt verleend door middel van een terugbetaling op basis van de artikelen 9 tot en met 11 van de wet."

Van het eindgebruik met accijnsvrijstelling 'energieproducten bestemd voor diplomatieke ambtenaren' is enkel het brandstofgebruik via elektronische kaarten niet (nagenoeg) uitsluitend bestemd voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen. Uit Artikel 6, §1 blijkt immers dat met deze kaarten brandstoffen worden getankt die bestemd zijn om te worden gebruikt als motorbrandstof voor voertuigen die op de openbare weg rijden. Het brandstofgebruik door diplomatieke ambtenaren via elektronische tankkaarten valt dus buiten het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht.

- Brandstoffen met het eindgebruik 'kolen, cokes, bruinkool en vaste brandstoffen die worden verbruikt door huishoudens' zijn vrijgesteld van accijnzen. Het eindgebruik wordt gedefinieerd in artikel 429 §2 (k) programmawet:

"k) kolen, cokes, bruinkool en vaste brandstoffen die worden verbruikt door huishoudens.

In de zin van onderhavige bepaling, verstaat men onder « verbruikt door huishoudens », elk verbruik anders dan het zakelijk verbruik, bepaald in artikel 420, § 5, a);"⁷⁷

Bijgevolg is het noodzakelijk om artikel 420, §5 programmawet nader te bekijken om een allesomvattende definitie te kunnen geven:

"[...] Het moet gaan om het zakelijk gebruik van een bedrijf, dit is het verbruik van een bedrijf dat zelfstandig, ongeacht op welke plaats, leveringen van goederen en diensten verricht, ongeacht het oogmerk of het resultaat van die economische activiteiten. [...]"⁷⁸

Op basis van bovenstaande bepalingen zijn vaste brandstoffen, waaronder kolen, cokes en bruinkool, bestemd voor verbruik door huishoudens vrijgesteld van accijnzen. Het soort gebruik van de brandstoffen door huishoudens staat niet gedefinieerd in de accijnswetgeving of -codes. Aangezien het gaat om kolen en andere vaste brandstoffen, is enkel het gebruik als verwarmingsbrandstof plausibel.

Aangezien deze brandstoffen uitsluitend bestemd zijn voor de verwarming van gebouwen, vallen deze binnen het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht, in zoverre deze brandstoffen in bulk worden geleverd.

Brandstoffen bestemd voor de productie van elektriciteit en energieproducten zijn uitgezonderd. Zie voor de achterliggende redenering paragraaf 3.2.3 hieronder.

⁷⁷ Art. 429, §2 (k) Programmawet 27 december 2004.

⁷⁸ Art. 420, §5 Programmawet 27 december 2004.

- De brandstoffen die worden gebruikt voor de productie van elektriciteit (artikel 429, §1, e) in de Programmawet) zijn uitgezonderd van het toepassingsgebied. In de Programmawet worden zware stookolie, kolen, cokes en bruinkool die gebruikt worden voor de productie van elektriciteit niet vrijgesteld. Bij de WKC-quotumplicht wordt het volledige gebruik van brandstoffen die bestemd zijn voor de productie van elektriciteit buiten het toepassingsgebied gelaten. Indien zware stookolie, kolen, cokes en bruinkool gebruikt zouden worden voor elektriciteitsproductie, moeten hiervoor dus geen WKC's ingeleverd worden. Uit de Vlaamse Energiebalans van 2024 blijkt echter dat deze brandstoffen in Vlaanderen niet (meer) voor elektriciteitsproductie worden ingezet.
- De brandstoffen die worden gebruikt voor warmtekrachtkoppeling (artikel 429, §2, c) in de Programmawet), zijn ook uitgezonderd, aangezien een substantieel deel van het brandstofverbruik van WKK's ook dient voor elektriciteitsproductie.
- De brandstoffen die worden gebruikt voor de productie van energieproducten (artikel 423 in de Programmawet) zijn ook uitgezonderd van het toepassingsgebied. 'Energieproducten' worden in artikel 415 §1 van de Programmawet gedefinieerd. In Bijlage II bij deze Memorie van Toelichting zijn de GN-codes uit artikel 415 §1 en de bijhorende omschrijvingen in detail opgenomen.

Brandstoffen die niet uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestemd zijn om thermische energie op te wekken voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen vallen buiten het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht. Brandstoffen die bestemd zijn voor volgende eindgebruiken binnen de accijnsregelgeving vallen dus buiten het toepassingsgebied:

- Het eindgebruik 'Motorbrandstoffen' wordt niet concreet gedefinieerd in de Belgische of Europese accijnsregelgeving. De rechtspraak voorziet evenmin in een definitie van motorbrandstof. In het kader van dit gebruikscriterium, geeft Artikel 24 van de Energiebelastingrichtlijn een omschrijving van bepaalde brandstof (in reservoirs) die bestemd is voor motorvoertuigen. Hoewel dit geen expliciete definitie van "gebruik als motorbrandstof" omvat, geeft het wel een indicatie waarvoor motorbrandstof gebruikt kan worden. Op basis van dit artikel kan motorbrandstof worden beschouwd als brandstof gebruikt "zowel voor de voortbeweging van het voertuig als, in voorkomend geval, de werking van koelsystemen en andere systemen tijdens het vervoer".
- Het eindgebruik 'Motorbrandstoffen voor commerciële en industriële doeleinden' wordt omschreven in Artikel 420, §4 van de Programmawet.

§ 4. Met het oog op de toepassing van artikel 419, d) tot en met f), h) en i), worden aangemerkt als zijnde « gebruikt als motorbrandstof voor industriële en commerciële doeleinden », de onder fiscale controle gebruikte kerosine, gasolie, LPG en aardgas voor:

- a) stationaire motoren;*
- b) de installaties en machines die worden gebruikt in de bouw, de weg- en waterbouw en voor openbare werken;*
- c) de voertuigen bestemd om buiten de openbare weg te worden gebruikt of waarvoor geen vergunning is verleend voor overwegend gebruik op de openbare weg.*

Onder de toepassing van de bepaling onder b) is eveneens begrepen het industrieel automobielmaterieel dat wezenlijk een functie van werktuig

heeft, met een nagenoeg onbestaande nuttige last ten opzichte van zijn tarra.

Worden niet aangemerkt als zijnde bestemd voor industriële en commerciële doeleinden de brandstoffen gebruikt voor de voeding van motoren van voertuigen - andere dan deze bedoeld onder c) - die dienen voor het vervoer van materieel, machines en voertuigen als bedoeld in het eerste lid.

De Koning omschrijft nader wat wordt verstaan onder de bewoordingen opgenomen onder de punten a), b) en c).

Vervolgens gaat het Koninklijk besluit van 28 juni 2015 betreffende de belasting van energieproducten en elektriciteit (hierna KB van 28 juni 2015) verder:

"Art. 13. Betreffende de industriële en commerciële doeleinden zoals bepaald in artikel 420, § 4 van de wet:

1° wordt onder "stationaire motoren" verstaan, de vaste motoren voor het aandrijven van generatoren, compressoren, pompen, centrifuges en dergelijke, ook indien deze gemonteerd zijn op voertuigen, voor zover de motor niet verbonden is met het aandrijfmechanisme van het voertuig en over een afzonderlijk brandstofreservoir beschikt.

2° wordt onder "installaties en machines die worden gebruikt in de bouw, de weg- en waterbouw en voor openbare werken" verstaan, schrapers, laadschoppen, heimachines, wegwalsen, egaliseermachines, bulldozers, graafmachines, hijstoestellen, grasmaaimachines en dergelijk, ingedeeld onder hoofdstuk 84 van bijlage I van Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistiek nomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief;

3° a) wordt onder "voertuigen bestemd om buiten de openbare weg te worden gebruikt" verstaan de voertuigen die niet bij de Dienst voor Inschrijving van de Voertuigen (DIV) zijn ingeschreven en derhalve niet over een kentekenplaat beschikken; [...]."

- Daarnaast vallen ook de brandstoffen bestemd voor volgende eindgebruiken met accijnsvrijstelling buiten de WKC-quotumplicht bij operationalisering op basis van de accijns codering:
 - De brandstoffen die worden gebruikt voor andere doeleinden dan voor motorbrandstof of verwarmingsbrandstof (artikel 429, §1, a) in de Programmawet);
 - De brandstoffen met een duaal gebruik. Duaal gebruik wordt gedefinieerd in artikel 429, §1, b) in de Programmawet:

"Een energieproduct kent een duaal gebruik wanneer het zowel als verwarmingsbrandstof als voor andere doeleinden dan als motor- of verwarmingsbrandstof wordt gebruikt. Het gebruik van energieproducten voor chemische reductie of elektrolytische en metallurgische procédés wordt als duaal gebruik beschouwd.

In de zin van onderhavige wet wordt verstaan onder « metallurgische procédés », de procédés die leiden tot de verkrijging van producten geklasseerd onder de DI codes van de NACE nomenclatuur of onder de volgende Prodcom codes:

- 23.10 Vervaardiging van cokesovenproducten;
- 27.10 Vervaardiging van ijzer en staal en van ferrolegeringen;
- 27.41 Productie van edele metalen;
- 27.42 Productie van aluminium, tot en met de code 27.42.25.00;
- 27.43 Productie van lood, zink en tin, met uitzondering van de codes 27.43.23.00, 27.43.26.00 en 27.43.29.00;
- 27.44 Productie van koper, tot en met de code 27.44.25.00;
- 27.45 Productie van overige non-ferrometalen, met uitzondering van de codes 27.45.24.30, 27.45.24.50, 27.45.30.17 (code 8102 99 00), 27.45.30.23 (code 8103 90 90), 27.45.30.25 (code 8104 90 00), 27.45.30.27 (code 8105 90 00), 27.45.30.33 (code 8106 00 90), 27.45.30.37, 27.45.30.43 (codes 8108 90 10, 8108 90 70, 8108 90 90), 27.45.30.45 (code 8109 90 00), 27.45.30.47 (code 8110 90 00), 27.45.30.53 (code 8111 00 90), 27.45.30.55 (codes 8112 19 00, 8112 29 00, 8112 30 90, 8112 40 90, 8112 59 00, 8112 99 10, 8112 99 30 en 8112 99 80) en 27.45.30.57 (code 8113 00 90).

In de zin van deze bepaling wordt verstaan:

- onder NACE nomenclatuur, deze vermeldt in de Verordening (EEG) nr 3037/90 van de Raad van 9 oktober 1990 betreffende de statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap (PB L 293 van 24 oktober 1990, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr 29/2002 van de Commissie (PB L 6 van 10 januari 2002, blz.3));
- onder Prodcom codes, diegene vermeld in de bijlage bij Verordening (EG) nr 210/ 2004 van de Commissie, van 23 december 2003, die voor 2003 de « Prodcom lijst » vaststelt voor industriële producten voorzien bij Verordening (EG) nr 3924/91 van de Raad (PB L 45 van 14 februari 2004, bladzijden 1 tot en met 248);”

Hieruit blijkt dat brandstoffen bestemd voor duaal gebruik niet uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestemd zijn voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen met een temperatuur tot 1000° Celsius en bijgevolg bij operationalisering op basis van de accijns codering buiten het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht vallen;

- Het eindgebruik met accijnsvrijstelling ‘mineralogische procédés’ wordt gedefinieerd in artikel 429, §1 (d) van de programmawet van 27 december 2004: *“In de zin van deze wet wordt onder « mineralogische procédés » verstaan de procédés opgenomen in de NACE-nomenclatuur onder code D.I. 26 « Vervaardiging van overige niet-metaalhoudende minerale producten » [...]; Worden aangemerkt als zijnde begrepen onder de bovenvermelde procédés, alle werkzaamheden vanaf het lossen van de grondstoffen, daaronder begrepen het lossen in de grondstoffenverbrijzelaar, de interne grondstoftransporten binnen de productieafdeling en de behandeling van de ledige verpakkingen en de toevoegstoffen bestemd voor de fabricage, tot het verkrijgen van afgewerkte producten daaronder mede begrepen het vervoer ervan naar een opslagplaats gelegen binnen de productieafdeling en het daar uitvoeren van behandelingen met betrekking tot de opslag en de uitslag uit de stockageplaats;*

De NACE-nomenclatuur waar bovenstaand artikel naar verwijst zijn de NACEBEL-codes van 2003, D.I. 26. Een aantal concrete voorbeelden zijn de vervaardiging van glas, keramische producten, dakpannen, bakstenen en cement.

De brandstoffen voor het eindverbruik mineralogische procedés zijn niet uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestemd om thermische energie op te wekken voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen met een procestemperatuur tot 1000°C en vallen bijgevolg bij operationalisering op basis van de accijns codering buiten het toepassingsgebied van de WKC-quotumplicht.

- De brandstoffen die worden geleverd voor gebruik als motorbrandstof of – in een verwaarloosbaar geval -verwarmingsbrandstof voor andere luchtvaart dan particuliere plezierluchtvaart (artikel 429, §1, f) in de Programmawet);
- De brandstoffen die worden geleverd voor gebruik als motorbrandstof of – in een verwaarloosbaar geval - verwarmingsbrandstof voor de vaart op communautaire wateren (met inbegrip van de visserij) en niet voor gebruik aan boord van particuliere pleziervaartuigen, en aan boord van de vaartuigen opgewekte elektriciteit (artikel 429, §1, g) in de Programmawet);
- De brandstoffen gebruikt bij proefprojecten voor de technologische ontwikkeling van milieuvriendelijker producten of met betrekking tot brandstoffen uit hernieuwbare bronnen (artikel 429, §2, a) in de Programmawet). Binnen deze categorie is het praktisch niet mogelijk om het gebruik voor verwarmings- of andere doeleinden te onderscheiden. Brandstoffen bestemd voor proefprojecten voor de technologische ontwikkeling van milieuvriendelijker producten of met betrekking tot brandstoffen uit hernieuwbare bronnen zijn niet uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestemd voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen;
- Motorbrandstoffen die worden gebruikt bij de vervaardiging, de ontwikkeling, het testen en het onderhoud van luchtvaartuigen en schepen (artikel 429, §2, e) in de Programmawet);
- Gasolie en kerosine die worden gebruikt voor het vervoer van personen en goederen per spoor (artikel 429, §2, f) in de Programmawet);
- Brandstoffen die worden geleverd voor gebruik als brandstof voor de vaart op binnenwateren (met inbegrip van visserij), en niet voor gebruik aan boord van particuliere pleziervaartuigen (artikel 429, §2, g) in de Programmawet);
- Brandstoffen die worden geleverd voor gebruik als motorbrandstof die worden gebruikt bij baggerwerken in bevaarbare waterlopen en in havens (artikel 429, §2, h) in de Programmawet);
- Gasolie uitsluitend gebruikt voor landbouw, tuinbouw, visteelt en bosbouwwerkzaamheden (artikel 429, §2, i) in de Programmawet). Dit gasolieverbruik is niet uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestemd voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen, zoals hierboven reeds werd toegelicht;
- Gasolie gebruikt voor de doeleinden zoals bepaald in artikel 429, §5 van de Programmawet ('professionele diesel');
- Brandstoffen bestemd voor internationale en buitenlandse strijdkrachten (artikel 20, §1, 11° van de Algemene wet van 18 juli

1977). Deze brandstoffen zijn voornamelijk bestemd voor transportdoeleinden, en dus niet uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestemd voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen. Artikel 6 van het KB van 17 maart 2010 geeft aan dat brandstoffen bestemd voor internationale en buitenlandse strijdkrachten uitgeslagen moeten worden onder dekking van een certificaat van vrijstelling om van de accijnsvrijstelling te kunnen genieten. Op het document dient eveneens enkel een omschrijving van de brandstof te worden gegeven. Er moet geen expliciet onderscheid gemaakt te worden naar het boogde gebruik van de brandstof (i.e. motor- of verwarmingsdoeleinden). Dat internationale strijdkrachten worden vrijgesteld is evident. Vooreerst is dit gebruik voornamelijk gerelateerd aan transportdoeleinden: deze brandstoffen zijn dus niet uitsluitend of nagenoeg uitsluitend bestemd voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen. Het opnemen van internationale strijdkrachten in het toepassingsgebied zou voorts trouwens ook niet stroken met of compatibel zijn met 's lands veiligheidsbelangen om – zeker in de huidige tijden van toenemende geopolitieke polarisatie en instabiliteit – in een adequate en doeltreffende defensie van het grondgebied te kunnen voorzien, en dit in samenwerking met onze bondgenoten, noch zou het compatibel zijn met verdragsrechtelijke engagementen die de Belgische Staat op zich heeft genomen vis-à-vis bevriende strijdkrachten die op ons grondgebied actief zijn.

3.2.3 De criteria die worden gehanteerd om het toepassingsgebied af te bakenen, zijn in het kader van het gelijkheidsbeginsel objectief, pertinent en evenredig.

A) Het criterium dat brandstoffen “uitsluitend of nagenoeg uitsluitend” bestemd moeten zijn om thermische energie op te wekken voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen, is een bestemmingscriterium. Dit betekent dat men niet kijkt naar het feitelijke gebruik, maar naar de intentie en bestemming van de brandstoffen: kan men redelijkerwijs vermoeden dat ze (nagenoeg) uitsluitend voor warmteproductie zullen worden ingezet, of dat de ontvanger ze (nagenoeg) uitsluitend hiervoor zal aanwenden? Dit sluit deels aan bij de filosofie van de accijnswetgeving, waar een gelijkaardige benadering wordt gehanteerd.

De reeds vermelde Programmawet neemt het bestemmingscriterium als het centrale criterium voor het toepassingsgebied van accijnzen op energieproducten. Het gebruikscriterium wordt daarentegen bij de accijnzen gebruikt om een onderscheid te maken in tarieven en voor het bepalen van vrijstellingen. Dit is duidelijk terug te vinden in artikel 415, §1, laatste lid van die Programmawet, waar gesteld wordt dat producten waarvan de producent of bestemming kan vermoeden dat ze, behoudens tegenbewijs, als verwarmings- of motorbrandstof gebruikt zullen worden, als zodanig beschouwd worden.

De keuze om de quotumplicht toe te passen, niet alleen op fossiele verwarmingsbrandstoffen die uitsluitend maar ook op deze die “nagenoeg uitsluitend” bestemd zijn om thermische energie op te wekken voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen, is eveneens objectief, pertinent en evenredig in het licht van de doelstelling van de hervorming. Met nagenoeg uitsluitend wordt bedoeld op fossiele verwarmingsbrandstoffen die quasi volledig bestemd zijn voor de verwarming van gebouwen of productieprocessen met een procestemperatuur tot 1000°C, en waarvan slechts een verwaarloosbaar gedeelte een andere bestemming heeft. Een voorbeeld is het gebruik van verwaarloosbare hoeveelheden brandstoffen voor puntverwarming op temperaturen hoger dan 1000°C zoals met bunsenbranders. De inclusie van deze situaties is pertinent en evenredig, gelet op het verwaarloosbare gedeelte van de niet-verwarmingsdoeleinden. De doelstelling wordt hierdoor niet ondergraven, wat aansluit bij de “bij benadering”-aanpak die het Grondwettelijk Hof in zijn

rechtspraak aanvaard heeft. Bovendien zou het uitsluiten van deze situatie tot misbruik aanleiding kunnen geven, waarbij men probeert te ontsnappen aan de quotumplicht door een miniem gedeelte van de fossiele verwarmingsbrandstof voor een andere bestemming dan verwarming van gebouwen of productieprocessen aan te wenden.

Een belangrijk voordeel van het bestemmingscriterium is dat er minder discussie is over het feitelijke gebruik van de brandstoffen. Bovendien is het praktisch beter toepasbaar bij een quotumplicht die op leveranciers rust, aangezien de bestemming bij levering duidelijk is, terwijl het feitelijke gebruik soms moeilijk te achterhalen valt. Het sluit ook beter aan bij de logica van de definitie zelf, die bepaalde stoffen uitsluit op basis van hun primaire bestemming, niet op basis van occasioneel feitelijk gebruik als verwarmingsbrandstof.

Bij de beoordeling van het criterium blijkt dat duaal gebruik niet vergelijkbaar is. Het bestemmingscriterium is dan ook pertinent, omdat het technisch (bijvoorbeeld bij duaal gebruik) of praktisch (bijvoorbeeld voor rode diesel in de landbouw) niet mogelijk is om het gebruik voor verwarmings- of andere doeleinden te onderscheiden. Hierdoor zou het gebruik voor andere doeleinden anders ook onder het toepassingsgebied vallen. Niet-verwarmingsdoeleinden in de quotumplicht betrekken draagt echter niet bij aan de doelstelling om investeringen in klimaatvriendelijke verwarmingstechnologieën te stimuleren. Integendeel, dit zou de impact op de prijsverhouding tussen elektriciteit en fossiele brandstoffen zelfs verkleinen doordat de lasten over een breder verbruik gespreid worden. Dit "pervers effect" is te vermijden wil men de effectiviteit van de maatregel garanderen.

B) Het uitsluiten van bepaalde categorieën betekent niet noodzakelijk dat het onderscheidingscriterium niet pertinent is, zolang deze uitgesloten categorieën geen substantieel deel van de totale fossiele verwarmingsprocessen vertegenwoordigen. De doelstelling wordt hierdoor niet ondergraven, wat aansluit bij de "bij benadering"-aanpak in bepaalde rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en vergelijkbare onderscheiden in de accijnswetgeving. Qua evenredigheid geldt dat er bij uitsluiting geen nadelige financiële impact is op leveranciers voor niet-verwarmingsgerelateerd gebruik dat niet bijdraagt aan de beoogde doelstelling. Het Grondwettelijk Hof geeft bovendien een ruime marge aan de beleidsmaker bij deze beoordeling.

C) Enkel de processen met een temperatuur tot 1000° Celsius⁷⁹ vallen onder het toepassingsgebied van de verplichting. Industriële processen die daarentegen gebruik maken van hoge temperatuurprocedés (gelijk aan of hoger dan 1000° Celsius) vallen *buiten* het toepassingsgebied van deze verplichting. Het gaat in de praktijk vooral over mineralogische en metallurgische processen. Deze hoge temperatuurprocessen worden buiten toepassing gelaten, omdat hiervoor in de huidige stand van de techniek de alternatieve technologieën om te 'decarboniseren' nog te weinig doorontwikkeld, nog niet afdoende opschaalbaar en economisch onhaalbaar zijn. Bijkomend gaat het om heel energie-intensieve en competitieve sectoren waardoor de decarbonisatie op dit moment economisch onhaalbaar is.

Volgens een studie van *Future Cleantech Architects* uit 2024⁸⁰ liggen de grootste uitdagingen bij hoge temperatuurprocessen boven de 1000° Celsius. Verschillende decarbonisatie-alternatieven zijn namelijk uitgesloten boven deze grens, en de beperkte beschikbare alternatieven bevinden zich vaak nog in een laboratorium of *pilot* fase en gaan gepaard met hoge operationele kosten, gelet op het energie-intensieve karakter van deze processen.

⁷⁹ "Tot" is daarbij hetzelfde als minder dan 1000° Celsius, en is niet hetzelfde als "tot en met".

⁸⁰ Future Cleantech Architects, *Technical Report on Decarbonizing High-Temperature Heat in Industry*, oktober 2024.

Ook de Energiebelastingrichtlijn voorziet overigens in een uitzondering voor die sectoren. Deze uitzondering werd ingevoerd vanuit de bezorgdheid voor de competitiviteit van deze energie-intensieve ondernemingen, zoals blijkt uit de Europese voorbereidende werken uit 2003. De quotumregeling is echter geen belasting, en kan bijgevolg niet als rechtsgrond gebruik maken van de uitzonderingen uit die richtlijn. Daarom wordt in het licht van het gelijkheidsbeginsel deze bepaling objectief vastgesteld aan de hand van een maximumtemperatuur die als objectief criterium kan worden toegepast, ongeacht de sector en het type van productieproces.

Gelet op de beperkte of onbestaande technische mogelijkheden tot decarbonisatie van hoge temperatuurprocessen en de onbetaalbare (investerings- en operationele) kosten die hiermee gepaard gaan, zouden deze processen slechts uiterst beperkt of helemaal niet overschakelen op klimaatvriendelijke alternatieven. Bovendien is er een risico op delokalisatie naar buiten de EU ten gevolge van aanzienlijke bijkomende kosten voor energie-intensieve industrieën. Hieruit volgt dat de uitsluiting van processen met een temperatuur van gelijk aan of hoger dan 1000° Celsius *pertinent* is in het licht van de doelstelling van de hervorming. De beoogde gedragswijziging, met name de overschakeling naar klimaatvriendelijke productieprocessen, teneinde de broeikasgasuitstoot te verminderen, kan immers niet gerealiseerd worden voor deze hoge temperatuurprocessen. Bovendien heeft de hervorming als indirecte doelstelling het beperken van de geopolitieke risico's door de bevoorradingszekerheid te verhogen. Gelet op het risico op delokalisatie naar buiten de EU van deze sectoren, zou de inclusie ervan echter net de afhankelijkheid van derde landen kunnen verhogen.

Gelet op het energie-intensieve karakter van de sectoren met hoge temperatuurprocessen, zouden de kosten voortvloeiend uit de quotumplicht buitensporig hoog zijn voor deze sectoren. De uiterst beperkte of zelfs onbestaande CO₂-impact die de quotumplicht zou opleveren voor deze processen die niet decarboniseerbaar zijn in de huidige stand van de wetenschap en economie, weegt in ieder geval niet op tegen de extreem hoge kosten die ermee gepaard zouden gaan. Om die reden is de uitsluiting van het toepassingsgebied van processen met een temperatuur van gelijk aan of hoger dan 1000° Celsius, dan ook *evenredig*.

Het gelijkheidsbeginsel vereist niet enkel dat gelijke situaties gelijk moeten behandeld worden, maar ook dat ongelijke situaties ongelijk moeten behandeld worden. Door enkel rekening te houden met de industrie in zijn geheel zonder rekening te houden met de specificiteit van de verschillende economische sectoren zou men echter ongelijke gevallen gelijk behandelen. De hoge temperatuurprocessen bevinden zich immers technisch en economisch in een onvergelykbare situatie in vergelijking met lage of gemiddelde temperatuurprocessen, waarvan de decarbonisatie wel technisch en economisch haalbaar is.

Samengevat zou het toepassen van de quotumverplichting op processen die een temperatuur van minstens 1000° Celsius vereisen een onevenredige last uitmaken. Om die reden wordt in het toepassingsgebied een grens van 1000° Celsius als objectieve grens voor industriële verwarmingsprocessen gehanteerd.

De volgende processen hebben bijvoorbeeld een procestemperatuur van minstens 1000° Celsius.

□

Sector	Proces	Temperatuur
--------	--------	-------------

Minerale industrie	Cementklinkerproductie in draaioven	ca. 1300–1450 °C / tot 1450 °C
Minerale industrie	Productie van ongebluste kalk in oven	ca. 1000–1100 °C
Minerale industrie	Productie van magnesiumoxide / dead-burned magnesia	ca. 1200–1800 °C (dead-burned) / 1000–1500 °C (hard-burned)
Minerale industrie	Productie van Cristobaliet	ca. 1500 °C
Glasindustrie	Smelten van glas	ca. 1400–1500 °C
Keramische industrie	Hoogstook keramiek / porselein / stoneware firing	ca. 1200–1400 °C
Ijzer en staal	Roosten/sinteren van ertsen	ca. 1250–1350 °C
Ijzer en staal	Productie van cokes uit cokeskool	ca. 1000–1100 °C
Ijzer en staal	Hoogovenproces / productie van gesmolten metaal	ca. 1400–1500 °C tappunt / ca. 1650 °C smelten
Ijzer en staal	Oxystaalprocedé / basic oxygen steelmaking	ca. 1600–1700 °C
Ijzer en staal	Staalproductie in elektrische vlamboogoven (EAF)	ca. 1600–1700 °C
Non-ferrometalen	Smelten van non-ferrometalen	ca. 1200–1380 °C (koper/nikkel slak) / >1000 °C
Smederijen en gieterijen	Smelten van ferrometalen in gieterijen	ca. 1127–1260 °C (grijs/ductiel gietijzer) / hoger voor staal

Tabel 27 - Processen op hoge temperaturen (bron: analyse door het Verificatiebureau Benchmarking Vlaanderen van Best Beschikbare Technieken en BAT Reference documents van het European Bureau for Research on Industrial Transformation and Emissions, het Informatiepunt Leefomgeving en het VITO)

D) De uitsluiting van elektriciteitsproductie⁸¹ (bijvoorbeeld via de opwekking van stoom) is objectief en pertinent: het opnemen van elektriciteitsproductie zou immers leiden tot een beperktere daling van de elektriciteitsfactuur, wat ingaat tegen het doel om elektriciteit goedkoper te maken en elektrificatie te stimuleren. Gasturbines en stoomturbines hebben namelijk een aanzienlijke invloed op de prijszetting van elektriciteit.

De quotumplicht op stoomgeneratoren zou weliswaar (eerder theoretische) voordelen opleveren in termen van emissiereductie door meer klimaatvriendelijke productie van elektriciteit (voor zover in de praktijk reeds beschikbaar), maar deze voordelen wegen niet op tegen de nadelen van een kleinere daling van de elektriciteitsprijs en de beperktere impact van de quotumplicht op andere sectoren, waardoor de stimulans tot omschakeling richting decarbonisatie en elektrificatie in deze andere sectoren (met meer potentieel tot omschakeling) weer deels teniet wordt gedaan. Daarnaast zou inclusie van de opwekking van elektriciteit juist nieuwe risico's creëren, zoals een verzwakte afstemming op de accijnswetgeving. Bijvoorbeeld: diesелgeneratoren vallen dan buiten het toepassingsgebied van de quotumplicht wegens uitsluiting van 'motorbrandstoffen voor industriële en commerciële (I&C) doeleinden', maar zijn wel accijnsplichtig, terwijl stoomturbines zijn vrijgesteld van accijnzen, maar wel onder de quotumplicht zouden vallen. Een bijkomende administratieve uitdaging is het achterhalen welk aandeel van het

⁸¹ De "met uitzondering van" uit de definitie slaat op de processen, en niet op de "tot 1000° Celsius". Alle elektriciteitsproductie, ongeacht de daarbij gehanteerde temperatuur, is van het toepassingsgebied uitgesloten.

brandstofgebruik voor elektriciteitsproductie via stoom (en dus niet via gasmotoren) wordt ingezet.

Ten einde een verschil in behandeling van de verschillende vormen van elektriciteitsopwekking te vermijden, wordt dan ook gekozen om de productie van elektriciteit van het toepassingsgebied volledig uit te sluiten.

E) Wat betreft de uitsluiting van alle WKK's: deze worden uitgesloten op basis van zowel de uitzondering voor elektriciteitsproductie als het 'uitsluitend of nagenoeg uitsluitend'- criterium voor verwarming. Een WKK zal immers gelijktijdig thermische energie en elektriciteit opwekken (cf. artikel 1.1.3, 137° Energiedecreet), waardoor het onder de scope brengen van WKK-installaties vooreerst een ongelijke behandeling zou inhouden ten opzichte van andere vormen van fossiele elektriciteitsopwekking. Aangaande het 'uitsluitend of nagenoeg uitsluitend'-criterium voor verwarming kan worden vastgesteld dat een substantieel deel van het fossiele WKK-verbruik niet dient voor warmteproductie, maar voor elektriciteitsopwekking via motoren.

F) Daarnaast wordt de productie van energieproducten van het toepassingsgebied uitgesloten. Het gaat hier voornamelijk om het energetisch brandstofverbruik van bedrijven die energieproducten produceren. Dit sluit aan bij een vrijstelling in het kader van de accijnzen⁸². De inclusie hiervan zou echter leiden tot een dubbele financiële last op de productie en consumptie van fossiele brandstoffen. Ofschoon de quotumverplichting juist tot doel heeft het gebruik van fossiele verwarmingsbrandstoffen te ontmoedigen, zou een dergelijke toepassing resulteren in een cumulatie van beleidslasten op dezelfde fossiele output. Dit risico op cumulatie lijkt onevenredig te zijn in verhouding tot de te verwachten additionele klimaat- en energievoordelen. Los van het feit dat inclusie om voormelde redenen maatschappelijk niet-wenselijk is, zou het onder het toepassingsgebied brengen van deze activiteiten ook praktische problemen, genereren. Het is immers praktisch onhaalbaar om dit verbruik op te volgen wat ook blijkt uit het feit dat de opvolging van het energetisch brandstofverbruik van bedrijven die energieproducten produceren evenmin plaatsvindt in het kader van de accijnswetgeving.

G) Tot slot is het van belang te vermelden dat deze oefening met betrekking tot de concrete toepassing van de verschillende constitutieve elementen van de definitie "fossiele verwarmingsbrandstof" wordt toegepast op elke individuele fossiele verwarmingsbrandstof die onder het toepassingsgebied van deze regeling valt.

Artikel 3

Dit artikel wijzigt artikel 7.1.4, derde lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009. De wijzigingen met betrekking tot warmtekrachtcertificaten (zie infra) noden immers ook dat de vervoersnetbeheerder (Fluxys) toegang krijgt tot de certificatedatabank.

In de meeste gevallen zal het gaan om gegevens van rechtspersonen, maar uitzonderlijk kan het geval zijn dat de certificaatgerechtigde een natuurlijke persoon is. In dat geval is de rechtvaardigingsgrond voor de verwerking van de gegevens het artikel 6, lid 1, e), van de AVG, namelijk een taak van algemeen belang. De gegevens die zullen verwerkt worden op basis van dit artikel zijn noodzakelijk voor de correcte implementatie van de verplichtingen die voortvloeien uit titel VII, hoofdstuk I van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zoals die zullen

⁸² Zie bijvoorbeeld hieromtrent voor de behandeling bij accijnzen ook de toelichting in Circulaire 2025/C/17.

rusten op de beheerder van het vervoersnet. De gegevens in kwestie zijn immers noodzakelijk 1) voor de identificatie van de certificaatgerechtigde en 2) voor het toekennen van de minimumsteun als vermeld in artikel 7.1.7 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. De reeds in artikel 7.1.4 opgenomen essentiële gegevens van de gegevensverwerking zijn *linea recta* ook van toepassing op de beheerder van het vervoersnet.

Artikel 4 en artikel 24

In het kader van deze energietaxshift wordt de bestaande minimumsteunverplichting voor warmtekrachtcertificaten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders, de beheerder van het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit (Elia) en de transmissienetbeheerder (Elia) verschoven richting de aardgasdistributienetbeheerders en de beheerder van het vervoersnet (Fluxys). Hierbij worden dezelfde principes toegepast als voorheen: de netbeheerder op wiens net men is aangesloten is verantwoordelijk voor het betalen van de minimumsteun. Installaties op eilandwerking vallen ten laste van de beheerder van het vervoersnet.

Tevens wordt voorzien in een overgangsmaatregel voor de warmtekrachtcertificaten die op moment van de inwerkingtreding nog in portefeuille zitten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders, de beheerder van het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit en de transmissienetbeheerder. Zij brengen minstens één keer per jaar de warmte-krachtcertificaten die aan hen werden overgedragen op de markt om de kosten die verbonden zijn aan de minimumsteunverplichting die conform artikel 7.1.7, zoals van kracht vóór deze wijziging, te recupereren. De Vlaamse Nutsregulator zorgt voor de transparantie en de regulariteit van de verkoop van die warmtekrachtcertificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerders, de beheerder van het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit en de transmissienetbeheerder. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen betreffende de manier waarop, de voorwaarden waaronder en het tijdsbestek waarbinnen zij de certificaten terug op de markt brengt.

Artikel 5

Paragraaf 1

Het bestaande WKK-quotumsysteem uit artikel 7.1.11 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, dat gebaseerd is op elektriciteitsafname, wordt vanaf de inleverronde die start op 1 november 2028 vervangen door een quotumsysteem dat gebaseerd is op de uitstoot van koolstofdioxide door fossiele verwarmingsbrandstoffen die (nagenoeg) uitsluitend bestemd zijn om te worden gebruikt voor verwarmingsdoeleinden.

Het personele toepassingsgebied van deze verplichting zijn de brandstofleveranciers die in het Vlaams Gewest actief zijn (dus inclusief in het buitenland of in een ander gewest gevestigde brandstofleveranciers), waarbij voor toepassing van dit artikel afnemers van aardgas die zich rechtstreeks op de groothandelsbeurzen bevoorraden en er aardgas aankopen worden gelijkgesteld met brandstofleveranciers voor die hoeveelheid aardgas die door hen in het Vlaamse Gewest wordt verbruikt.

Paragraaf 2

Voor elk kalenderjaar wordt het aantal in te dienen warmte-krachtcertificaten bepaald door toepassing van een formule. Het gaat om een vastgelegd percentage

op de totale hoeveelheid CO₂-uitstoot die toe te rekenen is aan de leveringen van fossiele verwarmingsbrandstoffen door de betrokken leverancier aan eindgebruikers in het Vlaamse Gewest in het jaar voorafgaand aan het verplichtingsjaar. Het toepasselijke percentage bedraagt 0,41. De Vlaamse Regering krijgt echter een delegatie om dat percentage aan te passen (zie infra paragraaf 5).

De berekening van de totale CO₂-uitstoot gebeurt per type fossiele verwarmingsbrandstof (zie infra). Voor elk van deze brandstoffen wordt de daadwerkelijk in bulk geleverde hoeveelheid aan eindgebruikers in het Vlaamse Gewest vastgesteld voor het jaar voorafgaand aan het betrokken verplichtingsjaar.

Die geleverde hoeveelheid wordt vervolgens vermenigvuldigd met een emissiefactor (zie infra) die aangeeft hoeveel ton CO₂ vrijkomt per eenheid van de betrokken brandstof. Door per brandstofsoort de geleverde hoeveelheid te combineren met de overeenkomstige emissiefactor, wordt de aan die brandstof toe te rekenen CO₂-uitstoot berekend. De optelsom van deze berekeningen over alle betrokken fossiele brandstoffen resulteert in de totale CO₂-uitstoot van de brandstofleverancier voor het relevante jaar.

Het aldus vastgestelde volume aan CO₂-uitstoot vormt de basis waarop, via toepassing van het voor het betrokken jaar geldende percentage, het aantal warmte-krachtcertificaten wordt berekend dat de brandstofleverancier in het daaropvolgende jaar moet indienen. Met deze methodiek wordt verzekerd dat de certificatenverplichting proportioneel is aan de reële klimaatimpact van de brandstofleveringen van elke individuele leverancier, en dat zij op een transparante, objectieve en controleerbare wijze kan worden vastgesteld.

In paragraaf 2, 3° wordt voorts specifiek opgesomd welke types fossiele verwarmingsbrandstoffen binnen de WKC-quotumplicht vallen:

- a) aardgas;
- b) bruinkool;
- c) butaan;
- d) cokes;
- e) gasolie;
- f) kerosine;
- g) propaan;
- h) steenkool;
- i) zware stookolie;
- j) andere fossiele brandstoffen dan deze vermeld, in a) tot en met i), die door de Vlaamse Regering als dusdanig worden aangeduid;

De types verwarmingsbrandstoffen, vermeld in a) tot en met i), zijn standaard-verwarmingsbrandstoffen die ook bij de accijnzen als zodanig als verwarmingsbrandstof worden gecatalogeerd. Deze lijst – waarvan de gebruikte codes uit de accijnswetgeving objectief zijn – laat toe de fossiele brandstoffen die met voldoende zekerheid als verwarmingsbrandstof worden gebruikt gemakkelijk te identificeren, en dit op een rechtszekere en kostenefficiënte manier, wat het bereiken van de doelstelling ten goede komt en een pertinent criterium vormt.

Punt e) gaat over gasolie. In het dagelijkse taalgebruik in België worden “gasolie” en “stookolie” echter vaak als synoniemen gebruikt, maar juridisch en technisch zijn ze niet altijd volledig identiek. Het hangt daarbij vaak af van de context (verwarming, motorbrandstof, accijnzen, normen) of “gasolie” of “stookolie” de te prefereren term is.

Ook de verschillende regelgevingen vermengen deze termen. Zo gebruiken het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het Energiebesluit van 19 november 2010 vandaag reeds op verschillende plekken de term “stookolie”. Die term komt ook

voor in andere Vlaamse regelgeving. Wat stookolie is, is echter niet gedefinieerd. Maar ook het begrip "gasolie" wordt in de Vlaamse regelgeving (zowel op decreetsniveau als lager) evenzeer gehanteerd, maar wordt op zijn beurt ook niet gedefinieerd in die andere Vlaamse regelgeving waar die term wordt gehanteerd.

De programmawet van 27 december 2004 definieert op zich trouwens ook niet wat die term "gasolie" is maar gebruikt twee categorieën van gasolie als basis voor verschillende accijnzen, namelijk "*gasolie van de GN-codes 2710 19 43 en 2710 20 11 met een zwavelgehalte van niet meer dan 10 mg/kg*" en "*gasolie van de GN-codes 2710 19 46, 2710 19 47, 2710 19 48, 2710 20 16 en 2710 20 19 met een zwavelgehalte van meer dan 10 mg/kg*", maar wat gasolie "as such" is, is ook daar niet gedefinieerd.

Voor verwarming bedoelt men met de termen *stookolie*, *mazout* of (*verwarmings*)*gasolie* in de praktijk en in de spreektaal evenwel hetzelfde product: vloeibare fossiele verwarmingsbrandstof voor ketels in woningen en gebouwen. Wie "stookolie" bestelt, krijgt dus dezelfde brandstof als wie "gasolie" bestelt.

Ten einde de coherentie en aansluiting met de accijnswetgeving te bewaren wordt verkozen om in het kader van de quotumverplichting de term "gasolie" te hanteren. Voor toepassing van deze regelgeving is die term equivalent aan stookolie (niet hetzelfde als zware stookolie).

Punt g) omvat een groep van brandstoffen die verzameld worden onder de GN-code 2711 12 'propan'. Hieronder valt onder meer ook de GN-code 2711 12 94 'propan met zuiverheid 90-99%', dat in de praktijk voornamelijk gebruikt wordt als Liquefied Petroleumgas (LPG).

Punt j) vormt dan weer een restcategorie: de Vlaamse Regering kan aan de lijst nog brandstoffen toevoegen indien:

- er een fossiele verwarmingsbrandstof vanaf een bepaald ogenblik toch 'standaard' voor verwarming wordt gebruikt (i.e. op basis van frequentie verkoop voor gebruik als verwarmingsbrandstof);
- Er een shift wordt vastgesteld naar een andere fossiele verwarmingsbrandstof die nog niet in de lijst stond.

Dit betekent wel dat bepaalde energieproducten, zoals stoffen binnen de chemische industrie, die in principe niet 'standaard' dienen als fossiele verwarmingsbrandstof (bv. restproducten van raffinaderijen), niet onder het toepassingsgebied vallen. Dergelijke producten zijn niet vergelijkbaar wat betreft de mate waarin zij dienen als verwarmingsbrandstof. De 'uitsluiting' van de energieproducten die niet als 'verwarmingsbrandstof' dienen in de accijnswetgeving, brengt de pertinentie ook niet in het gevaar, gelet op het beperkte gebruik als standaard-verwarmingsbrandstof en dus de geringe impact op de totale CO₂-uitstoot van deze energieproducten. Het mogelijke, beperkte voordeel inzake emissiereductie door deze producten in-scope te nemen, weegt bovendien niet op tegen de praktische moeilijkheden en kosten van de opvolging. Daarnaast laat de restcategorie j) juist toe om mogelijke 'soortgelijke' brandstoffen toch nog *in scope* te brengen, waardoor deze maatregel evenredig is.

De emissiefactoren die in dit kader worden gebruikt zijn deze in de zogenaamde MRR-verordening⁸³. Deze in die verordening gehanteerde waarden zijn op hun beurt gebaseerd op de IPCC-richtsnoeren. De Vlaamse Regering kan echter voor toepassing van deze bepaling de emissiefactor van de toepasselijke brandstoffen

⁸³ Uitvoeringsverordening (EU) 2018/2066 van de Commissie van 19 december 2018 inzake de monitoring en rapportage van de emissies van broeikasgassen overeenkomstig Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 601/2012

aanvullen of aanpassen op basis van de evolutie van de wetenschappelijke inzichten.

Paragraaf 3

Voor aardgasafname via een net wordt rekening gehouden met degressieve schijven van CO₂-uitstoot naar analogie met de degressieve schijven van het elektriciteitsverbruik waarmee het huidige WKC-quotum wordt berekend.

De *ratio legis* voor het invoeren van deze degressiviteit voor aardgas is tweërlei:

- Enerzijds de vrijwaring van de internationale concurrentiepositie van de (gasintensieve) Vlaamse bedrijven;
- Anderzijds betreft aardgas een minder vervuilende brandstof dan de andere fossiele verwarmingsbrandstoffen die zijn opgenomen in het toepassingsgebied van de verplichting. Het eveneens toekennen van degressiviteit voor die andere verwarmingsbrandstoffen staat dan ook haaks op de klimaatdoelstellingen van de Vlaamse overheid gelet op de hogere CO₂-uitstoot van deze fossiele verwarmingsbrandstoffen. De lagere broeikasgasemissies van aardgas ten opzichte van deze andere fossiele verwarmingsbrandstoffen⁸⁴ (en het feit dat aardgas in een transitieperiode als onderdeel van de energiemix wordt aanvaard) is dan ook een objectieve en pertinente verantwoording voor het verschil in behandeling.

De degressiviteit voor aardgas met betrekking tot het WKC-quotum zelf betreft geen staatssteun, zoals uiteengezet in de algemene toelichting. Een argument om het niet-staatssteunkarakter aan te tonen, is daarbij de afwezigheid van overheidsmiddelen. Er bestaat immers, zoals bij de algemene toelichting is vermeld, geen wettelijke verplichting tot doorrekening aan de eindgebruiker van de door een (brandstof)leverancier gemaakte kosten om te voldoen aan het quotumsysteem. Dat valt immers volledig onder de commerciële autonomie van dergelijke bedrijven. Recente rechtspraak van het Hof van Justitie heeft dit principe, dat reeds in het historische arrest *PreussenElektra* voorkwam, bevestigd⁸⁵.

Dit standpunt werd overigens door de diensten van de Europese Commissie (DG COMP) naar aanleiding van gesprekken over dit ontwerp via elektronisch bericht ook expliciet (her)bevestigd. De diensten van de Europese Commissie zijn daarbij van mening dat wat betreft de invoering van een degressieve quotaverplichting voor aardgasintensieve gebruikers, een vergelijkbaar mechanisme voor de verlaging van de quotaverplichting voor elektriciteitsleveranciers die energieintensieve bedrijven bedienen, in 2017 is vooraangemeld, parallel aan de overige elementen van de regeling die is goedgekeurd in zaak SA.46013. Deze vooraanmelding is vervolgens door het Vlaamse Gewest ingetrokken op grond van het feit dat dit specifieke mechanisme geen staatssteun vormde. De diensten van de Europese Commissie onderschrijven dat standpunt nog steeds en sluiten zich aan bij de analyse dat bij de voorgestelde maatregel geen verplichte doorberekening van de kosten van de verlaagde quotaverplichting plaatsvindt en dat dezelfde aanpak als die eerder voor elektriciteitsleveranciers op grond van artikel 7.1.10 en 7.1.11 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 kan worden

⁸⁴ Zoals in de memorie van toelichting bij het decreet van 22 oktober 2021 'tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat een verbod op de plaatsing of vervanging van een stookolieketel betreft' werd aangehaald (zie Parl. St. Vlaams Parlement (2020-2021), St.813/1, voetnoot 1) stoten bijvoorbeeld aardgas, propaan/butaan en stookolie bij verbranding respectievelijk ±0,202 ton CO₂ per MWh, ±0,227 ton CO₂ per MWh en ±0,268 ton CO₂ per MWh uit. Voor stookolie en propaan/butaan moet ook rekening worden gehouden met de uitstoot ten gevolge van het transport van deze brandstoffen tot bij de klant.

⁸⁵ Zie o.m. HvJ 28 maart 2019, C-405/16 P, *Duitsland/Commissie*; Gerecht 24 januari 2024, T-409/21, *Duitsland/Commissie*.

toegepast op de ontworpen degressieve quotaverplichting voor aardgasintensieve gebruikers. Voor bijkomende informatie, wordt verwezen naar de bespreking van de staatssteunaspecten onder de algemene toelichting.

Paragraaf 4

Als een aantal voorwaarden zijn vervuld, moet het VEKA overgaan tot een evaluatie van de quota- en productiedoelstellingen en moet het agentschap deze voorleggen aan de Vlaamse Regering. Het gaat om de volgende gebeurtenissen die tot zo'n evaluatie aanleiding geven:

- Als het aantal beschikbare warmte-krachtcertificaten minder dan 105 % of meer dan 125 % bedraagt van het aantal voor te leggen warmte-krachtcertificaten;
- Als de verhouding tussen het aantal toegekende voor de certificatenverplichting aanvaardbare warmte-krachtcertificaten en de gerealiseerde warmte-krachtbesparing meer dan 5 % afwijkt van de verhouding bij de vorige evaluatie.

Ten einde te vermijden dat het VEKA en de Vlaamse Regering terecht komen in een continu patroon van uit te voeren evaluaties dienen deze evaluaties hoogstens eenmaal per twaalf maanden plaats te vinden.

Paragraaf 5

Het percentage W werd decretaal vastgesteld op 0,41. Er wordt echter aan de Vlaamse Regering een delegatie verstrekt om dit percentage aan te passen. Hieraan worden de volgende randvoorwaarden gekoppeld waarmee de Vlaamse Regering bij zo'n aanpassing moet rekening houden:

- de evolutie en de langetermijnprognoses op het vlak van het aantal beschikbare warmtekrachtcertificaten;
- de evolutie in de totale hoeveelheid CO₂-uitstoot in ton die betrekking heeft op en berekend wordt voor de levering in bulk van fossiele verwarmingsbrandstoffen aan eindgebruikers in het Vlaamse Gewest;
- een aanpassing van het te behalen percentage W kan tijdens de lopende indieningsperiode (van 1 november N tot en met 31 oktober N+1) niet worden doorgevoerd. Het is immers omwille van rechtszekerheid en voorzienbaarheid vereist dat men niet gaat ingrijpen op het quotumpercentage eens een inleveringsperiode is gestart.

Artikel 6

Artikel 7.1.11/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 bevat de basisregels aangaande de beperking van het op ondernemings- of vestigingsniveau verschuldigde bedrag van de door financieringssteun voor hernieuwbare energie en warmte-kracht koppeling ontstane kosten voor ondernemingen die deel uitmaken van een sector die risico loopt op delokalisatie of ondernemingen die deel uitmaken van een sector die een aanzienlijk risico loopt op delokalisatie (de zogenaamde "supercap" die op de quotumverplichtingen voor groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten van toepassing is). Die regels worden verder uitgewerkt in titel VI, hoofdstuk VI van het Energiebesluit van 19 november 2010.

Dergelijke regels zijn evenwel gebaseerd op een door de Europese Commissie in de staatssteunrichtsnoeren (de CEEAG) opgenomen mechanisme en zijn daar qua toepassingsgebied beperkt tot elektriciteit. Wat fossiele verplichtingen betreffen kan dit mechanisme niet worden gehanteerd. Bij een shift van de WKK-quota van

elektriciteitsverbruik richting fossiele bronnen kan deze “supercap” dan ook niet langer van toepassing zijn.

Artikel 7

Artikel 7.1.13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 stelt dat een groenestroomcertificaat of warmtekrachtcertificaat dat ingediend wordt in het kader van de certificatenverplichting, in de zin van artikel 7.1.5, § 1, in de periode van 1 mei van het jaar n tot en met 30 april van het jaar $n+1$, wordt geacht te zijn ingediend in het kader van de certificatenverplichting van het jaar n . Via het decreet van 29 maart 2024⁸⁶ werd de inleveringsperiode echter verschoven naar 1 november n t.e.m. 31 oktober $n+1$. Ofschoon artikel 7.1.10 en 7.1.11 daaraan werd aangepast, werd uit het oog verloren dat die inleveringsperiode ook in artikel 7.1.13 werd vermeld. Dit wordt thans rechtgezet.

Artikel 8 en artikel 9

Rapporteringsverplichting

In de plaats van artikel 7.1.15 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, vernietigd bij het arrest nr. 154/2013 van 13 november 2013, komt een nieuw artikel 7.1.15 met betrekking tot een rapporteringsverplichting voor brandstofleveranciers. Om de nieuwe WKK-quota te kunnen berekenen heeft de regulator correcte gegevens nodig van de brandstofleveranciers. Daarom wordt een jaarlijkse rapportageverplichting ingevoerd waarbij elke brandstofleverancier die in het jaar $n-1$ effectief fossiele verwarmingsbrandstoffen in het Vlaamse Gewest leverde, tegen 31 maart van het jaar n aan de Vlaamse Nutsregulator voor elk type fossiele verwarmingsbrandstof de hoeveelheid dient te rapporteren die hij in het jaar $n-1$ in het Vlaamse Gewest leverde. De Vlaamse Nutsregulator stelt daarvoor een elektronisch meldingsformulier ter beschikking.

Het niet nakomen van deze meldingsplicht kan door de Vlaamse Nutsregulator worden gesanctioneerd op grond van artikel 13.3.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Bijkomend zal de regulator voor toepassing van zijn bevoegdheden ook veldcontroles kunnen uitoefenen, als bedoeld in artikel 13.1.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 (bv. boekenonderzoek of het bevragen en het vorderen van inlichtingen, wanneer hij meent dat of indicaties heeft dat bepaalde brandstofleveranciers niet waarheidsgetrouw rapporteren (met dien verstaande dat er geen sprake mag zijn van een zogenaamde “*fishing expedition*” (kort samengevat, het “hengelen” naar informatie zonder het gebrek aan concrete aanwijzingen die het onderzoek verantwoorden, hetgeen een schending inhoudt van de doelgebonden karakter van dergelijke maatregelen)⁸⁷ en dat ze met redelijkheid moeten worden gesteld rekening houdende met de mogelijke en verwachte relevantie⁸⁸).

Wat buitenlandse brandstofleveranciers en een gelijk speelveld bij handhaving betreft: net zoals de verplichting - ongeacht hun vestigingsplaats - van toepassing zal zijn op alle brandstofleveranciers die op het Vlaamse grondgebied actief zijn, zal ook de sanctie uit 13.3.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 van toepassing zijn op alle brandstofleveranciers, dus zowel op leveranciers met zetel in het

⁸⁶ Decreet van 29 maart 2024 over het vervoer van koolstofdioxide via pijpleidingen in het Vlaamse Gewest, BS 25 april 2024.

⁸⁷ Zie voor een uitgebreide uiteenzetting L. KEUNEN, *The Big Data Lake: sleepnet vs. vislijn. Een analyse van het verbod op fishing expeditions in België en Nederland*, T.F.R., 2023/6, nr. 638.

⁸⁸ I DE TROYER en L. VANDENBERGHE, *Handboek fiscale procedure inkomstenbelastingen*, 14de editie, Brussel, Intersentia, 2024, p. 65-97, met verwijzing naar Rb. 2 februari 2018, *Fisc.* 2018, 1556/1.

Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of buiten de landsgrenzen.

Elke overheid is immers in beginsel bevoegd voor de middelen en instrumenten ter bevordering van de naleving en voor de handhaving van de door haar uitgevaardigde regels. Het gaat om een accessoire of inherente bevoegdheid bij de eigen materiële bevoegdheid van de gewesten, de gemeenschappen en de federale overheid.⁸⁹ Wat gedwongen invordering betreft, is dit echter een problematiek die de thans voorliggende specifieke problematiek van de brandstofleveranciers overstijgt en eerder een algemene problematiek richting de effectiviteit van invordering richting buitenlanders is:

- T.a.v. *Belgische* leveranciers zijn de gemeenrechtelijke regels inzake gedwongen tenuitvoerlegging aan de orde. Het Vlaamse Gewest kan dan met name uitvoerend beslag laten leggen op bv. de bankrekeningen van de leverancier; diens onroerende goederen; de vorderingen die hij heeft op derden; etc.
- Op de invordering van de opgelegde boete in het *buitenland* (t.a.v. buitenlandse leveranciers), zijn de gemeenrechtelijke regels inzake gedwongen tenuitvoerlegging naar Belgisch recht uiteraard niet toepasselijk. Er bestaan wel gemeenrechtelijke Europese instrumenten voor de grensoverschrijdende invordering van andere uitvoerbare titels, zoals vonnissen en authentieke akten, maar deze instrumenten lijken niet van toepassing te zijn op dwangbevelen. De weinige rechtsleer die hierover is verschenen, suggereert dat de invorderende overheid land per land zal moeten bekijken wat de lokale wetgeving toelaat om het Belgische dwangbevel ook daar uitvoerbaar te laten verklaren. In vele gevallen zal er inderdaad wellicht (net zoals in België) een procedure bestaan om uitvoerbare titels die niet onder voormelde gemeenrechtelijke instrumenten vallen (bv. vonnissen van buiten de EU) uitvoerbaar te laten verklaren. Dit is de zgn. *exequatur*-procedure. In geval dergelijke procedures beschikbaar zijn voor een verzoek tot uitvoerbaarverklaring van een Belgisch dwangbevel, wat aannemelijk lijkt wat betreft de EU dan zou het Gewest, na zo'n gebeurlijke lokale uitvoerbaarverklaring, vervolgens de lokale regels inzake tenuitvoerlegging (uitvoerend beslag) verder moeten volgen. Deze verschillen van land tot land.

Tot slot moet er ook op worden gewezen dat dergelijke brandstofleveranciers, als zij zich terug op het grondgebied van de Vlaamse overheid bevinden (bijvoorbeeld bij volgende leveringen) zij zich net als alle andere weggebruikers blootstellen aan de controles van de douane, van de Vlaamse Belastingdienst, enzovoort, en dat eens zij zich op het Belgische grondgebied bevinden blootstellen aan de bovenvermelde sancties.

Het feit dat de effectiviteit van de *invordering* richting buitenlanders in het algemeen lager is, kan echter geen grond zijn om een bepaalde maatregel niet te nemen. Per analogie van een dergelijke argumentatie zou men dan bijvoorbeeld immers alle snelheidsbeperkingen moeten afschaffen omdat de invordering van de boetes wegens de overtreding ervan jegens een buitenlander minder effectief is dan tegen een Belgisch staatsburger.

Informatie-uitwisseling tussen administratieve overheden

⁸⁹ GwH 10 juli 2002, nr. 125/2005, B.6.1. J. THEUNIS en D. VAN EECKHOUTTE, "Naleving en handhaving: strafrecht, strafvervolgning, administratieve sancties, administratieve rechtscolleges" in B. SEUTIN en G. VAN HAEGENDOREN (eds.), *De transversale bevoegdheden in het federale België*, Brugge, die Keure, 2017, 449.

Bijkomend voorziet dit artikel ook in de decretale rechtsgrond voor de uitwisseling van gegevens, persoonsgegevens en categorieën van persoonsgegevens tussen de bevoegde diensten van de federale overheidsdienst Financiën en de Vlaamse Nutsregulator voor de identificatie van de certificaatplichtigen, vermeld in artikel 7.1.11, en voor de hoeveelheid fossiele verwarmingsbrandstoffen.

In de meeste gevallen zal het gaan om rechtspersonen, maar uitzonderlijk kan het geval zijn dat de certificaatplichtige een natuurlijke persoon is. In dat geval is de rechtvaardigingsgrond voor de verwerking van de gegevens het artikel 6, lid 1, e), van de AVG, namelijk een taak van algemeen belang. De gegevens die zullen verwerkt worden op basis van dit artikel zijn noodzakelijk voor de correcte implementatie van de verplichtingen die voortvloeien uit het artikel 7.1.11. De gegevens in kwestie zijn immers noodzakelijk 1) voor de identificatie van de certificaatplichtigen en 2) voor het bepalen van de fossiele verwarmingsbrandstofvolumes.

De voorziene rechtsgrond is voldoende precies, nu de wettelijke bepaling de essentiële elementen bevat, namelijk:

- het doel van de verwerking, namelijk de identificatie de certificaatplichtigen en de hoeveelheden geleverde fossiele verwarmingsbrandstoffen;
- de te verwerken persoonsgegevens, namelijk die gegevens die opgevraagd kunnen worden, voor zover dit persoonsgegevens zouden uitmaken;
- de betrokkenen, namelijk de geadresseerden en aanvragers, bedoeld in het artikel;
- de entiteit waaraan de persoonsgegevens worden verstrekt, namelijk de Vlaamse Nutsregulator;
- het doeleinde waarvoor de persoonsgegevens worden verstrekt, namelijk de toepassing van artikel 7.1.11;
- de bewaartermijn, namelijk niet langer dan tien jaar;
- de verwerkingsverantwoordelijke, namelijk de Vlaamse Nutsregulator.

Het doeleinde van de verwerking blijkt ook voldoende duidelijk uit de taak van algemeen belang, namelijk de toepassing van de certificatenverplichting uit artikel 7.1.11 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Deze (persoons)gegevensuitwisseling is noodzakelijk om de certificaatplichtige te identificeren en de fossiele verwarmingsbrandstofvolumes te bepalen. Er is immers samenhang met de accijnsregelgeving.

De categorieën betrokkenen, categorieën gegevens en de personen die toegang krijgen tot de gegevens blijken duidelijk uit de decretale grondslag en uit bovenstaande toelichting. Rijksregisternummers zullen, op basis van voorliggende rechtsgrond, niet worden verwerkt.

De maximale bewaartermijn is maximaal tien jaar. Dit is immers geelinkt aan de verjaringstermijn en een bijkomende termijn voor bij gerechtelijke betwisting van een beslissing van de regulator tot oplegging van een administratieve geldboete.

In het kader van het vermijden van het opvragen van gegevens die al in handen zijn van de – bredere – Vlaamse overheid wordt bepaald dat de Vlaamse Nutsregulator ook een beroep kan doen op de gegevens uit artikel 8.3.6decies van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, die in hoofde van de functie van bevoegde autoriteit bij het VEKA reeds in het bezit zijn.

Artikel 10 en artikel 11

In het kader van de energietaxshift weg van elektriciteit die middels dit decreet wordt beoogd, wordt het tarief van de bijdrage Energiefonds op afnamepunten voor elektriciteit, wat betreft de niet-residentiële afnemers die zijn aangesloten op middenspanning en hoogspanning verlaagd naar het niveau van het tarief dat van toepassing is voor niet-residentiële afnemers op laagspanning.

Dit houdt ook in dat het niet-geïndexeerde tarief uit artikel 14.1.2 van het Energiedecreet (7,87 euro) wordt aangepast en geüpdatet op basis van de overeenkomstig artikel 14.1.3 geïndexeerde cijfers en dat de indexeringsformule uit artikel 14.1.3 wordt gereset. Voor het heffingsjaar 2026 bedroeg het geïndexeerde tarief 10,07 euro per maand. Dit bedrag wordt als startpunt genomen en zal vanaf 2029 worden geïndexeerd door het tarief, vermeld in artikel 14.1.2, te vermenigvuldigen met het indexcijfer van de consumptieprijzen, vastgesteld voor de maand oktober van het vorige heffingsjaar, en te delen door het indexcijfer van de consumptieprijzen, vastgesteld voor de maand oktober van het jaar 2025.

Die indexering wordt overigens jaarlijks door de Vlaamse Belastingdienst bij bericht bekendgemaakt.

Artikel 12

Het 'residentieel tarief', vermeld in artikel 14.1.2, 1°, van dit decreet, wordt conform artikel 14.1.3/1 verminderd tot 0,00 euro als de residentiële afnemer, vermeld in artikel 14.1.1, § 2, een beschermde afnemer is als vermeld in artikel 1.1.1, § 2, 7°, van het Energiebesluit van 19 november 2010. Aangezien het tarief voor alle residentiële afnemers met ingang van 1 januari 2023 0 euro bedraagt, is deze bepaling overbodig geworden en kan ze worden opgeheven.

Artikel 13

In artikel 14.1.4 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 worden de woorden "deze titel" vervangen door de woorden "dit hoofdstuk". Deze juridisch-technische aanpassing is noodzakelijk omdat via dit decreet er meerdere forfaitaire bijdragen Energiefonds op het beschikken van een afnamepunt zullen bestaan.

Artikel 14

Dit artikel voegt in titel XIV van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een nieuw hoofdstuk I/1 in. Dit nieuwe hoofdstuk zal bestaan uit de artikelen 14.1/1.1 tot en met 14.1/1.4.

Artikel 15

Het belastbare feit in deze bijdrage Energiefonds vormt het beschikken over een afnamepunt op het aardgasdistributienet (Fluvius), een gesloten distributienet of het vervoersnet (Fluxys). Dit betekent dat – op eenzelfde wijze als bij de bijdrage Energiefonds op afnamepunten van elektriciteit – activiteit of verbruik op het afnamepunt (bijv. bij leegstand, nulverbruik,...) niet relevant is voor het verschuldigd zijn van de bijdrage. Zolang het afnamepunt fysiek aanwezig is, is de bijdrage verschuldigd. Het decreet voorziet wel in een specifieke regeling met betrekking tot de wijze waarop de bijdrage wordt verrekend als het afnamepunt in kwestie op een gegeven moment toch fysiek wordt weggenomen (zie infra artikel 16).

Er is momenteel, in tegenstelling tot een heffing op basis van het aardgasverbruik die ten laste wordt gelegd van de eindgebruiker, geen federale belasting op het louter hebben van afnamepunten dus speelt er hier geen fiscale *non bis in idem*. De heffing maakt derhalve geen inbreuk op het verbod voor de gewesten om belastingen te heffen op materies die reeds het voorwerp uitmaken van een belasting door de Staat, zoals vervat in artikel 1 van de wet van 23 april 1989 betreffende de in artikel 170, §§1 en 2 bedoelde belastingbevoegdheid. Een heffing die specifiek de eindgebruiker treft en waarvan gesteld kan worden dat ze niet geheven wordt op de 'afname van elektriciteit voor eigen gebruik', is dus een heffing op het loutere feit aangesloten te zijn op het net. Deze belastbare materie verschilt van de belastbare materie van o.a. de federale bijdrage. Dit werd in het verleden al expliciet bevestigd in de adviezen nr. 56.739/1/3 en nr. 62.377/3 van de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

De bijdrage Energiefonds is verschuldigd per afnamepunt van de afnemer in het Vlaamse Gewest vastgesteld:

- 1° op het aardgasdistributienet;
- 2° op een gesloten distributienet van aardgas;
- 3° op het vervoersnet, met inbegrip van de netten vermeld in artikel 1, 56° van de federale Gaswet.⁹⁰

Afnamepunten op directe leidingen vallen echter niet onder het toepassingsgebied van de bijdrage Energiefonds. Dergelijke leidingen maken geen deel uit van een distributienet. Enkel wanneer de leiding de grenzen van de eigen site overschrijdt, is conform artikel 4.5.1, §2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een voorafgaande toelating van de VNR nodig. Er is bij een directe leiding evenmin een "leverancier" in de zin van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Een privé-distributienet is elke elektriciteitslijn, elke aardgasleiding of elk net voor distributie van elektriciteit of aardgas dat niet wordt uitgebaat door een door de VNR aangewezen distributienetbeheerder noch door de beheerder van het plaatselijk vervoernet, en dat geen gesloten distributienet, directe lijn of directe leiding is (artikel 1.1.3, 101°/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009). Privé-distributienetten zijn, behoudens enkele in artikel 4.7.1, §2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 limitatief opsomde gevallen, op grond van artikel 4.7.1, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 principieel verboden.

Toegelaten privé-distributienetten van aardgas vallen echter buiten het toepassingsgebied van de bijdrage Energiefonds. Een dergelijk privé-distributienet wordt wel beschouwd als één afnamepunt van het distributienet wanneer het daadwerkelijk aangesloten is op een "normaal" net.

Ofschoon het vervoersnet op het vlak van netbeheer aangaande vervoer buiten de gewestelijke materiële bevoegdheden valt, is dit in de praktijk niet altijd zo eenduidig. Op grond van artikel 6, §1, VII, eerste lid, b), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zijn de gewesten bevoegd voor de "openbare gasdistributie". Voor zover zij er niet anders over hebben beschikt, moeten de Grondwetgever en de bijzondere wetgever worden geacht aan de gemeenschappen en de gewesten de volledige bevoegdheid te hebben toegekend tot het uitvaardigen van regels die eigen zijn aan de aan hen toegewezen aangelegenheden. Behoudens andersluidende bepalingen heeft de

⁹⁰ Hierbij moet abstractie worden gemaakt van het feit dat het Grondwettelijk Hof in haar arrest nr. 98/2013 de bedenking maakte dat een gesloten industrieel net als dat bestemd is om eindafnemers te bedienen, valt onder de openbare gasdistributie zoals bedoeld in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en niet onder het "vervoer" van gas, zonder levering, dat krachtens artikel 6, §1, VII, tweede lid, c), van de voormelde bijzondere wet tot de bevoegdheid van de federale overheid is blijven behoren. Het is daarbij volgens het Grondwettelijk Hof trouwens niet van belang dat het gesloten industrieel net andere dan huishoudelijke afnemers bevoorraadt. Het feit dat eindafnemers worden beleverd is voldoende.

bijzondere wetgever het gehele beleid inzake de door hem toegewezen aangelegenheden aan de gemeenschappen en de gewesten overgedragen. Uit de parlementaire voorbereiding van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, blijkt dat onder openbare gasdistributie moet worden verstaan "de werkzaamheid die tot doel heeft gas door middel van leidingen, te leveren aan verbruikers gevestigd op het grondgebied van een bepaalde gemeente of op het grondgebied van verschillende aan elkaar palende gemeenten die met het oog op de levering van gas onderling een overeenkomst hebben gesloten" (Parl. St., Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/6, p. 144). In zoverre een eindafnemer aangesloten is op het vervoersnet, valt die functie eigenlijk onder de openbare gasdistributie zoals bedoeld in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en niet onder het "vervoer" van gas, zonder levering, dat krachtens artikel 6, §1, VII, tweede lid, c), van de voormelde bijzondere wet tot de bevoegdheid van de federale overheid is blijven behoren. Los daarvan kan het Gewest in principe op grond van haar bevoegdheid gevestigd in artikel 170, §2 van de Grondwet ook heffingen vestigen op materies die niet tot haar materiële bevoegdheden behoren.

Aangezien ook de gewestelijke gesloten distributienetten onder het toepassingsgebied van de bijdrage Energiefonds vallen, worden ook de afnamepunten op een gesloten industrieel net als vermeld in artikel 1, 56°, van de federale Gaswet, thans op eenzelfde wijze belast. Op deze wijze wordt een ongelijke behandeling tussen de verschillende soorten gesloten net vermeden. Momenteel is er in het Vlaamse Gewest slechts één gesloten distributienet van aardgas gekend. Dit gesloten distributienet is gelegen te Pelt⁹¹.

Het geheel van afnamepunten van een gesloten distributienet dat voldoet aan artikel 1.1.3, 56°/2, en van een net, vermeld in artikel 1, 56°, van de federale Gaswet, wordt echter als één afnamepunt beschouwd. De bijdrage Energiefonds is in dat geval verschuldigd door de afnemer die volgens het toegangsregister titularis was van het afnamepunt op het vervoersnet of het aardgasdistributienet.

Bij gesloten distributienetten/industriële netten, waarbij meerdere afnemers zich achter slechts één afnamepunt bevinden, is over die individuele eindafnemers achter het ene afnamepunt geen verdere informatie beschikbaar.⁹²

De regel dat per gesloten distributienet één afnamepunt in aanmerking wordt genomen is dus noodzakelijk gezien de onmogelijkheid tot een bijdrage Energiefonds over te gaan in hoofde van elk van de achterliggende afnemers en stoelt dus wel degelijk op een praktische reden.

Aangezien de gesloten industriële netten, vermeld in artikel 1, 56°, van de federale Gaswet het federale equivalent vormt van de Vlaamse gesloten distributienetten wordt deze maatregel ook naar hen uitgebreid.

Artikel 16

Het bepalen van het belastingtarief en het vaststellen van de modaliteiten ervan komt de bevoegde fiscale regelgever toe. Wanneer hij daartoe criteria van onderscheid hanteert, moeten die objectief en redelijk kunnen worden

⁹¹ Het aantal dossiers aangaande gesloten distributienetten van aardgas is gering: er zijn er momenteel maar twee op de website van de VNR vermeld: één met gunstig gevolg en één met negatief gevolg:

- Zie voor het dossier met gunstig gevolg de beslissing BESL-2019-26 van de VREG uit 2019 met betrekking tot een site te Pelt.

- Bij een andere aanvraag voor een dossier uit 2014 met een site te Olen had de VREG eerder bij BESL-2014-13 vastgesteld dat op basis van de meegedeelde karakteristieken dit net toch niet gekwalificeerd kon worden als gesloten distributienet.

⁹² De bijzondere problematiek van de gesloten distributienetten werd indertijd herhaaldelijk belicht door de Vlaamse energieregulator in haar adviezen: zie Adv-2014-04 en Adv-2025-04.

verantwoord. De tarieven en de modaliteiten ervan moeten op gelijke wijze worden toegepast ten aanzien van eenieder die zich ten opzichte van de maatregel en het nagestreefde doel in een gelijkwaardige positie bevindt, zij het dat de fiscale wetgever een verscheidenheid aan individuele toestanden kan dienen op te vangen in categorieën die, noodzakelijkerwijs, slechts bij benadering met de werkelijkheid overeenstemmen.⁹³

In haar advies nr. 58.417/3 suggereerde de Raad van State in december 2015 om bij het bepalen van het tarief van de heffing rekening te houden met andere criteria die geen verband houden met het verbruik.⁹⁴ Een mogelijkheid bestond er volgens de Raad in rekening te houden met het gegeven dat het om een natuurlijke, dan wel een rechtspersoon gaat of nog, om een kleine, een middelgrote of een grote onderneming. Die redenering is mutatis mutandis ook van toepassing op aardgas. In dit decreet wordt hieraan uitvoering gegeven door het tarief enerzijds afhankelijk te maken van het drukniveau waarop het afnamepunt is aangesloten en het kaliber, en anderzijds te koppelen aan het feit of men een residentiële of niet-residentiële afnemer is. Beide objectieve criteria hebben geen link met het verbruik zodat een dubbele belasting hier niet van toepassing is.

De afbakening van het toepassingsgebied voor "lagedruk" en "middendruk" is gestoeld door de wens om het afnamepunt van de woonst van een residentiële afnemer aan een minder zwaar heffingsregime (nultarief) te onderwerpen, dan andere type van afnamepunten. Dit is een objectief criterium als bedoeld in de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, en ook gesuggereerd in het advies van de Raad van State uit 2015.

Het ontwerpdecreet voorziet thans in een nieuwe forfaitaire bijdrage Energiefonds op afnamepunten aardgas ter gedeeltelijke vervanging van de bestaande bijdrage Energiefonds op afnamepunten elektriciteit. Binnen de bijdrage werd gekozen voor een differentiatie van de afnamepunten om te komen tot een gemoduleerde forfaitaire bijdrage die verschilt per type van afnamepunt. Hierbij wordt tarifair een onderscheid gemaakt naargelang het type drukleiding en het kaliber.

Het tarief van de bijdrage Energiefonds bedraagt per afnamepunt per maand dat de afnemer in het heffingsjaar is aangesloten geweest op een van de netten, vermeld in artikel 14.1/1.1, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009:

1° voor de volgende afnemers die aangesloten zijn op een lagedrukleiding of een middendrukleiding:

- a) voor residentiële afnemers van aardgas: 0 euro per maand;
- b) voor niet-residentiële afnemers van aardgas:
 - 1) met een kaliber van maximaal 10 kubieke meter per uur: 0 euro per maand;
 - 2) met een kaliber van maximaal 16 kubieke meter per uur: 126,29 euro per maand;
 - 3) met een kaliber van maximaal 25 kubieke meter per uur: 126,29 euro per maand;
 - 4) met een kaliber van maximaal 40 kubieke meter per uur: 252,58 euro per maand;
 - 5) met een kaliber van maximaal 65 kubieke meter per uur: 252,58 euro per maand;
 - 6) met een kaliber van maximaal 100 kubieke meter per uur: 252,58 euro per maand;
 - 7) met een kaliber van maximaal 160 kubieke meter per uur: 378,86 euro per maand;

⁹³ Arbitragehof 9 december 1998, nr. 128/98

⁹⁴ Advies 58.417/3 van 2 december 2015 over een amendement bij het voorontwerp van programmadecreet [lees: voorontwerp van decreet 'houdende bepalingen tot begeleiding van de Begroting 2016'], *Parl.St.* VI.Parl. 2015-2016, nr. 544/5, 36.

- 8) met een kaliber van maximaal 250 kubieke meter per uur: 378,86 euro per maand;
 - 9) met een kaliber van maximaal 400 kubieke meter per uur: 378,86 euro per maand;
 - 10) met een kaliber van maximaal 650 kubieke meter per uur: 757,73 euro per maand;
 - 11) met een kaliber van maximaal 1000 kubieke meter per uur: 757,73 euro per maand;
 - 12) met een kaliber van maximaal 1600 kubieke meter per uur: 757,73 euro per maand;
 - 13) met een kaliber van maximaal 2500 kubieke meter per uur: 1.473,38 euro per maand;
 - 14) met een kaliber van maximaal 4000 kubieke meter per uur: 1.473,38 euro per maand;
 - 15) met een kaliber van maximaal 6500 kubieke meter per uur: 1.473,38 euro per maand;
 - 16) met een kaliber groter dan 6500 kubieke meter per uur: 1.473,38 euro per maand;
- 2° voor afnemers die aangesloten zijn op een hogedrukleiding: 1.473,38 euro per maand.

Voor de niet-residentiële afnemers van aardgas waar het kaliber niet gekend is dit gelijk aan het tarief, vermeld in 1°, b, 16).

Aangezien de toegangshouders de gegevens inzake domicilie niet ter beschikking hebben, en ook niet rechtstreeks kunnen controleren wordt voorzien in een aantal maatregelen:

- De aardgasdistributienetbeheerders worden belast met het verstrekken van de nodige gegevens aan de toegangshouders/leveranciers (zie infra artikel 22);
- Wat het onderscheid betreft tussen residentiële en niet-residentiële afnemers die aangesloten zijn op een lagedrukleiding of een middendrukleiding, wordt het onderscheid aangaande het kaliber met betrekking tot elk afnamepunt voor toepassing van elke heffingsmaand gemaakt aan de hand van de situatie zoals deze van toepassing was op de eerste dag van die maand. Het afnamepunt in kwestie behoudt deze status tot en met de laatste dag van diezelfde maand, en dit ongeacht eventuele verandering van de identiteit of status van de houder van het afnamepunt.
- Indien in de loop van een maand een afnamepunt aangesloten op één van de netten, vermeld in het artikel 14.1/1.1, §1, wordt weggenomen, dan wordt het tarief, vermeld in artikel 14.1/1.2, eerste lid, toegepast pro rata temporis voor de periode dat het afnamepunt tot de categorieën, vermeld in artikel 14.1/1.2, eerste lid, behoort.
- Indien in de loop van een maand een nieuw afnamepunt wordt aangesloten op één van de netten, vermeld in artikel 14.1/1.1, §1, dan is de bijdrage Energiefonds voor dat afnamepunt voor het eerst verschuldigd vanaf de eerste dag van de maand volgende op de aansluiting.
- Indien in de loop van een maand een afnamepunt wordt aangepast waardoor het van drukniveau verandert, dan is het tarief van de drukcategorie waartoe het na wijziging behoort, als vermeld in artikel 14.1/1.2, eerste lid, voor het eerst verschuldigd vanaf de eerste dag van de maand volgende op de wijziging.

Artikel 17

De bijdrage Energiefonds wordt van rechtswege jaarlijks op 1 januari geïndexeerd door het tarief te vermenigvuldigen met het indexcijfer van de consumptieprijsen,

vastgesteld voor de maand oktober van het vorige heffingsjaar, en te delen door het indexcijfer van de consumptieprijzen, vastgesteld voor de maand oktober van het jaar 2027. Deze indexering wordt voor het eerst toegepast met ingang van heffingsjaar 2029.

Die indexering wordt overigens jaarlijks door de Vlaamse Belastingdienst bij bericht bekendgemaakt.

Artikel 18

Intergouvernementele organisaties (dit wil zegen statenassociaties of organisaties die door staten werden opgericht door middel van een verdrag) zijn in principe vrijgesteld van alle belastingen op hun officieel gebruik ("de activiteiten evenals de verwerving van goederen of diensten die onontbeerlijk zijn voor de uitoefening door het Bureau van zijn officiële werkzaamheden in België, of die noodzakelijk zijn voor zijn goede werking, en waarvan de kosten uiteindelijk door de organisatie worden betaald" – dit betekent met andere woorden de gebouwen, de kosten voor verwarming en elektriciteit, de inrichting van de kantoren, officiële voertuigen enzovoort). Belastingen zouden immers betaald worden uit het budget van de organisatie, dat gespijsd wordt door de bijdragen van de lidstaten. Een internationale organisatie belasten op haar officieel gebruik zou dus neerkomen op het belasten van haar lidstaten – en de ene staat kan een andere niet belasten.

Ook op grond van het Europees recht zijn Europese instellingen vrijgesteld van belastingen. Dit werd expliciet bevestigd door het Hof van Justitie op 14 januari 2016 aangaande een Brusselse energieheffing.⁹⁵

Teneinde te vermijden dat er discussie ontstaat met betrekking tot de toepassing van deze bijdrage Energiefonds ten opzichte van dergelijke organisaties wordt thans – net zoals bij de gelijkaardige bijdrage Energiefonds voor afnamepunten op elektriciteit van toepassing is – expliciet bepaald dat zij zijn vrijgesteld van de bijdrage Energiefonds.

Artikel 172, tweede lid, van de Grondwet bepaalt dat geen vrijstelling of vermindering van belasting kan worden ingevoerd dan door een wet (lees: decreet). Daarom dient deze vrijstelling in het Energiedecreet van 8 mei 2009 te worden opgenomen.

De Vlaamse bijdragen aan het Energiefonds worden echter voor rekening van het Vlaamse Gewest geïnd door de toegangshouder van het afnamepunt via diens afrekeningsfacturen en slotfacturen, en wordt vervolgens doorgestort aan de Vlaamse Belastingdienst ten gunste van het energiefonds. Deze toegangshouders gaan vaak niet weten dat die specifieke klant om verdragsrechtelijke redenen van de bijdrage Energiefonds is ontheven. De organisaties en instellingen, vermeld in het eerste lid, kunnen daarom bij de toegangshouder van het afnamepunt de terugbetaling vragen van de bij hen, conform artikel 14.2.2, §1, van het Energiedecreet van 8 mei 2009, door de toegangshouder van het afnamepunt geïnde bedragen. Indien die toegangshouder dat bedrag echter al ten gunste van het Energiefonds heeft doorgestort, dan wordt het verschil door hem in mindering gebracht van het bedrag van de bijdrage Energiefonds dat de toegangshouder op de volgende vervaldatum moet storten. De Vlaamse Regering kan nadere regels vastleggen met betrekking tot de procedure voor teruggave en verrekening.

Onder andere de volgende internationale organisaties hebben vestigingen in Vlaanderen:

⁹⁵ HvJ 14 januari 2016, C-163/14, *Commissie v. België*.

- Europese Unie:
 - o JRC – Institute for Reference Materials and Measurements, Retieseweg 111, 2440 Geel;
 - o Europese School, Europawijk 100, 2400 Mol. De Europese Scholen – er zijn er momenteel vijf in België, waarvan één in het Vlaamse Gewest (Mol) – werden opgericht door het 'Statuut' in 1957 dat in 1994 werd vervangen door de 'Conventie houdende de oprichting van de Europese Scholen'. Hun statuut in België en hun voorrechten en immuniteiten werden vastgelegd in het 'Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Raad van Bestuur van de Europese School' van 12 oktober 1962.
- Verenigde Naties:
 - o United Nations University – Institute on Comparative Regional Integration Studies (UNU– CRIS), Potterielei 72, 8000 Brugge. De UNU-CRIS is gevestigd in het gebouw van het Europacollege (Grootseminarie).
- UNESCO (gespecialiseerde organisatie van de Verenigde Naties):
 - o Project Office van het 'International Oceanographic Data and Information Exchange'-programma, Pakhuis 61, Wandelaarkaai 7, 8400 Oostende. IODE is een programma van de 'Intergovernmental Oceanographic Commission' van UNESCO. Het statuut en de voorrechten en immuniteiten van UNESCO worden geregeld door de 'Conventie van de Verenigde Naties over de voorrechten en immuniteiten van de gespecialiseerde agentschappen' van 21 november 1947, en het 'Akkoord tussen België en UNESCO inzake de vestiging in België van een IODE – Project Office' van 18 juli 2005
- Commonwealth War Graves Commission:
 - o Western Europe Area office, Elverdingestraat 82, 8900 Ieper.

De Raad van State meende in 2016 in advies nr. 59.326/1/3 dat het arrest van het Hof van Justitie van 14 januari 2016 niet van toepassing is op de toenmalige Vlaamse bijdrage Energiefonds, omdat volgens de Raad het aannemelijker is dat er een rechtstreeks en evenredig verband voorligt tussen de werkelijke kostprijs van de openbardienstverplichtingen die ermee worden gefinancierd en de bijdragen die ervoor verschuldigd zijn. Dit advies werd door de decreetgever in 2016 evenwel niet gevolgd. Artikel 3 van het protocol van 8 april 1965 stelt immers: *"The Communities, their assets, revenues and other property shall be exempt from all direct taxes. The governments of the Member States shall, wherever possible, take the appropriate measures to remit or refund the amount of indirect taxes or sales taxes included in the price of movable or immovable property, where the Communities make, for their official use, substantial purchases the price of which includes taxes of this kind. These provisions shall not be applied, however, so as to have the effect of distorting competition within the Communities. No exemption shall be granted in respect of taxes and dues which amount merely to charges for public utility services."*

De Vlaamse bijdrage Energiefonds betreft geen indirecte belasting maar is een directe belasting op het beschikken over een afnamepunt. Indirecte belastingen zijn belastingen op goederen en diensten, zoals omzetbelasting, accijnzen en invoerheffingen. Indirecte belasting worden ook wel een kostprijsverhogende belastingen genoemd en zijn de tegenhanger van de directe belastingen. Het feit dat de leverancier ze namens de overheid int maakt van deze heffing immers niet noodzakelijk een indirecte heffing daar de leverancier louter als tollenaar optreedt, en de belasting eigenlijk niet doorrekent zoals wel het geval is met douaneheffingen, btw, accijnzen. Uit het protocol vloeit voort dat de communautaire instellingen van een directe belasting moeten worden vrijgesteld.

Zelfs al zou ze toch een indirecte heffing zijn, dan nog moet die heffing volgens het protocol wanneer mogelijk worden "teruggegeven". Het Hof van Justitie stelde in een arrest⁹⁶ met betrekking tot de Brusselse heffing immers heel duidelijk dat uit het loutere feit dat door de instellingen van de Europese Unie betaalde litigieuze bijdragen ook dienen ter financiering van openbaredienstverplichtingen die deze instellingen niet ten goede kunnen komen, volgt dat niet aan de voorwaarden uit het protocol is voldaan. Deze diensten moeten daarvoor immers worden geleverd of althans kunnen worden geleverd aan degenen die deze indirecte belasting dienen te betalen.⁹⁷ Volgens de tweede voorwaarde moet er een rechtstreeks en evenredig verband bestaan tussen de werkelijke kostprijs van deze dienst en het door de ontvanger ervan betaalde recht.⁹⁸ Deze voorwaarden zijn volgens het hof cumulatief. In haar advies nr. 59.326/1/3 spitste de Raad zich toe op de tweede voorwaarde, maar verloor ze de eerste voorwaarde uit het oog.

Aangezien de inkomsten van de energieheffingen conform artikel 14.4.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een toegewezen inkomst vormen voor het Energiefonds, dienen de middelen van de Vlaamse bijdragen Energiefonds formeel gezien immers ter financiering van algemeen beleid (zoals opgesomd in artikel 3.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009: onder andere de financiering van het subsidiesysteem groene warmte, hernieuwbare energie, enz.), en niet ter exclusieve financiering van specifiek in het decreet omschreven openbaredienstverplichtingen (geen noodzakelijke bestemming). Er is zodoende geen rechtstreeks en evenredig verband tussen het bedrag van de litigieuze bijdragen en de werkelijke kostprijs van de openbare diensten waarin de regeling voorziet.

Uit het loutere feit dat de door de instellingen van de Unie betaalde heffingsbedragen ook dienen ter financiering van andere verplichtingen die deze instellingen niet ten goede kunnen komen, volgt dat ook bij de Vlaamse bijdrage Energiefonds niet is voldaan aan de eerste voorwaarde en dat er evenmin een rechtstreeks en evenredig verband bestaat tussen het bedrag van de litigieuze bijdragen en de werkelijke kostprijs van de openbare diensten waarin de nationale regeling voorziet, zodat ook niet aan de tweede voorwaarde is voldaan.

Overigens was indertijd ook de Europese Commissie een andere mening toegedaan dan de Raad van State: een aantal energieleveranciers hadden in 2016 een schrijven vanwege de diensten van de Europese Commissie ontvangen om bij toepassing van het voormelde arrest niet langer de regionale bijdragen en heffingen die door hen namens het Vlaamse Gewest worden geïnd, te factureren.

Gelet op de voorgaande analyse is er geen reden om heden een ander standpunt in te nemen, en wordt deze vrijstelling ook in het kader van de nieuwe bijdrage Energiefonds op de afnamepunten van aardgas hernomen.

De niet-residentiële afnemers van aardgas die zo een voormelde Internationale organisatie of Europese instelling zijn, kunnen bij de toegangshouder van het afnamepunt de terugbetaling vragen van de bij hen door de toegangshouder van het afnamepunt geïnde bedragen. Indien die toegangshouder dat bedrag op basis van de procedure, vermeld in artikel 14.2.2, §2, al ten gunste van het Energiefonds heeft doorgestort, dan wordt het verschil door hem in mindering gebracht van het bedrag van de bijdrage Energiefonds dat de toegangshouder op de volgende vervaldatum moet storten.

⁹⁶ HvJ 14 januari 2016, C-163/14, *Commissie t. België*.

⁹⁷ HvJ 28 maart 1996, C-191/94, *AGF Belgium SA t. Belgische Staat*, ECLI:EU:C:1996:120, punt 26.

⁹⁸ HvJ 26 oktober 2006, C-199/05, *Europese Gemeenschap t. Belgische Staat*, ECLI:EU:C:2006:675, punt 25.

Artikel 19

In bepaalde gevallen zullen bepaalde residentiële afnemers toch indirect worden geconfronteerd met de gevolgen van het niet-residentiële tarief van deze bijdrage Energiefonds. Het gaat over de situatie waarbij afnamepunten op aardgas van verenigingen van mede-eigenaars (VME) gekoppeld zijn aan een collectieve verwarmingsinstallatie van aardgas die binnen het gebouw tegelijk ook residentiële afnemers van aardgas beleeft. Er is dan maar één afnamepunt en de voormelde niet-residentiële afnemer verdeelt op zijn beurt de door de collectieve aardgasinstallatie opgewekte warmte over de verschillende achterliggende gebouweenheden waarvoor de gebruikers ook worden gefactureerd. Het valt te verwachten dat aan die achterliggende afnemers de kosten van deze bijdrage Energiefonds zal worden doorgefactureerd.

Om die redenen wordt voorgesteld om voor een dergelijk specifiek afnamepunt, in een gebouw met hoofdzakelijk niet-zakelijk verbruik⁹⁹, waarbij tegelijk ook een of meer residentiële afnemers van warmte wordt voorzien - het tarief van de bijdrage Energiefonds gelijk te stellen aan het nultarief van een residentiële afnemer van aardgas.

In die zin verschilt deze situatie wezenlijk van de situatie bij elektriciteit waar de rechtspersoon van de VME zelf ook belastingplichtige is voor het afnamepunt voor de gemeenschappelijke delen: dat betreft zodoende het eigen verbruik van de VME en is geen collectieve installatie.

De voormelde niet-residentiële afnemers van aardgas, kunnen bij de toegangshouder van het afnamepunt de terugbetaling vragen van de bij hen door de toegangshouder van het afnamepunt geïnde bedragen. Indien die toegangshouder dat bedrag op basis van de procedure, vermeld in artikel 14.2.2, §2, al ten gunste van het Energiefonds heeft doorgestort, dan wordt het verschil door hem in mindering gebracht van het bedrag van de bijdrage Energiefonds dat de toegangshouder op de volgende vervaldatum moet storten.

Artikel 20

Dit artikel past het opschrift van titel XIV, hoofdstuk II van het Energiedecreet van 8 mei 2009 aan.

Artikel 21

Dit artikel past het opschrift van titel XIV, hoofdstuk II, afdeling II van het Energiedecreet van 8 mei 2009 aan.

Artikel 22

De vervangende bijdrage Energiefonds zal, net zoals de bestaande bijdrage Energiefonds op afnamepunten uit artikel 14.1.1, door de toegangshouders worden geïnd en doorgestort aan de Vlaamse Belastingdienst.

Voor het toepassen van het tarief, vermeld in artikel 14.1/1.2, eerste lid, 1°, brengt elke aardgasdistributienetbeheerder tegen uiterlijk de eerste dag van elke maand

⁹⁹ Cfr. BTW-circulaire 2023/C/64 van de FOD Financiën betreffende het verlaagd btw-tarief voor de levering van elektriciteit, van aardgas en van warmte via warmtenetten

iedere toegangshouder op de hoogte van het kaliber en het statuut (bijvoorbeeld kaliberwijzigingen, wijzigingen van afnemer, enzovoort), vermeld in artikel 14.1/1.2, van de afnamepunten waarvoor die toegangshouder als dusdanig in het toegangsregister van die aardgasdistributienetbeheerder staat geregistreerd op de eerste dag van de vorige maand.

Als een residentiële afnemer op basis van die bezorgde gegevens toch onterecht het tarief, vermeld in artikel 14.1/1.2, eerste lid, 1°, b, in plaats van het tarief, vermeld in artikel 14.1/1.2, eerste lid, 1°, a) werd aangerekend, dan bezorgt de betrokken residentiële afnemer aan diens toegangshouder een bewijs waarin aangegeven is dat hij of een andere natuurlijke persoon op de eerste dag van de betrokken heffingsmaand op het adres van het afnamepunt gedomicilieerd was. De toegangshouder corrigeert de aanrekening van de bijdrage Energiefonds overeenkomstig en stuurt een correctie naar het toegangsregister.

Als een vereniging van mede-eigenaars voor de afnamepunten op aardgas die gekoppeld zijn aan een collectieve verwarmingsinstallatie van aardgas van een appartementsgebouw, op basis van de beschikbare gegevens in strijd met artikel 14.1/1.5 onterecht het tarief, vermeld in artikel 14.1/1.2, eerste lid, 1°, b, is aangerekend, bezorgt de betrokken vereniging van mede-eigenaars aan zijn toegangshouder een bewijs waarin aangegeven is dat het gaat om hoofdzakelijk niet-zakelijk gebruik, waarbij tegelijk ook een of meer residentiële afnemers van warmte wordt voorzien. De toegangshouder corrigeert de aanrekening van de bijdrage Energiefonds overeenkomstig en stuurt een correctie naar het toegangsregister.

Aangezien op basis van zowel de bestaande bijdrage Energiefonds op afnamepunten van elektriciteit als de vervangende bijdrage Energiefonds op afnamepunten van aardgas er persoonsgegevens van residentiële afnemers zullen worden verwerkt in het kader van de inning van de heffingen wordt een verwerkingsverantwoordelijke en een bewaartermijn decretaal opgenomen. Dergelijke verwerking is dan ook noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke (= de toegangshouder) rust (artikel 6, lid 1, c van de AVG).

Er dient te worden opgemerkt dat ondanks het feit dat deze bijdrage Energiefonds zal worden geïnd door de toegangshouder (via diens factuur), ook deze bijdrage Energiefonds niet onderworpen zal worden aan de belasting over de toegevoegde waarde (btw). Een belasting is de inning van overheidswege waaraan de belastingplichtige zich niet kan onttrekken (zie onder meer Cass. 30 november 1950, Arr. Cass. 1951, 149 en Cass. 12 oktober 1954, Pas. 1955, I, 106; Cass. 28 januari 1988, RW 1988-89, 190; Cass. 10 september 1998, RW 1999-2000, 208; Cass. 20 maart 2003, AR C.01.0269.F.).

Artikel 6, eerste lid, van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde (Btw-Wetboek) stelt voorts dat de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten van de Belgische Staat, de provincies, de agglomeraties, de gemeenten en de openbare instellingen die handelingen verrichten andere dan die welke zijn vrijgesteld krachtens artikel 44, niet als belastingplichtige worden aangemerkt voor de werkzaamheden of handelingen die zij als overheid verrichten, ook niet indien zij voor die werkzaamheden of handelingen rechten, heffingen, bijdragen of retributies innen. Zij worden volgens artikel 6, derde lid, in elk geval als belastingplichtige voor de belasting over de toegevoegde waarde beschouwd voor de volgende werkzaamheden of handelingen, voor zover deze niet van onbeduidende omvang zijn: [...]2° de levering en de voorziening van water, gas, elektriciteit en stoom.

Over een belasting is echter geen belasting over de toegevoegde waarde (btw) verschuldigd, tenzij ze doorgerekend wordt. Artikel 26 van het Btw-Wetboek

bepaalt immers: "Voor de leveringen van goederen en de diensten wordt de belasting berekend over alles wat de leverancier van het goed of de dienstverrichter als tegenprestatie verkrijgt of moet verkrijgen van degene aan wie het goed wordt geleverd of de dienst wordt verstrekt, of van een derde, met inbegrip van de subsidies die rechtstreeks met de prijs van die handelingen verband houden (...) Belastingen, rechten en heffingen moeten eveneens in de maatstaf van heffing worden opgenomen."

Wanneer een heffing dus zou zijn opgelegd aan de netbeheerder of de leverancier, dan zou deze via doorrekening aan de klant in de maatstaf van de btw-heffing moeten worden opgenomen. Doordat de belasting echter louter geïnd wordt door de toegangshouder, voor rekening van de overheid, maakt ze echter geen deel uit van diens tarief en is ze in principe niet onderworpen aan de btw. Een bestaand voorbeeld hiervan is juist de vermelde 'redevance de raccordement au réseau électrique et au réseau gazier', en uiteraard de bestaande Vlaamse heffing op het hebben van een afnamepunt voor elektriciteit.

Tot slot wordt de regeling uit artikel 14.2.2, §3 van het Energiedecreet van overeenkomstige toepassing gemaakt op deze vervangende bijdrage Energiefonds. Om rekening te houden met de bijdrage Energiefonds die hem niet volledig gestort zouden worden door afnemers, mag elke toegangshouder een forfait van 0,5 procent afhouden van de heffingen die in rekening worden gebracht op de afrekeningsfacturen en slotfacturen. Bij de jaarlijkse afsluiting van de rekeningen, uiterlijk op 1 juli, deelt de toegangshouder aan de Vlaamse Belastingdienst het bedrag van de boekhoudkundig geregistreerde niet-invorderbare schuldvorderingen van de bijdrage Energiefonds mee dat betrekking heeft op de leveringen onderworpen aan deze bijdrage Energiefonds. Als het totaal bedrag van de niet-invorderbare schuldvorderingen hoger is dan het jaarlijks bedrag van het forfait bedoeld in het eerste lid, wordt het verschil door de toegangshouder in mindering gebracht van het bedrag van de heffing dat de toegangshouder op de volgende vervaldatum moet storten. Als het totaal bedrag van de niet-invorderbare schuldvorderingen lager is dan het jaarlijks bedrag van het forfait bedoeld in het eerste lid, wordt het verschil door de toegangshouder opgeteld bij het bedrag van de bijdrage Energiefonds dat de toegangshouder op de volgende vervaldatum moet storten.

Dit betekent uiteraard dat de Vlaamse Regering in uitvoering van artikel 14.2.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 ook nog het Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juli 2015 'tot aanduiding van de bevoegde controle-ambtenaren, vermeld in artikel 13.1.6, eerste lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009, tot vaststelling van de verplichte gegevens die de toegangshouders moeten overmaken, vermeld in artikel 14.2.2, §2, tweede lid, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en tot bepaling van het uitstel van doorstorting van de heffing, vermeld in artikel 14.2.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 bij de heffing op de afnamepunten van elektriciteit' zal dienen te wijzigen, of een parallel besluit voor aardgas zal dienen op te maken ten einde deze nieuwe regeling efficiënt en doelmatig te kunnen implementeren.

Artikel 23

De toegangshouder stort conform artikel 14.2.2, §2, derde lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 uiterlijk de dertigste dag van elke maand de in de vorige maand geïnde heffingen ten gunste van het Energiefonds op de rekening van de Vlaamse Belastingdienst. Aangezien omwille van een aantal administratieve redenen eigen aan de aardgasdistributienetbeheerders en de toegangshouders/leveranciers de inning van de bijdrage Energiefonds vanaf de inwerkingtreding gedurende de beginperiode administratief nog niet op punt zal zijn, wordt bepaald dat de eerste doorstortingen door de toegangshouders aan de

Vlaamse Belastingdienst pas moet gebeuren tegen uiterlijk 20 maart 2028. Hierdoor wordt met andere woorden voor de gedurende de eerste maand van de heffing geïnde bedragen op het vlak van de doorstorting aan de Vlaamse Belastingdienst één maand uitstel gegeven.

Deze bepaling doet echter geen afbreuk aan het temporele toepassingsgebied van de heffing zodat de heffing in hoofde van elke heffingsplichtige van kracht gaat en verschuldigd is vanaf de inwerkingtreding, maar het geeft de toegangshouders de nodige ruimte om een correcte inning te organiseren. Rectificaties moeten gebeuren op eigen initiatief van de toegangshouder wanneer deze zelf een foutieve aanrekening vaststelt of bij klacht vanwege de heffingsplichtige conform de procedure uit 14.2.2, §1/2, derde lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Deze overgangsbepaling is echter enkel van toepassing voor de nieuwe middels dit decreet ingestelde heffing op afnamepunten van aardgas. Zij is dan ook niet van toepassing op de bestaande gelijkaardige heffing bij elektriciteit.

Artikel 25

Vandaag staat de Vlaamse Nutsregulator conform het Energiedecreet van 8 mei 2009 al volledig in voor het toezicht en de controle op de correcte naleving door de toepasselijke certificaatplichtigen van de regels van de quotumverplichtingen, vermeld in artikel 7.1.10 en 7.1.11 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Vandaag is, los van de taken die hierover voor de Vlaamse Nutsregulator rechtstreeks in het Energiedecreet van 8 mei 2009 zijn opgenomen, daarover geen vermelding in het decreet van 19 april 2024 'over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator'. Er wordt voorgesteld dit als een aparte toezichthoudende taak ook expliciet te vermelden in artikel 6 van dat decreet, los van de toezichthoudende taken rond "elektriciteit en aardgas", "thermische energie", "water" en "koolstofdioxide".

Dit betekent dat de regulator verantwoordelijk is en blijft voor het toezicht en de controle zowel nu (richting de certificaatplichtigen voor groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten) in de situatie "as is", als naar de toekomst toe wanneer de WKC-quota shiften richting fossiele brandstoffen en brandstofleveranciers als de situatie "to be".

Artikel 26

Conform artikel 9, 1°, f) van het decreet van 19 april 2024 'over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator' heeft de Vlaamse Nutsregulator de informerende taak om jaarlijks voor 30 november een rapport te publiceren over de door elke leverancier gemaakte en doorgerekende kosten om te voldoen aan de verplichting, vermeld in artikel 7.1.10 en 7.1.11 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, waarbij de Vlaamse Nutsregulator per elektriciteitsleverancier de gewogen gemiddelde kost per certificaat, berekend volgens punt d) voor de vorige inleveringsperiode, vergelijkt met de doorgerekende kost per certificaat voor die inleveringsperiode, zoals door de elektriciteitsleverancier gerapporteerd in het kader van de V-test voor het gemiddelde huishoudelijke klantenprofiel.

Gelet op deze energietaxshift zal het WKK-quotum verschuiven naar fossiele brandstoffen en de verplichting naar brandstofleveranciers (inclusief aardgasleveranciers). Het is dan ook wenselijk dat de VNR bij de operationalisering van deze shift niet enkel voor elektriciteitsleveranciers maar ook voor aardgasleveranciers dit rapport zal opmaken en zal linken aan de doorgerekende kost per certificaat voor die inleveringsperiode, zoals door de leverancier

gerapporteerd in het kader van de V-test voor het gemiddelde huishoudelijke klantenprofiel. Voor andere fossiele brandstoffen wordt geen gelijkaardige publieke rapportageverplichting in hoofde van de VNR voorzien aangezien dat enerzijds moeilijker te monitoren valt, en anderzijds buiten de taakomschrijving van de gewestelijke energieregulator valt.

Artikel 27

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2028, waardoor de maand januari 2028 de eerste heffingsplichtige maand wordt voor de heffing op afnamepunten van aardgas.

Voor de aanpassingen met betrekking tot het warmtekrachtcertificatensysteem geldt de volgende inwerkingtreding: 1 november 2028, dat de eerste dag is van een nieuwe inleverperiode die immers loopt van 1 november tot en met 31 oktober van het volgende jaar. De nieuwe rapporteringsverplichtingen voor de brandstofleveranciers aan de Vlaamse Nutsregulator treden echter al in werking op 1 januari 2027 zodat de regulator tijdig voldoende gegevens kan verzamelen ten einde de nieuwe quotumverplichting voor de eerste inleveringsperiode (1 november 2028 tot en met 31 oktober 2029) waarop dit systeem van toepassing zal zijn vlot te kunnen operationaliseren.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Melissa DEPRAETERE